

Бюлетинът е изготвен по последни данни публикувани към Октомври 2019 г.

Цитираните данни в бюлетина са последните данни, публикувани в официалните източници: Министерство на финансите, Българска народна банка, Национален статистически институт, Национална агенция по заетостта.

Електронната система, използвана за теглене на данни от официалните източници е CEIC Data Manager.

Обединена българска банка
Структура
Главен икономист

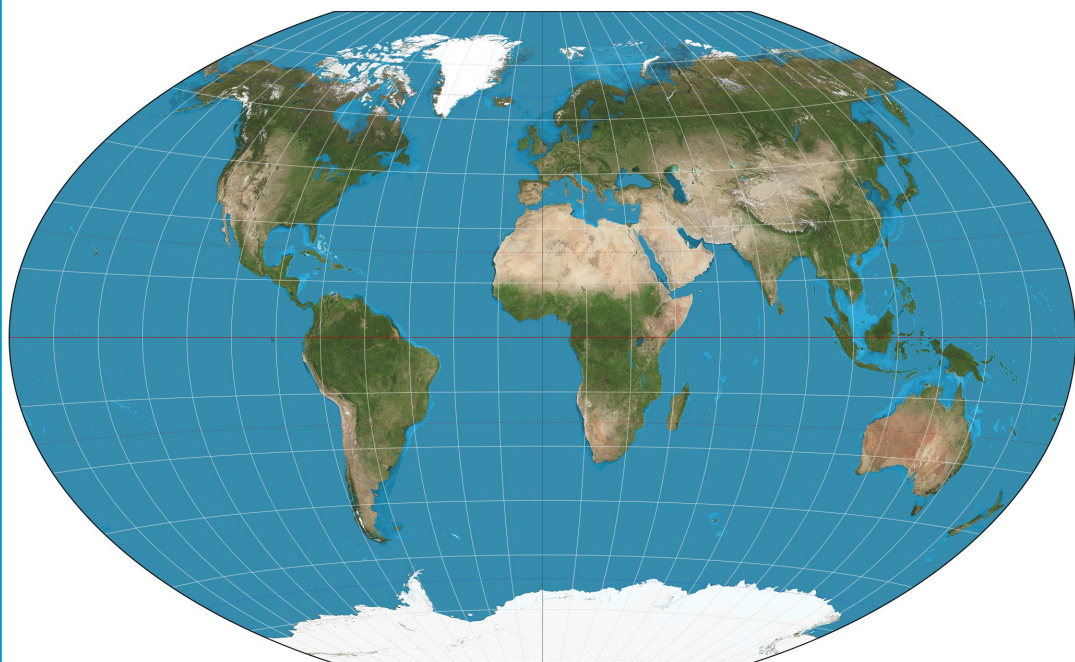
За контакти:

Петя Цекова
Главен икономист
e-mail:
Petia.Tzekova@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2980

Петър Игнатиев
Главен анализатор
e-mail:
Petar.Ignatiev@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2982

АКЦЕНТИ И ПРОГНОЗИ

МЕСЕЧЕН ИКОНОМИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Октомври 2019 г.

гр. София

- Индексът за производството на IHS Markit за еврозоната спадна до 45,7 през септември 2019 г. от 47,0 през предходния месец. Индексът на услугите на IHS Markit за еврозоната спадна до 51.6 през септември 2019 г. от 53.5 през предходния месец. Показателят за бизнес климата за еврозоната се понижи с 0,34 пункта спрямо предходния месец до -0,22 през септември 2019 г. Сезонно коригираният процент на безработицата в Еврозоната спадна до 7,4% през август 2019 г., най-ниският от май 2008 г., тъй като броят на безработните продължава да намалява. Като се има предвид Европейският съюз като цяло, равнището на безработица намаля до 6,2% през август, което е най-ниското от началото на динамичния ред на безработицата в ЕС през януари 2000 г. Очаква се годишната инфлация в еврозоната да намалее до 0,9% през септември 2019 г. от 1% през предходния месец и малко под пазарните очаквания от 1%. Това е най-ниската инфлация от ноември 2016 г. на фона на забавяне на разходите за храна, алкохол и тютюн и по-нататъшен спад на цените на енергията. Годишната основна инфлация, която изключва променливите цени на енергията, храните, алкохола и тютюна и която ЕЦБ разглежда като цел в своите решения, вероятно ще нарасне до 1% от 0,9% през предходния месец.
- Новото правителство на Италия, съставено от Движението за пет звезди на анти-установяването и лявоцентристката Демократическата партия, обеща бюджетна експанзия за 2020 г., за да се опита да съживи хронично слабия растеж в третата по големина икономика на еврозоната. Италианският финансов министър заяви на конференция, организирана от италианското бизнес лоби Confindustria, че бюджетът за 2020 г. ще поднови данъчните облекчения, които в противен случай ще изтекат в края на годината. „Ние също така искаме да разширим стимулите за тези инвестиции, които подкрепят прехода към екологична устойчивост“, добави той. Структурният дефицит ще се влоши с 0,1% през следващата година, вместо с 0,6% подобрение, за което Италия се ангажира по-рано. Съставният индекс на бизнес доверието, съчетаващ проучвания в сектора на производството, търговията на дребно, строителството и услугите, спадна до 98,5 от 98,8 през август, за да регистрира най-ниското си ниво от февруари тази година. Индексът за производството на IHS Markit за Италия спадна до 47,8 през септември 2019 г. от 48,7 през предходния месец. Сезонно коригираният процент на безработица в Италия падна до 9,5% през август 2019 г. от ревизираните надолу 9,8% през предходния месец. Годишният процент на инфлация в Италия достигна 0,4% през септември 2019 г., същата стойност като предишния месец.
- На 17.10.2019 г. Европейската комисия препоръча на Европейския съвет (член 50) да одобри постигнатото на ниво преговори споразумение за Споразумението за оттегляне, включително ревизиран протокол за Ирландия / Северна Ирландия, и да одобри ревизирана политическа декларация в рамките на бъдещата ЕС Връзка във Великобритания. Комисията също така препоръчва Европейският парламент да даде съгласието си за това споразумение. Жан-Клод Юнкер, председател на Европейската комисия, заяви: „Това споразумение е справедлив компромис между ЕС и Великобритания.“ Мишел Барние, главен преговарящ на Европейската комисия, каза: „Създадохме ново и правно оперативно решение, за да избегнем твърда граница и да защитим мира и стабилността на остров Ирландия. Това е решение, което работи за ЕС, за Обединеното кралство и за хората и бизнеса в Северна Ирландия.“ Лидерите на ЕС гласуваха единодушно за одобряване на сделката за Брекзит в началото на срещата на върха на 17-18.10.2019 г. в Брюксел. Парламентът на Обединеното кралство гласува за изменение, отлагащо одобрението на сделката, докато не бъде прието цялото необходимо законодателство за нейното прилагане. Премиерът на Обединеното кралство изпрати „писмото на Парламента“ до Брюксел - неподписано - и го придружи с второ писмо - което беше подписано - като обясни защо смята, че забавянето ще бъде грешка. Нашата прогноза е, че сега вероятността от твърд Брекзит е много ниска. Показателят за бизнес оптимизъм на CBI за Обединеното кралство се понижи 19 пункта до -32 през третото тримесечие на 2019 г., което е най-ниското отчитане от третото тримесечие на 2016 г., поради продължаващата несигурност по Брекзит. Индексът за производството на IHS Markit за Великобритания се повиши до 48,3 през септември 2019 г. спрямо нивото от шест и половина на предходния месец от 47,4. Тези данни остават под неутралната 50.0 стойност за пет последователни месеца, най-дългата ѝ последователност под тази стойност от средата на 2009 г. Индексът на услугите на IHS Markit за Великобритания спадна до 49,5 през септември 2019 г. от 50,6 през предходния месец. Брутният вътрешен продукт на Обединеното кралство е спаднал с -0,2% през второто тримесечие на 2019 г., непроменен от предходната оценка. Годишният процент на инфлация в Обединеното кралство падна до 1,7% през август 2019 г. от 2,1% през предходния месец.
- Индексът за производството на IHS Markit за САЩ е преразгледан малко по-високо до 51,1 през септември 2019 г. от предварителните 51,0 в сравнение с десетгодишния минимум от 50,3 за

предходния месец. Индексът на услугите на IHS Markit за САЩ е потвърден на 50,9 през септември 2019 г., в сравнение с 50,7 през предходния месец, което сигнализира за едно от най-бавните увеличения на производството за повече от три години. Равнището на безработица в САЩ намаля до 3,5% през септември 2019 г. от 3,7% през предходния месец. Последният път, когато този процент е бил такъв, е през декември 1969 г., когато също е бил 3,5%. Американската годишна инфлация беше непроменена на 1,7% през септември 2019 г., тъй като повишаването на инфлацията в храните се компенсира от по-нататъшен спад на цените на енергията. Основният инфлационен процент, който изключва променливите позиции като храна и енергия, също беше равен на едногодишния връх от 2,4%.

- Индексът Танкан на Банката на Япония за настроеността на големите производители падна до шестгодишно дъно на 5 през третото тримесечие на 2019 г. от 7 в предходния период. Индексът Jibun на Банката на Япония за производство PMI беше потвърден на 48,9 през септември 2019 г., в сравнение с окончателните 49,3 през август, което сигнализира за по-рязко влошаване на здравето на производствения сектор. Индексът Jibun на Банката на Япония за услуги PMI беше потвърден на 52,8 през септември 2019 г., което е спад от 22-месечния пик на август от 53,3. Равнището на безработица в Япония остава непроменено на 2,2% през август 2019 г., най-ниското от октомври 1992 г. Инфлацията в Япония спадна до 0,3% на годишна база през август 2019 г. от 0,5% през предходния месец.
- Китайската икономика нарасна с 6.0% на годишна база през третото тримесечие на 2019 г., забавяйки се от 6.2% увеличение през предходното тримесечие. Това е най-ниският темп на растеж от първото тримесечие на 1992 г. На тримесечна база икономиката нарасна с 1,5% през трите месеца до септември 2019 г., след ръст от 1,6% в предходния период. Китай и САЩ оценяват високо включването на механизъм за решаване на спорове като важен елемент от временната търговска сделка, постигната в преговорите на високо равнище миналата седмица във Вашингтон. Китайското външно министерство заяви, че двете страни вече са на един и същ етап по очертанятията на „първата фаза“ на всеобхватната търговска сделка. Американската администрацията обяви, че споразумението ще включва американски продажби за селско стопанство в Китай в размер от 40 милиарда до 50 милиарда щатски долара. Тези суми се сравняват с 24 милиарда щатски долара за такива продукти, които САЩ са продавали на Китай през 2017 г., преди да започне търговската война. Съединените щати също посочиха, че могат да отменят решението си да обявят Китай за валутен манипулатор. Съединените щати също посочиха, че могат да отменят решението си да обявят Китай за валутен манипулатор. Протестите в Хонконг също се появиха като важен рисков фактор предвид значението на Хонконг за икономиката на Китай и ролята му на международен финансов център. Годишната инфлация в Китай нарасна до 3% през септември 2019 г. от 2,8% през предходния месец. . Годишната основна инфлация, която изключва променливите цени на храните и енергията, е 1,5% през септември, същата като през август. Индексът на цените на производителите в Китай спадна с -1,2% на годишна база през септември, след спад от -0,8% през предходния месец. Това е най-резкият спад на цените на производителите от юли 2016 г.
- Индексът на бизнес доверие в Турция спадна до 98,8 през септември 2019 г. от 102,5 през предходния месец на фона на влошаване на очакванията през следващите три месеца. Индексът на промишленото производство (IP) се понижи с -3,6% на годишна база в календарно коригирани условия през август. Президентът на САЩ Доналд Тръмп спира търговската сделка на стойност 100 милиарда долара между САЩ и Турция, повишава тарифите за турска стомана до 50% и налага санкции на висши турски служители и министерствата на отбраната и енергетиката на страната. САЩ санкционират Турция за нападение на сирийските кюрди, които са най-близкият съюзник на Вашингтон в Сирия в битката срещу Ислямска държава. САЩ се съгласиха да се въздържат от налагането на всякакви нови икономически санкции на Турция и да оттеглят санкциите, наложени по-рано тази седмица, след като „влезе в сила постоянно прекратяване на огъня. Няколко европейски страни като Германия, Франция, Холандия, Италия и Финландия са решили да преустановят продажбите на оръжие в Турция заради сирийската операция. Наказателни мерки в по-широк мащаб се очакват по време на срещата на върха на лидерите на Европейския съюз в Брюксел 17-18.10.2019. Фолксваген забави финализирането на плановете за изграждане на автомобилен завод в егейския град Маниса. Равнището на безработица в Турция се повиши до 13,9% през юли 2019 г. от 10,8% за същия период на предходната година. Годишната инфлация в Турция спадна до 9,26% през септември 2019 г. от 15,01% през предходния месец.
- Макроикономически прогнози на експертите на ЕЦБ за еврозоната, септември 2019 г. Расте-

жът на реалния БВП се прогнозира да бъде 1,1% през 2019 г., 1,2% през 2020 г., след което постепенно да достигне до 1,4% през 2021 г. В сравнение с прогнозите от юни 2019 г. краткосрочната перспектива се е влошила поради отслабените показатели за доверието и продължаващата несигурност в световен план, което доведе до низходящи ревизии за 2019 г. и 2020 г. За 2020 г. те се дължат най-вече на инерционни ефекти. В по-дългосрочен план въздействието на отрицателните външни сътресения до голяма степен се компенсират от въздействието на по-благоприятните условия за финансиране и по-ниските цени на петрола. Очаква се ХИПЦ инфлацията тази година да отбележи спад и да остане слаба през следващата (1,2% през 2019 г., 1,0% през 2020 г.), след което да се възстанови, достигайки 1,5% през 2021 г. ХИПЦ инфлацията без компонентите енергоносители и храни леко ще се повиши до края на 2019 (1,1%)г. и ще остане непроменена през цялата 2020 г. (1,2%), след което през 2021 г. ще се засили (1,5%), стимулирана от очаквания подем на икономическата активност и свързаното с него възстановяване на нормите на печалба, когато предходните увеличения на разходите за труд намерят отражение в цените.

- Доклад за инфлацията на Английската централна банка август 2019 г. През последните няколко години икономиката на Обединеното кралство се нуждаеше от ниски лихвени проценти, тъй като Великобритания се възстановяваше от световната финансова криза. След като икономиката на Обединеното кралство започна да расте по-бързо и с инфлация над целта от 2%, тя се нуждаеше от по-малко подкрепа. Така Английската централна банка повиши официалния лихвен процент от 0,25% на 0,5% през ноември 2017 г. и след това от 0,5% на 0,75% през август 2018 г. Оттогава икономиката на Обединеното кралство се забави, тъй като несигурността на фирмите за Брекзит нарасна и растежът на световната икономика намалю. Затова Английската централна банка запази лихвените проценти непроменени. Ръстът в икономиката на Обединеното кралство е променлив през първата половина на тази година, отчасти заради подготовката за Брекзит. Ако има сделка за Брекзит, Английската централна банка счита, че натискът върху цените ще нараства през следващите няколко години и Английската централна банка ще трябва да повиши лихвите малко повече, за да задържи инфлацията на равнището на целта от 2%. Ако има Брекзит без сделка, решението за лихвите ще трябва да балансира възходящия натиск върху цените от вероятния спад на лирата и всяко намаляване на способността на предприятията да доставят стоки и услуги, с натиска надолу от всяко намаляване на разходите.
- Декларация на Федералния резерв относно изпълнението на паричната политика. За да се гарантира, че предлагането на резерви остават достатъчно, Комитетът одобри с гласуване, завършено на 11 октомври 2019 г. следните стъпки: Федералният резерв ще закупува държавните ценни книжа най-малко до второто тримесечие на следващата година, за да поддържа с течение на времето достатъчно резерви на или над равнището на сумата в началото на септември 2019г. Федералният резерв ще провежда срочни и овърнайт операции за обратно изкупуване най-малко до януари следващата година, за да гарантира, че предлагането на резерви остава достатъчно дори и в периоди на рязко увеличение на нерезервните задължения и за да намали риска от натиск на паричния пазар, който може да повлияе неблагоприятно на предлагането на паричната политика.
- Харухико Курода, управител на Банката на Япония, реч при започване на церемонията по дипломирането на Националния висш институт за политически изследвания. Количествените и качествените парични улеснения с контрол на кривата на доходност или QQE, въведени веднага след като станах управител на Банката на Япония миналата година, е добър пример за опит за съгласуване на теорията и практиката. От края на 90-те години Банката на Япония е провеждала различни нетрадиционни парични политики преди останалите централни банки в битката си срещу дефлационния натиск, с който се е сблъсквала икономиката на Япония. Тези нетрадиционни политики включват нулева лихва, количествени улеснения и насоки за напредък. Въпреки това икономиката на Япония не успя да се измъкне от дефлацията в продължение на 15 години. Така QQE се роди в резултат на изследване както на миналия опит, така и на теоретичните разработки. Така паричната политика на Банката на Япония увеличи влиянието си върху очакванията на хората поради силната ангажираност на банката.
- Реч и отговори на въпроси от пресата на г-н И Ганг, управител на Китайската централна банка в Пресцентъра за честването на 70-годишнината от основаването на Китайската народна република. Федералният резерв, ЕЦБ, Банката на Япония и централните банки на много развиващи се страни коригират позициите си по паричната политика чрез намаляване на лихвените проценти или възобновяване на количествените улеснения. Настоящата ситуация в китайската икономика се стабилизира чрез засилване на антицикличната корекция, като се гарантира,

че растежът на широкото парично предлагане (M2) и съвкупното финансиране за реалната икономика (AFRE) като цяло е в съответствие с номиналния растеж на БВП и се избягва масивно инжектиране на ликвидност. Трябва да се поддържа стабилен коефициент на задлъжнялост, за да се гарантира устойчивостта на дълга на цялото общество. Искам да поясня, че за разлика от централните банки на някои други страни, не бързаме да прибягваме до значително намаляване на лихвите или политика на количествени улеснения. Вярваме, че Китай трябва да се придържа към стабилната парична политика. В този процес хората се притесняват, че големите развити страни могат да изчерпат инструментите си на парична политика, ако има икономически спад, тъй като са на ръба да приемат нулева или дори отрицателна лихвена политика. Считам, че трябва да поддържаме нормално пространство в операцията по паричната политика, така че нормалната парична политика да може да се провежда възможно най-дълго.

- Тъй като банките отразиха увеличението на разходите за финансиране на турски лири при цената на кредитите, лихвите на кредитите за превозни средства, потребителските и жилищните кредити се увеличиха, а темповете на растеж на кредитите намаляха през това тримесечие. Загубата на инерция в нарастването на кредитите през това тримесечие се дължи най-вече на строгостта на стандартите за кредитиране на банките и на бавното търсене на заеми. Потребителската инфлация е спаднала с 3,99% до 15,72% през второто тримесечие на 2019 г. в сравнение с края на предходното тримесечие. Икономическата активност показва частично възстановяване през първото тримесечие на 2019 г. Вътрешното търсене беше основният двигател на тримесечния растеж, докато нетният износ остана нулев. Турският президент Реджеп Тайип Ердоган даде знак, че очаква по-нататъшна парична експанзия от централната банка, въпреки че досега е бил удовлетворен от темповете на намаляване на лихвите. Ние предполагахме, че ръководещите паричната политика могат да намалят основният лихвен процент с още 150-200 базисни пункта при следващата среща през октомври..
- Цените на петрола се понижават на 21.10.2019 г., като основен фактор за низходящото им движение през днешната търговия са незадоволителните икономически данни на Китай и новопоявилите се съмнения относно осъществимостта на търговското споразумение между САЩ и Китай. Цената на сорта Брент спада с -0,08 долара за барел или с -0,14% до 58,9747 долара за барел в понеделник 21 октомври. За седмицата намалението е с -0,15%. От своя страна цената на суровия петрол спада с -0,14 долара за барел или с -0,25% до 53,5837 долара за барел. За седмицата намалението е с -1,43%. На 18.10.2019 г. стана известно забавянето на растежа на китайската икономика, най-големия потребител на петрол в света, за третото тримесечие на тази година, до минимален от 30 години насам темп. В същото време запасите от петрола в САЩ са скочили с 9,28 млн. барела при прогноза за повишаване от 4 млн. барела. Броят на действащите сондажи в страна се увеличават втора седмица поред. Тези данни са достатъчни, за да компенсират положителния тласък, който цените на петрола може да получат от геополитическо напрежение в Близкия изток.
- Първата половина на месец октомври премина в очакване на нови данни в доклада на Министерството на земеделието на САЩ за състоянието на глобалния зърнен баланс. Обявеното леко редуциране на производството на пшеница вследствие на неблагоприятните агрометеорологични условия в Австралия и Аржентина, както и раздвижването в експорта бяха основните фактори за възходящо развитие на цените на двата основни зърнени контракта по световните борсови пазари. В САЩ оценката за хлебната пшеница е редуцирана с 500 хил. тона и котировките скочиха с 13,00 долара до 229,00 долара/тон. В ЕС и останалата част от Европа добивите са добри и в рамките на прогнозираните, така че Франция леко повиши котировките с 3,25 евро до 181,25 евро/тон. В Русия и Украйна цените се повлияха от Щатите и отидоха нагоре с 8,00 и 7,00 долара до 203,00 и 201,00 долара/тон. В подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД котировките също се пораздвижиха. Хлебна пшеница от място се предлага от 350,00 до 310,00 лева/тон, търсенето е на 270,00 -290,00 лева/тон. При фуражната пшеница търговците сближават позициите с леко движение нагоре, предлагат на 280,00 лева/тон, търсенето е на 250,00-260,00 лева/тон. За царевица имаше заявки за покупки на 200,00-240,00 лева/т и предлагане на 260,00-240,00 лева/тон, като сделките се сключваха на 240,00 лева/тон.

- За януари – август 2019 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 4812,7 млн. евро (8,1% от БВП) при излишък от 2800,7 млн. евро (5,1% от БВП) за януари – август 2018 година.
- За януари – август 2019 г., размерът на чуждестранните инвестиции в България е положителен в размер на 603,5 млн. евро (1% от БВП), като е по-голям със 196,3 млн. евро от този за януари – август 2018 г. (положителен в размер на 407,2 млн. евро, 0,7% от БВП).
- През септември 2019 г. международните резерви на БНБ възлизат на 49,4 млрд. лева (25,3 млрд. евро), нарастват с 2% на месечна база и с 6,4% на годишна база и поддържат стабилността на Валутния борд в България.
- В есенната макроикономическа прогноза на МФ прогнозира вдигане на заплатите с ускорени темпове. Потреблението задвижва икономиката, безработицата е рекордно ниска.
- МВФ повиши прогнозата си за икономически растеж за България до 3,7% за 2019 г. и 3,2% за 2020 г.
- През септември 2019 г. общият показател на бизнес климата запазва равнището си от предходния месец от 26,4 индексни пункта. Подобрене на показателя се наблюдава в строителството, търговията на дребно и сектора на услугите, като единствено в промишлеността се отчита понижение.
- По предварителни данни през август 2019 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство намалява с 0,1% в сравнение с юли 2019 година. През август 2019 г. календарно изгладеният индекс на промишленото производство регистрира спад от 1,3% спрямо съответния месец на 2018 година. Промишленото производство в България се очаква да бъде 1,9% до края на 2019 г. В перспектива очакваме, че индустриалното производство в България да бъде 3,1% през 2020 г. и 3,3% през 2021 г.
- По предварителни сезонно изгладени данни през август 2019 г. оборотът в раздел Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети по съпоставими цени намалява с 0,3% спрямо предходния месец. Очаква се продажбите на дребно в България до края на 2019 г. да се свият до – 4,2% на годишна база. В перспектива продажбите на дребно в България се очаква да достигнат ръст от 4% през 2020 г. и 4,5% през 2021 г.
- По предварителни данни през август 2019 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен на основа на сезонно изгладени данни, е с 0,2% под равнището от предходния месец. През август 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция се увеличава с 3,4%. Строителната продукция в България се очаква да нарасне с 3,2% на годишна база до края на 2019 г. В перспектива строителната продукция в България ще нараства с 4,0% през 2020 г. и 3% през 2021 г.
- Хармонизираният индекс на потребителските цени в България за септември 2019 г. спрямо август 2019 г. е 98,8%, т.е. месечната инфлация е минус 1,2%. Инфлацията от началото на годината е 1,8%, а годишната инфлация за септември 2019 г. спрямо септември 2018 г. е 1,6%. Средногодишната инфлация за периода октомври 2018 - септември 2019 г. спрямо периода октомври 2017 - септември 2018 г. е 2,6%, под изискването от Маастрихт за инфлация не по-висока от 3%. Очакванията са за леко увеличение на темпа на растеж на потребителските цени до края на 2019 г. поради по-високи цени на петрола. В същото време очакванията са, че инфлацията в сектора на услугите ще се забави, основно в резултат на по-слабо увеличение на цените в туризма и пътнотранспортните застраховки. Храните обаче ще продължат да оказват положителен ефект върху общата инфлация, като една причина за прогнозата е очакваната по-слаба селскостопанска реколта в страната. Нашата прогноза е инфлацията в България да достигне 2,5% през 2019 г., 2,3% през 2020 г. и 2,1 % през 2021 г.
- Общият индекс на цените на производител през август 2019 г. нараства с 0,3% в сравнение с предходния месец и с 3,5% спрямо август 2018 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през август 2019 г. се покачва с 0,7% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 4,5%.
- През септември 2019г. равнището на регистрирана безработица в България се запазва на ниво 5.3% за трети пореден месец, като намалява с 0,3 процентни пункта на годишна база. За 2019 г. се очаква повишение на заетостта с 0,4%. Безработицата ще продължава да се свива леко, следвайки тренда на нетното намаление на населението с 50,000 души годишно.
- КФП на касова основа към месец август 2019 г. е положително в размер на 1 112,6 млн. лв. (1,0 % от прогнозния БВП) и се формира от превишение на приходите над разходите по националния бюджет в размер на 1 016,9 млн. лв. и по европейските средства в размер на 95,6 млн. лева. На база на предварителни данни и оценки към септември 2019 г. се очаква превишението на приходите над разходите по консолидираната фискална програма (КФП) да бъде в размер на 1 266,6 млн. лв. (1,1 % от прогнозния БВП).

- За януари – август 2019 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 11 971,3 млн. евро. и заема 20,3% от прогнозния БВП. МФ предвижда намаляването на държавния дълг до 16,5% от БВП към края на 2021.
- На 07 октомври 2019 г. Министерството на финансите преотвори емисия 20-годишни държавни ценни книжа (ДЦК), деноминирана в лева, пусната в обращение на 21.06.2019 г., с падеж 21.06.2039 година.
- В края на август 2019 г. широките пари (паричният агрегат М3) са в размер на 98,507 млрд. лв. (85,1% от БВП) и нарастват със 7,7% на годишна база. Вътрешният кредит, възлиза на 60,471 млрд. лв. и нараства с 7,5% на годишна база.
- През септември 2019 г. SOFIX регистрира повишение до 570,58 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 се повиши до 113,44 пункта. Равнопретегленият BG TR30 се повиши до 507,30 пункта. Измерителят на имотните компании BGREIT се повиши до 128,08 пункта.
- През август 2019 г. активите на банковата система са в размер на 110,7 млрд. лева и заемат 95,6% от БВП. Кредитите за домакинства отчитат месечен спад от 1,7% и увеличение е с 8,2% на годишна база. Кредитите на нефинансовите предприятия са в размер на 35,9 млрд. лева и нарастват с 3,5% на годишна база. Кредитите за други финансови предприятия и за сектор държавно управление нарастват съответно с 15,8% и 13,5% на годишна база съответно до 3,5 млрд. лева и 812 млн. лева. Депозитите на домакинства и на нефинансови предприятия се увеличават съответно с 0,5% на месечна база и със 7,6% на годишна база до 55,5 млрд. лева. Нарастват също и средствата от нефинансови предприятия с 1,3% на месечна база и с 2,4% на годишна база до 26,4 млрд. лева и на други финансови предприятия (с 25,6% на годишна база до 3,7 млрд. лева).

Съдържание

I. ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни	9
Евро зона	9
Италия	10
Обединено кралство Великобритания	11
САЩ	12
Япония	12
Китай	13
Турция	14
Политика на Централните банки	15
ЕЦБ	15
Централна банка на Англия	17
Федерален резерв на САЩ	18
Централна банка на Япония	19
Народна банка на Китай	19
Централна банка на Турция	20
Международни цени на борсови стоки	21
Петрол	21
Селскостопански продукти	22

II. БЪЛГАРИЯ

Външен сектор	23
Платежен баланс	23
Преки чуждестранни инвестиции	24
Международни резерви	25
Реален сектор	25
Инвестиционна активност в промишлеността	25
Бизнес климат	26
Индекс на промишленото производство	27
Търговия на дребно	27
Строителство	28
Безработица	28
Инфлация	29
Общ индекс на цените на производител в промишлеността	29
Фискален сектор	30
Бюджетно салдо	30
Държавен дълг	32
Прогнози на международни институции	32
Паричен сектор	33
Капиталов пазар	34
Банков сектор	35
Приложение	37
Дефиниции и методологически бележки	53

ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

ИКОНОМИКИ НА РАЗВИТИТЕ СТРАНИ

Евро зона

Индексът за производството на IHS Markit за еврозоната спадна до 45,7 през септември 2019 г. от 47,0 през предходния месец. Индексът на услугите на IHS Markit за еврозоната спадна до 51.6 през септември 2019 г. от 53.5 през предходния месец. Показателят за бизнес климата за еврозоната се понижи с 0,34 пункта спрямо предходния месец до -0,22 през септември 2019 г. Сезонно коригираният процент на безработицата в Еврозоната спадна до 7,4% през август 2019 г., най-ниският от май 2008 г., тъй като броят на безработните продължава да намалява. Като се има предвид Европейският съюз като цяло, равнището на безработица намалю до 6,2% през август, което е най-ниското от начало то на динамичния ред на безработицата в ЕС през януари 2000 г. Очаква се годишната инфлация в еврозоната да намалее до 0,9% през септември 2019 г. от 1% през предходния месец и малко под пазарните очаквания от 1%. Това е най-ниската инфлация от ноември 2016 г. на фона на забавяне на разходите за храна, алкохол и тютюн и по-нататъшен спад на цените на енергията. Годишната основна инфлация, която изключва променливите цени на енергията, храните, алкохола и тютюна и която ЕЦБ разглежда като цел в своите решения, вероятно ще нарасне до 1% от 0,9% през предходния месец.

Индексът за производството на IHS Markit за еврозоната спадна до 45,7 през септември 2019 г. от 47,0 през предходния месец и над предварителните прогнози от 45,6, показаха крайните стойности. Все пак последният отчет посочи най-стръмното свиване в производствения сектор през октомври 2012 г., тъй като производството, новите поръчки и покупки рязко спадат през септември. Също така работните места бяха съкратени за пети пореден месец и с най-резките темпове от април 2013 г. На фона на цените, входящите разходи намаляват със най-резкия темп от април 2016 г. Най-накрая увереността за бъдещето е слабо променена от август, когато настроението беше на най-ниското си равнище от ноември 2012 г. Индексът на услугите на IHS Markit за еврозоната спадна до 51.6 през септември 2019 г. от 53.5 през предходния месец и под предварителните прогнози от 52, показаха крайните данни. Последният отчет посочи най-слабите темпове на разрастване в сектора на услугите от януари, тъй като новите поръчки нарастват с по-бавни темпове, особено от чуждестранни клиенти и износът на услуги намалява. Запасите спаднаха за втори пореден месец, а ръстът на създаването на работни места се забави до осеммесечен минимум. От гледна точка на цените, входящите разходи се увеличиха в най-слабата степен за 25 месеца, а цените на продукцията бяха повишени само скромно. И накрая, увереността за предстоящата година е по-силна, отколкото беше през август. Показателят за бизнес климата за еврозоната се понижи с 0,34 пункта спрямо предходния месец до -0,22 през септември 2019 г., най-ниското ниво от август 2013 г. и под пазарните очаквания от 0,11. Всички компоненти на показателя за бизнес климата се влошиха. Спадът беше особено рязък при оценките на ръководителите на миналото производство, данните за експортни поръчки и общите поръчки. Макар и в по-малка степен, техните очаквания за производство, както и възгледите им за запасите от готови продукти се влошиха значително. Сезонно коригираният процент на безработицата в Еврозоната спадна до 7,4% през август 2019 г., най-ниският от май 2008 г. и малко под пазарните очаквания от 7,5%, тъй като броят на безработните продължава да намалява. Като се има предвид Европейският съюз като цяло, равнището на безработица намалю до 6,2% през август, което е най-ниското от началото на динамичния ред на безработицата в ЕС през януари 2000 г. Сред държавите-членки на ЕС най-ниските нива на безработица през юли бяха регистрирани в Чехия (2,0%) и Германия (3,1%). Най-високите нива на безработица са наблюдавани в Гърция (17,0% през юни 2019 г.) и Испания (13,8%). В сравнение с преди година, най-голям спад е регистриран в Гърция (17,0% от 19,2% между юни 2019 г. и юни 2018 г.), Кипър (6,8% от 8,2%), България (4,0% от 5,2%), Испания (13,8% от 15,0%) и Хърватия (6,9% от 8,1%). Коефициентът на безработица сред младите е 14,2% в ЕС28 и 15,4% в Еврозоната, в сравнение съответно с 15,1% и 16,8% през август 2018 г. Най-ниските проценти са наблюдавани в Чехия (5,1%), Германия (5,7%) и Холандия (6,9%), а най-високите са регистрирани в Гърция (33,0% през второто тримесечие на 2019 г.), Испания (32,2%) и Италия (27,1%). Очаква се годишната инфлация в еврозоната да намалее до 0,9% през септември 2019 г. от 1% през предходния месец и малко под пазарните очаквания от 1%, показва предварителна оценка. Това е най-ниската инфлация от ноември 2016 г. на фона на забавяне на разходите за храна, алкохол и тютюн и по-нататъшен спад на цените на енергията. Годишната основна инфлация, която изключва

Октомври 2019 г.

променливите цени на енергията, храните, алкохола и тютюна и която ЕЦБ разглежда като цел в своите решения, вероятно ще нарасне до 1% от 0,9% през предходния месец в съответствие с пазарните прогнози.

Италия

Новото правителство на Италия, съставено от Движението за пет звезди на анти-установяването и лявоцентристката Демократическата партия, обеща бюджетна експанзия за 2020 г., за да се опита да съживи хронично слабия растеж в третата по големина икономика на еврозоната. Италианският финансов министър заяви на конференция, организирана от италианското бизнес лоби Confindustria, че бюджетът за 2020 г. ще поднови данъчните облекчения, които в противен случай ще изтекат в края на годината. „Ние също така искаме да разширим стимулите за тези инвестиции, които подкрепят прехода към екологична устойчивост“, добави той. Структурният дефицит ще се влоши с 0,1% през следващата година, вместо с 0,6% подобрение, за което Италия се ангажира по-рано. Съставният индекс на бизнес доверието, съчетаващ проучвания в сектора на производството, търговията на дребно, строителството и услугите, спадна до 98,5 от 98,8 през август, за да регистрира най-ниското си ниво от февруари тази година. Индексът за производството на IHS Markit за Италия спадна до 47,8 през септември 2019 г. от 48,7 през предходния месец. Сезонно коригираният процент на безработица в Италия падна до 9,5% през август 2019 г. от ревизираните надолу 9,8% през предходния месец. Годишният процент на инфлация в Италия достигна 0,4% през септември 2019 г., същата стойност като предишния месец.

Новото правителство на Италия, съставено от Движението за пет звезди на анти-установяването и лявоцентристката Демократическата партия, обеща бюджетна експанзия за 2020 г., за да се опита да съживи хронично слабия растеж в третата по големина икономика на еврозоната. Според съобщенията, че правителството на Италия одобри целта за бюджетен дефицит за 2020 г., равна на 2,2% от БВП, включително намаляване на правителствените разходи, целящо да избегне увеличаване на ставките на ДДС. Инвестиционните бюджетни разходи в Италия възлизат на 2% от брутният вътрешен продукт, една трета по-малко, отколкото в началото на десетилетието. Частните инвестиции също са под нивата от преди кризата, като се свиха с 30% между 2007 и 2013 г., според Банката на Италия. Италианският финансов министър заяви на конференция, организирана от италианското бизнес лоби Confindustria, че бюджетът за 2020 г. ще поднови данъчните облекчения, които в противен случай ще изтекат в края на годината. „Ние също така искаме да разширим стимулите за тези инвестиции, които подкрепят прехода към екологична устойчивост“, добави той. Структурният дефицит ще се влоши с 0,1% през следващата година, вместо с 0,6% подобрение, за което Италия се ангажира по-рано. Индексът на доверие в производството на Италия намал до 98,8 през септември 2019 г. от ревизираните 99,6 през предходния месец и под пазарните очаквания от 100,0. Това беше четвъртият пореден спад на доверието и най-ниското отчитане от октомври 2014 г., поради влошаване на нивото на поръчките (-17.8 спрямо -16.7 през август) и перспективите за реализация (3.7 срещу 4.9). Запасите от материални запаси бяха непроменени. Съставният индекс на бизнес доверието, съчетаващ проучвания в сектора на производството, търговията на дребно, строителството и услугите, спадна до 98,5 от 98,8 през август, за да регистрира най-ниското си ниво от февруари тази година. Индексът за производството на IHS Markit за Италия спадна до 47,8 през септември 2019 г. от 48,7 през предходния месец и под пазарния консенсус от 48,0. Последните данни сочат 12-ия пореден месец на свиване в производствения сектор и най-рязкото влошаване на условията на бизнеса за шест месеца, водено от спада на производството и новите поръчки. Експортните продажби също спаднаха на фона на съобщенията за по-слабо търсене от европейски и американски клиенти. PMI на IHS Markit Italy Services се повиши до 51.4 през септември 2019 г. от 50.6 през предходния месец и доста над пазарните очаквания от 50.4. Нарастването на новите поръчки се ускори въпреки по-нататъшния спад на новите експортни продажби. Освен това, скоростта на изчерпване на запасите е най-стръмна и най-бърза след март 2016 г. Сезонно коригираният процент на безработица в Италия падна до 9,5% през август 2019 г. от ревизираните надолу 9,8% през предходния месец и под пазарните очаквания от 9,9%. Това беше най-ниският процент на безработица от ноември 2011 г. Младежката безработица, измерваща търсещите работа между 15 и 24 години, спадна с 1,3% до 27,1%. Годишният процент на инфлация в Италия достигна 0,4% през септември 2019 г., същото като предишния месец, докато пазарите очакват увеличение до 0,6%, показват предварителните прогнози. Той остава на най-ниското си ниво от ноември 2016 г., тъй като по-високите цени на преработената храна, включително алкохола и услуги за отдих, също и ремонт и лични грижи, бяха компенсирани от пониските разходи за необработени храни и транспортни услуги. Годишният процент на основната инфлация, която изк-

Октомври 2019 г.

лючва енергията и непреработената храна, трябва да нарасне до 0,6% през септември спрямо 0,5% през предходния месец. Изключвайки само енергията, инфлацията е стабилна на 0,6%, същата като през август. На месечна база потребителските цени вероятно ще намалееят с 0,5%, което е по-ниско от 0,4% ръст през предходния месец и в сравнение с пазарните очаквания от 0,2% спад. Очаква се хармонизиращият индекс на потребителските цени да нарасне с 0,3% спрямо предходната година (от 0,5% през август); и да нарасне с 1,5% на месечна база (при 0% през август).

Обединено кралство Великобритания

На 17.10.2019 г. Европейската комисия препоръча на Европейския съвет (член 50) да одобри постигнатото на ниво преговори споразумение за Споразумението за оттегляне, включително ревизиран протокол за Ирландия / Северна Ирландия, и да одобри ревизирана политическа декларация в рамките на бъдещата ЕС Връзка във Великобритания. Комисията също така препоръчва Европейският парламент да даде съгласието си за това споразумение. Жан-Клод Юнкер, председател на Европейската комисия, заяви: „Това споразумение е справедлив компромис между ЕС и Великобритания.“ Мишел Барние, главен преговарящ на Европейската комисия, каза: „Създадохме ново и правно оперативно решение, за да избегнем твърда граница и да защитим мира и стабилността на остров Ирландия. Това е решение, което работи за ЕС, за Обединеното кралство и за хората и бизнеса в Северна Ирландия.“ Лидерите на ЕС гласуваха единодушно за одобряване на сделката за Брекзит в началото на срещата на върха на 17-18.10.2019 г. в Брюксел. Парламентът на Обединеното кралство гласува за изменение, отлагащо одобрението на сделката, докато не бъде прието цялото необходимо законодателство за нейното прилагане. Премиерът на Обединеното кралство изпрати „писмото на Парламента“ до Брюксел - неподписано - и го придружи с второ писмо - което беше подписано - като обясни защо смята, че забавянето ще бъде грешка. Нашата прогноза е, че сега вероятността от твърд Брекзит е много ниска. Показателят за бизнес оптимизъм на CBI за Обединеното кралство се понижи 19 пункта до -32 през третото тримесечие на 2019 г., което е най-ниското отчитане от третото тримесечие на 2016 г., поради продължаващата несигурност по Брекзит. Индексът за производството на IHS Markit за Великобритания се повиши до 48,3 през септември 2019 г. спрямо нивото от шест и половина на предходния месец от 47,4. Тези данни остават под неутралната 50.0 стойност за пет последователни месеца, най-дългата ѝ последователност под тази стойност от средата на 2009 г. Индексът на услугите на IHS Markit за Великобритания спадна до 49,5 през септември 2019 г. от 50,6 през предходния месец. Брутният вътрешен продукт на Обединеното кралство е спаднал с -0,2% през второто тримесечие на 2019 г., непроменен от предходната оценка. Годишният процент на инфлация в Обединеното кралство падна до 1,7% през август 2019 г. от 2,1% през предходния месец.

На 17.10.2019 г. Европейската комисия препоръча на Европейския съвет (член 50) да одобри постигнатото на ниво преговори споразумение за Споразумението за оттегляне, включително ревизиран протокол за Ирландия / Северна Ирландия, и да одобри ревизирана политическа декларация в рамките на бъдещата ЕС Връзка във Великобритания. Комисията също така препоръчва Европейският парламент да даде съгласието си за това споразумение. Това следва поредица от интензивни преговори между Европейската комисия и преговарящите във Великобритания през последните няколко дни. Лидерите на ЕС гласуваха единодушно за одобряване на сделката за Брекзит в началото на срещата на върха на 17-18.10.2019 г. в Брюксел. Парламентът на Обединеното кралство гласува за изменение, отлагащо одобрението на сделката, докато не бъде прието цялото необходимо законодателство за нейното прилагане. Премиерът на Обединеното кралство изпрати „писмото на Парламента“ до Брюксел - неподписано - и го придружи с второ писмо - което беше подписано - като обясни защо смята, че забавянето ще бъде грешка. Нашата прогноза е, че сега вероятността от твърд Брекзит е много ниска. Жан-Клод Юнкер, председател на Европейската комисия, заяви: „Това споразумение е справедлив компромис между ЕС и Великобритания. Това свидетелства за ангажираността и желанието на двете страни да направят най-доброто за гражданите на ЕС и Великобритания. Сега имаме ново съгласуван протокол, който защитава мира и стабилността на остров Ирландия и напълно защитава нашия единен пазар. Надявам се, че сега можем да преодолеем това и да осигурим сигурността, която нашите граждани и предприятия заслужават.“ Мишел Барние, главен преговарящ на Европейската комисия, каза: „Имахме трудни дискусии през изминалите дни. Успяхме да намерим решения, които напълно зачитат целостта на единния пазар. Създадохме ново и правно оперативно решение, за да избегнем твърда граница и да защитим мира и стабилността на остров Ирландия. Това е решение, което работи за ЕС, за Обединеното кралство и за хората и бизнеса в Северна Ирландия.“ Показателят за бизнес оптимизъм на CBI за Обединеното

кралство понижи 19 пункта до -32 през третото тримесечие на 2019 г., което е най-ниското отчитане от третото тримесечие на 2016 г., поради продължаващата несигурност по Брекзит. Също така плановете за инвестиционни разходи отново отслабнаха, докато оптимизмът относно перспективите за износ за предстоящата година се влоши. Вътрешните и експортните поръчки намаляват с най-бързите си темпове след финансовата криза и общите поръчки за поръчки бяха под „нормалното“ в най-голяма степен от 2010 г. Индексът за производството на IHS Markit за Великобритания се повиши до 48,3 през септември 2019 г. спрямо нивото от шест и половина на предходния месец от 47,4, като надхвърли пазарния консенсус от 47,0. Все пак последните данни остават под неутралната 50.0 стойност за пет последователни месеца, най-дългата й последователност под тази стойност от средата на 2009 г. Производството продължи да се свива на фона на по-ниския приток на нова работа от вътрешния и отвъдморските пазари, а заетостта намаля най-много от февруари 2013 г. Компаниите съобщиха, че капацитетът е намален поради по-малкото търсене, усилията за контрол на разходите, съкращенията и природните отпадъци. Междувременно нивата на закупуване на входяща продукция се увеличиха като част от рестартирането на подготовката за Брекзит. Индексът на услугите на IHS Markit за Великобритания спадна до 49,5 през септември 2019 г. от 50,6 през предходния месец и под пазарния консенсус от 50,3. Последните данни сигнализират за спад в производството на сектора на услугите на фона на по-ниските обеми както на нов, така и на досегашен бизнес, като фирмите съобщават, че засилената несигурност около Брекзит е довела до отлагане на поръчки от клиенти. Освен това новият експортен бизнес се сви с най-бързи темпове от март, докато заетостта спадна за първи път от пет месеца и с най-бързи темпове от август 2010 г. Брутният вътрешен продукт на Обединеното кралство е спаднал с -0,2% през второто тримесечие на 2019 г., непроменен от предходната оценка и в сравнение с предишния период от 0,6% растеж. Брутното формиране на капитал рязко се сви, докато частното потребление, държавните разходи и нетната търговия допринесоха положително за растежа на БВП. От страна на производството промишлеността спадна най-много след четвъртото тримесечие на 2012 г. Годишният процент на инфлация в Обединеното кралство падна до 1,7% през август 2019 г. от 2,1% през предходния месец и под пазарните очаквания от 1,9%. Това е най-ниската инфлация от декември 2016 г. на фона на забавяне на транспортните разходи и спад в цените на дрехите и обувките. Индексът на потребителските цени, включително разходите за жилищно настаняване на наематели (CPIH), спадна до 1,7% през август от 2% през предходния месец. Годишната базова инфлация, която изключва цените на енергията, храните, алкохола и тютюна, се понижи до 1,5%, най-ниската от ноември 2016 г., от 1,9% през юли. На месечна база потребителските цени нараснаха до 0.4%, след 0% през предходния месец.

САЩ

Индексът за производството на IHS Markit за САЩ е преразгледан малко по-високо до 51,1 през септември 2019 г. от предварителните 51,0 в сравнение с десетгодишния минимум от 50,3 за предходния месец. Индексът на услугите на IHS Markit за САЩ е потвърден на 50,9 през септември 2019 г., в сравнение с 50,7 през предходния месец, което сигнализира за едно от най-бавните увеличения на производството за повече от три години. Равнището на безработица в САЩ намаля до 3,5% през септември 2019 г. от 3,7% през предходния месец. Последният път, когато този процент е бил такъв, е през декември 1969 г., когато също е бил 3,5%. Американската годишна инфлация беше непроменена на 1,7% през септември 2019 г., тъй като повишаването на инфлацията в храните се компенсира от по-нататъшен спад на цените на енергията. Основният инфлационен процент, който изключва променливите позиции като храна и енергия, също беше равен на едногодишния връх от 2,4%.

Индексът за производството на IHS Markit за САЩ е преразгледан малко по-високо до 51,1 през септември 2019 г. от предварителните 51,0 в сравнение с десетгодишния минимум от 50,3 за предходния месец. Последният отчет е най-висок от април, но все пак сигнализира за скромно цялостно подобрение на условията за бизнес в производствения сектор. Тримесечната средна стойност показва най-лошото представяне в сектора от същия период на 2009 г. Индексът на услугите на IHS Markit за САЩ е потвърден на 50,9 през септември 2019 г., в сравнение с 50,7 през предходния месец, което сигнализира за едно от най-бавните увеличения на производството за повече от три години. Новият растеж на бизнеса се понижи още повече до най-слабите нива, след като събирането на данни започна през октомври 2009 г., тъй като новият бизнес от чужбина спадна с най-бързи темпове от 2014 г. В допълнение, досегашният бизнес се сви най-много от април 2014 г., докато заетостта намаля за първи път след февруари 2010 г. и с най-рязките темпове от края на

Октомври 2019 г.

2009 г. При цените, входните разходи паднаха само за втори път в историята на динамичния ред. Фирмите също така намаляват продажните си цени в опит да останат конкурентоспособни. Очакванията за продукцията през следващата година бяха на второто най-слабо ниво в историята на динамичния ред на фона на опасенията около текущата несигурност на бизнеса и по-мрачните прогнози за глобален икономически растеж. Равнището на безработица в САЩ намалю до 3,5% през септември 2019 г. от 3,7% през предходния месец и над под пазарните очаквания от 3,7%. Последният път, когато този процент е бил такъв, е през декември 1969 г., когато също е бил 3,5%. През месеца броят на безработните е намалял с 275 000 до 5,8 милиона. Американската годишна инфлация беше непроменена на 1,7% през септември 2019 г., малко под пазарния консенсус от 1,8%, тъй като повишаването на инфлацията в храните се компенсира от по-нататъшен спад на цените на енергията. Основният инфлационен процент, който изключва променливите позиции като храна и енергия, също беше равен на едногодишния връх от 2,4%, в съответствие с пазарния консенсус. На месечна база потребителските цени бяха непроменени през септември, след 0,1% ръст през август и под пазарните прогнози от 0,1%.

Япония

Индексът Танкан на Банката на Япония за настроенята на големите производители падна до шестгодишно дъно на 5 през третото тримесечие на 2019 г. от 7 в предходния период. Индексът Jibun на Банката на Япония за производство PMI беше потвърден на 48,9 през септември 2019 г., в сравнение с окончателните 49,3 през август, което сигнализира за по-рязко влошаване на здравето на производствения сектор. Индексът Jibun на Банката на Япония за услуги PMI беше потвърден на 52,8 през септември 2019 г., което е спад от 22-месечния пик на август от 53,3. Равнището на безработица в Япония остава непроменено на 2,2% през август 2019 г., най-ниското от октомври 1992 г. Инфлацията в Япония спадна до 0,3% на годишна база през август 2019 г. от 0,5% през предходния месец.

Индексът Танкан на Банката на Япония за настроенята на големите производители падна до шестгодишно дъно на 5 през третото тримесечие на 2019 г. от 7 в предходния период и в сравнение с пазарните очаквания от 2. Индексът Jibun на Банката на Япония за производство PMI беше потвърден на 48,9 през септември 2019 г., в сравнение с окончателните 49,3 през август, което сигнализира за по-рязко влошаване на здравето на производствения сектор. Както производството, така и новите поръчки намаляха с ускорени темпове, а продажбите в чужбина паднаха десети пореден месец на фона на по-ниското търсене от Китай, САЩ и Европа. Също така фирмите ограничиха закупуването на суровини, докато запасите преди производството намаляха най-много за осем месеца. Индексът Jibun на Банката на Япония за услуги PMI беше потвърден на 52,8 през септември 2019 г., което е спад от 22-месечния пик на август от 53,3. Новите поръчки се покачиха, подсилени от най-бързото увеличение на новите експортни продажби след юли 2018 г., докато ръстът на заетостта беше само малко по-бърз от най-ниския през август минимум и половина. От гледна точка на цените, входящите разходи се ускориха, тъй като разходите бяха обусловени от по-високите разходи за транспорт, труд и наем. Равнището на безработица в Япония остава непроменено на 2,2% през август 2019 г., най-ниското от октомври 1992 г. и под пазарните очаквания от 2,3%. Година по-рано равнището на безработица беше по-високо от 2,4%. Съотношението заетост и кандидатстващи за работа също остана стабилно на 1,59, най-ниското от март 2018 г., но над пазарните очаквания от 1,58. Инфлацията в Япония спадна до 0,3% на годишна база през август 2019 г. от 0,5% през предходния месец и много под пазарните очаквания от 0,6%. Това е най-ниският процент на инфлация за шест месеца, което увеличи шансовете за по-нататъшно стимулиране, след като Банката на Япония реши да остави политиката непроменена на срещата си през септември, но остави прозореца широко отворен за облекчаване, призовавайки за преглед на цените и икономиката през октомври. Годишната основна инфлация, която изключва прясна храна, през август беше 0,5%, което е по-ниско от 0,6% през предходния месец и в съответствие с пазарните очаквания. Последният отчет остана доста под 2% от целта на Банката на Япония и достига 2-годишно дъно. На сезонно изгладена месечна база потребителските цени през август бяха непроменени, след увеличение с 0,1% през предходния месец. Основната инфлация нарасна с 0,1%.

Китай

Китайската икономика нарасна с 6,0% на годишна база през третото тримесечие на 2019 г., забавяйки се от 6,2% увеличение през предходното тримесечие. Това е най-ниският темп на растеж от първото тримесечие на 1992 г. На тримесечна база икономиката нарасна с 1,5% през трите месеца до септември 2019 г., след ръст от 1,6% в предходния период. Китай и САЩ оценяват високо включването на механизъм за решаване на спорове като важен елемент от

Октомври 2019 г.

временната търговска сделка, постигната в преговорите на високо равнище миналата седмица във Вашингтон. Китайското външно министерство заяви, че двете страни вече са на един и същ етап по очертаванията на „първата фаза“ на всеобхватната търговска сделка. Американската администрацията обяви, че споразумението ще включва американски продажби за селско стопанство в Китай в размер от 40 милиарда до 50 милиарда щатски долара. Тези суми се сравняват с 24 милиарда щатски долара за такива продукти, които САЩ са продавали на Китай през 2017 г., преди да започне търговската война. Съединените щати също посочиха, че могат да отменят решението си да обявят Китай за валутен манипулатор. Съединените щати също посочиха, че могат да отменят решението си да обявят Китай за валутен манипулатор. Протестите в Хонконг също се появиха като важен рисков фактор предвид значението на Хонконг за икономиката на Китай и ролята му на международен финансов център. Годишната инфлация в Китай нарасна до 3% през септември 2019 г. от 2,8% през предходния месец. Годишната основна инфлация, която изключва променливите цени на храните и енергията, е 1,5% през септември, същата като през август. Индексът на цените на производителите в Китай спадна с -1,2% на годишна база през септември, след спад от -0,8% през предходния месец. Това е най-резкият спад на цените на производителите от юли 2016 г.

Китай и САЩ оценяват високо включването на механизъм за решаване на спорове като важен елемент от временната търговска сделка, постигната в преговорите на високо равнище миналата седмица във Вашингтон. Китайското външно министерство заяви, че двете страни вече са на един и същ етап по очертаванията на „първата фаза“ на всеобхватната търговска сделка. Китай се съгласи на покупки на селскостопански продукти, включително соя и свинско месо, според Oxford Economics. Американската администрацията обяви, че споразумението ще включва американски продажби за селско стопанство в Китай в размер от 40 милиарда до 50 милиарда щатски долара. Тези суми се сравняват с 24 милиарда щатски долара за такива продукти, които САЩ са продавали на Китай през 2017 г., преди да започне търговската война. Миналата година САЩ продадоха на Китай само 9,3 милиарда долара селскостопански стоки. За Китай съгласието за закупуване на американски селскостопански продукти може да бъде частично обусловено от потребността му да задоволява вътрешното търсене на свинско месо, по-специално, тъй като африканската чума опустоши производството на свинско месо в страната. Съединените щати също посочиха, че могат да отменят решението си да обявят Китай за валутен манипулатор. Повечето експерти и анализатори твърдят, че централната банка на Китай всъщност предприема мерки за поскъпване на валутата си от години като начин да попречи на компаниите и инвеститорите да изтеглят пари от страната. Хуауей „не е част от това споразумение“, заяви американският търговски представител Робърт Лайтхайзър. Ограниченията на САЩ за китайския технологичен шампион Хуауей и няколко високопоставени компании утежняха този сблъсък и няма малък признак, че двете страни са близо до решаването на тези проблеми. Съединените щати добавиха компании като SenseTime и Hikvision към своя търговски черен списък. Съединените щати отдавна са загрижени за неправилния подход на Китай към правата върху интелектуалната собственост и принудителните технологични трансфери, наложени на американските компании, опериращи в Китай. Решенията на тези по-дълбоки, структурни въпроси по същество липсват в сделката „първа фаза“. Очаква се Китай до голяма степен да устои на натиска да промени технологичните си политики, тъй като Китай ги вижда като основни за бъдещата си стратегия за растеж и развитие. Протестите в Хонконг също се появиха като важен рисков фактор предвид значението на Хонконг за икономиката на Китай и ролята му на международен финансов център. Хонконг е третият най-голям търговски партньор на Китай по отношение на експортните дестинации, получавайки около 12% от износа на Китай. Той се разглежда и като портал за инвестиции, идващи както в Китай, така и извън него. Над 70% от преките чуждестранни инвестиции в Китай идват през Хонконг, а около 57% от преките инвестиции в Китай напускат Китай през Хонконг. Китайската икономика нарасна с 6,0% на годишна база през третото тримесечие на 2019 г., забавяйки се от 6,2% увеличение през предходното тримесечие и в сравнение с пазарните очаквания от 6,1%. Това е най-ниският темп на растеж от първото тримесечие на 1992 г. на фона на трайното търговско напрежение със САЩ, отслабването на глобалното търсене и тревожните задбалансови заеми от местните власти. На тримесечна база икономиката нарасна с 1,5% през трите месеца до септември 2019 г., след ръст от 1,6% в предходния период, съвпадение с пазарните очаквания. Годишната инфлация в Китай нарасна до 3% през септември 2019 г. от 2,8% през предходния месец и над пазарните очаквания от 2,9%. Това е най-високата инфлация от октомври 2013 г., главно поради трайно високите цени на свинско месо след избухване на африканска чума по свинете. Годишната основна инфлация, която изключва променливите цени на храните и енергията, е 1,5% през септември, същата като през август. На месечна база потребителските цени нараснаха с 0,9% през септември, най-много след февруари, след като печалба от 0,7% през август и по-висока от пазарните прогнози от 0,7%. Индексът на цените на производи-

телите в Китай спадна с -1,2% на годишна база през септември, след спад от -0,8% през предходния месец и съответстваш на пазарните очаквания. Това е най-резкият спад на цените на производителите от юли 2016 г.

Турция

Индексът на бизнес доверие в Турция спадна до 98,8 през септември 2019 г. от 102,5 през предходния месец на фона на влошаване на очакванията през следващите три месеца. Индексът на промишленото производство (IP) се понижи с -3,6% на годишна база в календарно коригирани условия през август. Президентът на САЩ Доналд Тръмп спира търговската сделка на стойност 100 милиарда долара между САЩ и Турция, повишава тарифите за турска стомана до 50% и налага санкции на висши турски служители и министерствата на отбраната и енергетиката на страната. САЩ санкционират Турция за нападение на сирийските кюрди, които са най-близкият съюзник на Вашингтон в Сирия в битката срещу Ислямска държава. САЩ се съгласиха да се въздържат от налагането на всякакви нови икономически санкции на Турция и да оттеглят санкциите, наложени по-рано тази седмица, след като „влезе в сила постоянно прекратяване на огъня. Няколко европейски страни като Германия, Франция, Холандия, Италия и Финландия са решили да преустановят продажбите на оръжие в Турция заради сирийската операция. Наказателни мерки в по-широк мащаб се очакват по време на срещата на върха на лидерите на Европейския съюз в Брюксел 17-18.10.2019. Фолксваген забави финализирането на плановете за изграждане на автомобилен завод в егейския град Маниса. Равнището на безработица в Турция се повиши до 13,9% през юли 2019 г. от 10,8% за същия период на предходната година. Годишната инфлация в Турция спадна до 9,26% през септември 2019 г. от 15,01% през предходния месец.

Индексът на бизнес доверие в Турция спадна до 98,8 през септември 2019 г. от 102,5 през предходния месец на фона на влошаване на очакванията през следващите три месеца по отношение на продукцията (109,9 спрямо 112,5 през август), поръчки за износ (117,0 срещу 118,8) и заетост (104,5 срещу 106,1). Също така, текущата оценка на общия размер на поръчките намалява (75,6 спрямо 80,9), както и тази за количеството на запасите от готова продукция (94,8 срещу 96,4). Подиндексът за фиксирани инвестиции се понижи до 100,6 през септември от 102,6 през август; а индексът, измерващ общата бизнес ситуация, падна до 97,3 от 101,9. Индексът на промишленото производство (IP) се понижи с -3,6% на годишна база в календарно коригирани условия през август. Сезонната и календарно коригираният индекс (скала) IP също спадна с -2,8% на месечна база след рязкото увеличение през юли (4,3% на месечна база), което сигнализира за загуба на скорост в икономическата активност. Сигналът за лоши данни всъщност произтича от основния индекс, който се сви с -1,6% на годишна база през август. Президентът на САЩ Доналд Тръмп спира търговската сделка на стойност 100 милиарда долара между САЩ и Турция, повишава тарифите за турска стомана до 50% и налага санкции на висши турски служители и министерствата на отбраната и енергетиката на страната. САЩ санкционират Турция за нападение на сирийските кюрди, които са най-близкият съюзник на Вашингтон в Сирия в битката срещу Ислямска държава. Турция също може да се изправи срещу санкции заради противоречивата си покупка през тази година на руската система за противоракетна отбрана S-400. САЩ се съгласиха да се въздържат от налагането на всякакви нови икономически санкции на Турция и да оттеглят санкциите, наложени по-рано тази седмица, след като „влезе в сила постоянно прекратяване на огъня. Междувременно няколко европейски страни като Германия, Франция, Холандия, Италия и Финландия са решили да преустановят продажбите на оръжие в Турция заради сирийската операция. ЕС осъжда едностранните военни действия на Турция в Североизточна Сирия, които водят до недопустимо човешко страдание, подкопават борбата срещу Ислямска държава и сериозно застрашават европейската сигурност по време на срещата на върха на лидерите на Европейския съюз в Брюксел 17-18.10.2019. Това допълнително ще обтегне вече влошаващите се отношения между Турция и ЕС. Турция също може да бъде изправена пред санкции заради своите дейности по сондиране на газ на брега на държавата Кипър, които ЕС счита за незаконни. Фолксваген забави финализирането на плановете за изграждане на автомобилен завод в егейския град Маниса на фона на международното осъждане на военна операция срещу кюрдски милиции в североизточна Сирия. Германският гигант за производство на автомобили смята, че преминаването с проекта може да доведе до провал на репутацията и наблюдава ситуацията „с голяма загриженост“, цитира Ройтерс говорител на компанията пред германския вестник Ханделсблат. Равнището на безработица в Турция се повиши до 13,9% през юли 2019 г. от 10,8% за същия период на предходната година. Процентът на безработни извън селското стопанство скочи до 16,5% през юли от 12,9% през предходната година. Младежката безработица, измерваща търсещите работа между 15 и

Октомври 2019 г.

24 години, също се повиши до 27,1% от 19,9% през същия месец преди година. На сезонно изгладена база равнището на безработица се е увеличило до 14,3% през юли от 14,0% през юни, най-високото в момента. Годишната инфлация в Турция спадна до 9,26% през септември 2019 г. от 15,01% през предходния месец. Това е най-ниският процент от януари 2017 г. Годишният процент на основната инфлация, който изключва енергията, хранителните и безалкохолни напитки, алкохолни напитки, тютюн и злато, отслабна до 7,54% през септември от 13,60% през август. Това беше най-ниският процент от декември 2016 г. На месечна база потребителските цени се повишиха с 0,99%, след като през август се увеличиха с 0,86%.

ПОЛИТИКА НА ЦЕНТРАЛНИТЕ БАНКИ

ЕЦБ

Макроикономически прогнози на експертите на ЕЦБ за еврозоната, септември 2019 г. Растежът на реалния БВП се прогнозира да бъде 1,1% през 2019 г., 1,2% през 2020 г., след което постепенно да достигне до 1,4% през 2021 г. В сравнение с прогнозите от юни 2019 г. краткосрочната перспектива се е влошила поради отслабените показатели за доверието и продължаващата несигурност в световен план, което доведе до низходящи ревизии за 2019 г. и 2020 г. За 2020 г. те се дължат най-вече на инерционни ефекти. В по-дългосрочен план въздействието на отрицателните външни сътресения до голяма степен се компенсира от въздействието на по-благоприятните условия за финансиране и по-ниските цени на петрола. Очаква се ХИПЦ инфлацията тази година да отбележи спад и да остане слаба през следващата (1,2% през 2019 г., 1,0% през 2020 г.), след което да се възстанови, достигайки 1,5% през 2021 г. ХИПЦ инфлацията без компонентите енергоносители и храни леко ще се повиши до края на 2019 (1,1%)г. и ще остане непроменена през цялата 2020 г. (1,2%), след което през 2021 г. ще се засили (1,5%), стимулирана от очаквания подем на икономическата активност и свързаното с него възстановяване на нормите на печалба, когато предходните увеличения на разходите за труд намерят отражение в цените.

Макроикономически прогнози на експертите на ЕЦБ за еврозоната, септември 2019 г. След слабия раст еж през второто тримесечие на 2019 г. последните краткосрочни показатели сочат отлагане на възстановяването през втората половина на годината, предвидено в предходните прогнози. През последните месеци показателите за икономическите нагласи, най-вече в промишления сектор, продължиха да се влошават. Това отразява все така слабата световна търговия в условия на продължаваща несигурност в глобален мащаб – засилен протекционизъм, възможност за по-рязко забавяне на икономическата активност в Китай, както и за хаотичен Брекзит. Тези фактори оказват неблагоприятно въздействие върху очакванията на бизнеса в сектора на промишленото производство и се очаква те да продължат да възпрепятстват икономическата активност в еврозоната в краткосрочен план. Същевременно нагласите в секторите на услугите и строителството, ориентирани към вътрешния пазар, както и доверието на потребителите продължават да демонстрират голяма устойчивост, а положението на пазара на труда продължава да се подобрява. Базисната прогноза се обуславя от техническото допускане за значително по-ниски лихвени проценти, отразяващи пазарните очаквания, както и от допускането за организиран Брекзит и известно разхлабване на фискалната политика – всичко това би трябвало да спомогне за връщане към предвидения в прогнозите от юни 2019 г. тренд на растежа в средносрочен план. Освен това след спада на външното търсене до много ниски нива през 2019 г. се очаква то да се възстанови и да стимулира икономическата активност през остатъка от прогнозния период. Като цяло растежът на реалния БВП се прогнозира да бъде 1,1% през 2019 г., 1,2% през 2020 г., след което постепенно да достигне до 1,4% през 2021 г. В сравнение с прогнозите от юни 2019 г. краткосрочната перспектива се е влошила поради отслабените показатели за доверието и продължаващата несигурност в световен план, което доведе до низходящи ревизии за 2019 г. и 2020 г. За 2020 г. те се дължат най-вече на инерционни ефекти. В по-дългосрочен план въздействието на отрицателните външни сътресения до голяма степен се компенсира от въздействието на по-благоприятните условия за финансиране и по-ниските цени на петрола. Очаква се ХИПЦ инфлацията тази година да отбележи спад и да остане слаба през следващата (1,2% през 2019 г., 1,0% през 2020 г.), след което да се възстанови, достигайки 1,5% през 2021 г. ХИПЦ инфлацията без компонентите енергоносители и храни леко ще се повиши до края на 2019 (1,1%)г. и ще остане непроменена през цялата 2020 г. (1,2%), след което през 2021 г. ще се засили (1,5%), стимулирана от очаквания подем на икономическата активност и свързаното с него възстановяване на

нормите на печалба, когато предходните увеличения на разходите за труд намерят отражение в цените. В сравнение с прогнозите от юни 2019 г. ХИПЦ инфлацията е ревизирана надолу, главно защото компонентът енергоносители е ревизиран отчетливо надолу както за 2019 г., така и за 2020 г. поради по-ниските цени на петрола. Наред с това ХИПЦ инфлацията без компонентите енергоносители и храни също е ревизирана надолу в отражение на по-слабите постъпващи данни, по-вялата икономическа активност, непреки ефекти от поевтиняването на енергоносителите и системно надценяване в предишни прогнози.

Централна банка на Англия

Доклад за инфлацията на Английската централна банка август 2019 г. През последните няколко години икономиката на Обединеното кралство се нуждаеше от ниски лихвени проценти, тъй като Великобритания се възстановяваше от световната финансова криза. След като икономиката на Обединеното кралство започна да расте по-бързо и с инфлация над целта от 2%, тя се нуждаеше от по-малко подкрепа. Така Английската централна банка повиши официалния лихвен процент от 0,25% на 0,5% през ноември 2017 г. и след това от 0,5% на 0,75% през август 2018 г. Оттогава икономиката на Обединеното кралство се забави, тъй като несигурността на фирмите за Брекзит нарасна и растежът на световната икономика намалю. Затова Английската централна банка запази лихвените проценти непроменени. Ръстът в икономиката на Обединеното кралство е променлив през първата половина на тази година, отчасти заради подготовката за Брекзит. Ако има сделка за Брекзит, Английската централна банка счита, че натискът върху цените ще нараства през следващите няколко години и Английската централна банка ще трябва да повиши лихвите малко повече, за да задържи инфлацията на равнището на целта от 2%. Ако има Брекзит без сделка, решението за лихвите ще трябва да балансира възходящия натиск върху цените от вероятния спад на лирата и всяко намаляване на способността на предприятията да доставят стоки и услуги, с натиска надолу от всяко намаляване на разходите.

Доклад за инфлацията на Английската централна банка август 2019 г. Решеният а за основния лихвен процент . През последните няколко години икономиката на Обединеното кралство се нуждаеше от ниски лихвени проценти, тъй като Великобритания се възстановяваше от световната финансова криза. След като икономиката на Обединеното кралство започна да расте по-бързо и с инфлация над целта от 2%, тя се нуждаеше от по-малко подкрепа. Така Английската централна банка повиши официалния лихвен процент от 0,25% на 0,5% през ноември 2017 г. и след това от 0,5% на 0,75% през август 2018 г. Оттогава икономиката на Обединеното кралство се забави, тъй като несигурността на фирмите за Брекзит нарасна и растежът на световната икономика намалю. Инфлацията в Обединеното кралство спадна под целта от 2%. Затова Английската централна банка запази лихвените проценти непроменени. В зависимост от формата, която Брекзит приема, икономиката може да следва широк спектър от пътища. Ръстът в икономиката на Обединеното кралство е променлив през първата половина на тази година, отчасти заради подготовката за Брекзит. Скоростта, с която икономиката расте, се забави. Два основни фактора обясняват това забавяне на растежа. Първо, икономическият растеж в други страни се забави. Това намали търсенето на британския износ. Второ, инвестициите от британските компании са отслабнали доста. Той падна през първото тримесечие на 2019 г. и беше слаб след референдума за Брекзит. Отговорите на бизнеса -проучванията сочат, че това се дължи главно на несигурността относно Брекзит. Ако има сделка за Брекзит, Английската централна банка счита, че натискът върху цените ще нараства през следващите няколко години и Английската централна банка ще трябва да повиши лихвите малко повече, за да задържи инфлацията на равнището на целта от 2%. Английската централна банка очаква повишаване на лихвите да се случи постепенно и в ограничена степен. Лихвените проценти вероятно ще останат значително по-ниски, отколкото преди финансовата криза. Ако има Брекзит без сделка, решението за лихвите ще трябва да балансира възходящия натиск върху цените от вероятния спад на лирата и всяко намаляване на способността на предприятията да доставят стоки и услуги, с натиска надолу от всяко намаляване на разходите. Каквото и да се случи, Английската централна банка ще определи така лихвените проценти, че да задържи устойчиво инфлацията на целта от 2%, за да подкрепи създаването на работни места и растежа на икономиката.

Федерален резерв

Декларация на Федералния резерв относно изпълнението на паричната политика. . За да се гарантира, че предлагането на резерви остават достатъчно, Комитетът одобри с гласуване, завършено на 11 октомври 2019 г. следните стъпки: Федералният резерв ще изкупува държавните ценни книжа най-малко до второто тримесечие на следващата година, за да поддържа с течение на времето достатъчно резерви на или над равнището на сумата в началото на септември 2019г. Федералният резерв ще провежда срочни и овърнайт операции за обратно изкупуване най-малко до януари следващата година, за да гарантира, че предлагането на резерви остава достатъчно дори и в периоди на рязко увеличение на нерезервните задължения и за да намали риска от натиск на паричния пазар, който може да повлияе неблагоприятно на прилагането на паричната политика.

Декларация на Федералния резерв относно изпълнението на паричната политика. В съвевие с изявлението си от януари 2019 г. относно прилагането на паричната политика и нормализирането на баланса, Комитетът потвърждава намерението си да прилага паричната политика в режим, при който достатъчното предлагане на резерви гарантира контрола върху нивото на федералния лихвен процент и други краткосрочни лихвените проценти се упражняват главно чрез определяне на администрираните ставки на Федералния резерв и при които не се изисква активно управление на предлагането на резерви. За да се гарантира, че предлагането на резерви остават достатъчно, Комитетът одобри с гласуване, завършено на 11 октомври 2019 г. следните стъпки: 1) В светлината на скорошното и очакваното увеличение на нерезервните задължения на Федералния резерв, Федералният резерв ще изкупува държавните ценни книжа най-малко до второто тримесечие на следващата година, за да поддържа с течение на времето достатъчно резерви на или над равнището на сумата в началото на септември 2019г.; 2) В допълнение, Федералният резерв ще провежда срочни и овърнайт операции за обратно изкупуване най-малко до януари следващата година, за да гарантира, че предлагането на резерви остава достатъчно дори и в периоди на рязко увеличение на нерезервните задължения и за да намали риска от натиск на паричния пазар, който може да повлияе неблагоприятно на прилагането на паричната политика. Комитетът възлага на Банката на Федералния резерв на Ню Йорк да извършва операции за обратно изкупуване за една нощ (и операции за обратно изкупуване с падежи повече от един ден, когато това е необходимо при случаи на уикенд, почивка или подобни търговски конвенции) при предлагана ставка от 1,70%, в суми, ограничени само за стойността на ценни книжа, държани направо в системната сметка за отворен пазар, които са достъпни за такива операции и с лимит на контрагент от 30 милиарда щатски долара на ден. Комитетът възлага на Федералната резервна банка на Ню Йорк да продължи да търгува на търг всички главни плащания от притежаваните от Федералния резерв ценни книжа и да продължава да реинвестира всички главни плащания от притежаваните от Федералния резерв ипотечни ценни книжа, получени през всеки календарен месец. Плащанията по главницата на ипотечните ценни книжа до 20 милиарда щатски долара на месец ще продължат да бъдат реинвестирани в ценни книжа, за да съответстват приблизително на падежа на неизплатените ценни книжа; плащанията по главницата над 20 милиарда щатски долара на месец ще продължат да бъдат реинвестирани в обезпечени с ипотека ценни книжа. Малки отклонения от тези суми по оперативни причини са приемливи. Комитетът също така възлага на Федералната резервна банка на Ню Йорк да участва в транзакции със суапи на долари и купонните плащания от ипотечни ценни книжа, за да се улесни уреждането на сделките на Федералния резерв с ипотечни ценни книжа.

Японска централна банка

Харухико Курода, управител на Банката на Япония, реч при започване на церемонията по дипломирането на Националния висш институт за политически изследвания. Количествените и качествените парични улеснения с контрол на кривата на доходност или QQE, въведени веднага след като станах управител на Банката на Япония миналата година, е добър пример за опит за съгласуване на теорията и практиката. От края на 90-те години Банката на Япония е провеждала различни нетрадиционни парични политики преди останалите централни банки в битката си срещу дефлационния натиск, с който се е сблъсквала икономиката на Япония. Тези нетрадиционни политики включват нулева лихва, количествени улеснения и насоки за напредък. Въпреки това икономиката на Япония не успя да се измъкне от дефлацията в продължение на 15 години. Така QQE се роди в резултат на изследване както на миналия опит, така и на теоретичните разработки. Така паричната политика на Банката на Япония увеличи влиянието си върху очакванията на хората поради силната ангажираност на банката.

Харухико Курода, управител на Банката на Япония, реч при започване на церемонията по дипломирането на Националния висш институт за политически изследвания. Количествените и качествените парични улеснения с контрол на кривата на доходност или QQE, въведени веднага след като станах управител на Банката на Япония миналата година, е добър пример за опит за съгласуване на теорията и практиката. От края на 90-те години Банката на Япония е провеждала различни нетрадиционни парични политики преди останалите централни банки в битката си срещу дефлационния натиск, с който се е сблъсквала икономиката на Япония. Тези нетрадиционни политики включват нулева лихва, количествени улеснения и насоки за напредък. Въпреки това икономиката на Япония не успя да се измъкне от дефлацията в продължение на 15 години. Когато станах управител на банката, обсъждах политическите мерки за преодоляване на дефлацията с членове на политическия съвет и персонала на Банката на Япония и бях напълно запознат с различните гледни точки за това защо Япония не успя да се избави от дефлацията. Въпреки това, въз основа на теориите за неконвенционалните парични политики, разработени от края на 90-те години на миналия век от професорите Пол Кругман, Майкъл Удфорд, Гаути Егертсон, Цутому Ватанабе и други, изглежда, че ангажиментът на Банката на Япония за преодоляване на дефлацията не е бил достатъчно силен. Паричната политика на Банката на Япония изглеждаше недостатъчна по отношение на влиянието върху очакванията на хората поради слабата ангажираност на банката. Това ми напомни за моите дни в аспирантура през 70-те години. В един семинар сър Джон Хикс подчерта важността на ангажираността и ролята на очакванията в паричната политика. Той каза, че причината, поради която Английската централна банка (BOE) може да повлияе на икономиката, като увеличи лихвения процент на банката само с 0,5%, е, че Английската централна банка прояви силния си ангажимент да повиши лихвения процент, колкото е необходимо, за да гарантира стабилност на икономиката. Така QQE се роди в резултат на изследване както на миналия опит, така и на теоретичните разработки. Няма предварително определена формула как да постигнем правилния баланс между теория и практика. Но бих искал да ви напомня, че ако сте твърде обсебени от случващото се пред вас, това ще стесни вашето мислене и може да ви попречи да вземете необходимите политически отговори. В този случай връщането към теорията може да ви помогне да направите крачка назад и да възстановите гъвкавостта на вашето мислене.

Китайска централна банка

Реч и отговори на въпроси от пресата на г-н И Ганг, управител на Китайската централна банка в Пресцентъра за честването на 70-годишнината от основаването на Китайската народна република. Федералният резерв, ЕЦБ, Банката на Япония и централните банки на много развиващи се страни коригират позициите си по паричната политика чрез намаляване на лихвените проценти или възобновяване на количествените улеснения. Настоящата ситуация в китайската икономика се стабилизира чрез засилване на антицикличната корекция, като се гарантира, че растежът на широкото парично предлагане (M2) и съвкупното финансиране за реалната икономика (AFRE) като цяло е в съответствие с номиналния растеж на БВП и се избягва масивно инжектиране на ликвидност. Трябва да се поддържа стабилен коефициент на задлъжнялост, за да се гарантира устойчивостта на дълга на цялото общество. Искам да поясня, че за разлика от централните банки на някои други страни, не бързаме да прибъгваме до значително намаляване на лихвите или политика на количествени улеснения. Вярваме, че Китай трябва да се придържа към стабилната парична политика. В този процес хората се притесняват, че големите развити страни могат да изчерпат инструментите си на парична политика, ако има икономически спад, тъй като са на ръба да приемат нулева или дори отрицателна лихвена политика. Считаю, че трябва да поддържаме нормално пространство в операцията по паричната политика, така че нормалната парична политика да може да се провежда възможно най-дълго.

Реч и отговори на въпроси от пресата на г-н И Ганг, управител на Китайската централна банка в Пресцентъра за честването на 70-годишнината от основаването на Китайската народна република. Федералният резерв, ЕЦБ, Банката на Япония и централните банки на много развиващи се страни коригират позициите си по паричната политика чрез намаляване на лихвените проценти или възобновяване на количествените улеснения. Каква е позицията на китайската парична политика на този фон? Както знаем, тъй като Китай е голяма икономика и паричната политика е разработена главно за обслужване на вътрешната икономика, ние обикновено даваме приоритет на вътрешното търсене при вземане на решения за паричната политика и извършваме предсказваща корекция и фина настройка в съответствие с вътрешните икономически ситуации и цена промени. Китайската икономика се представя в разумни граници, а цените остават умерени. Ние срещнахме някои структурни проблеми при икономическата трансформация и модернизация и те

се решават главно чрез структурна реформа на предлагането. Въз основа на всеобхватен анализ на вътрешните ситуации и международната обстановка, ние считаме, че паричната политика на Китай трябва да бъде фокусирана върху стабилната позиция. Настоящата ситуация се стабилизира чрез засилване на антицикличната корекция, като се гарантира, че растежът на широкото парично предлагане (M2) и съвкупното финансиране за реалната икономика (AFRE) като цяло е в съответствие с номиналния растеж на БВП и се избягва масивно инжектиране на ликвидност. Трябва да се поддържа стабилен коефициент на задлъжнялост, за да се гарантира устойчивостта на дълга на цялото общество. В допълнение, ние също трябва да мислим в дългосрочен план за засилване на структурното приспособяване, да положим енергични усилия за подобряване на трансмисиата на паричната политика, намаляване на разходите за финансиране на предприятията с реформи и насърчаване на висококачественото развитие на китайската икономика. В световен мащаб, по отношение на паричната политика на развитите страни като САЩ, Европа и Япония и развиващите се страни, моето мнение е, че трябва да гледаме напред, за да видим коя от страните или по-големите икономики в частност все още ще практикува нормална парична политика в следващите няколко години. Тогава тези икономики ще бъдат акцентите в световния икономически пейзаж и ще спечелят възхищението на пазара. Понастоящем световната икономика наистина е под натиск надолу. Китайската икономическа статистика също показва тенденции на спад. Но като цяло смятаме, че китайската икономика все още работи в разумни граници. Това е първият съображение, върху което искам който искам да наблегна. Второ, в момента Китай все още има достатъчен капацитет за справяне с натиска за намаляване по отношение на макроикономическите политики, особено на фискалната и паричната политика. Нека вземем паричната политика като пример. Както знаем, лихвените проценти в Китай са умерени, а настоящото ниво на задължителни резерви също оставя много място за бъдеща корекция на макро политиката. Искам да поясня, че за разлика от централните банки на някои други страни, не бързае да прибегваме до значително намаляване на лихвите или политика на количествени улеснения. Вярваме, че Китай трябва да се придържа към стабилната парична политика. Междувременно, според обективни анализи, ние разполагаме с достатъчно капацитет на политика в различни аспекти, включително инструменти за парична политика и инструменти за макропруденциална политика. Както току-що казах, в този процес хората се притесняват, че големите развити страни могат да изчерпат инструментите си на парична политика, ако има икономически спад, тъй като са на ръба да приемат нулева или дори отрицателна лихвена политика. Считаю, че трябва да поддържаеме нормално пространство в операцията по паричната политика, така че нормалната парична политика да може да се провежда възможно най-дълго. Това е благоприятно за устойчивото развитие на китайската икономика и общественото благополучие.

Турска централна банка

Тъй като банките отразиха увеличението на разходите за финансиране на турски лири при цената на кредитите, лихвите на кредитите за превозни средства, потребителските и жилищните кредити се увеличиха, а темповете на растеж на кредитите намаляха през това тримесечие. Загубата на инерция в нарастването на кредитите през това тримесечие се дължи най-вече на строгостта на стандартите за кредитиране на банките и на бавното търсене на заеми. Потребителската инфлация е спаднала с 3,99% до 15,72% през второто тримесечие на 2019 г. в сравнение с края на предходното тримесечие. Икономическата активност показва частично възстановяване през първото тримесечие на 2019 г. Вътрешното търсене беше основният двигател на тримесечния растеж, докато нетният износ остана нулев. Турският президент Реджеп Тайип Ердоган даде знак, че очаква по-нататъшна парична експанзия от централната банка, въпреки че досега е бил удовлетворен от темповете на намаляване на лихвите. Ние предполагаеме, че ръководещите паричната политика могат да намалят основният лихвен процент с още 150-200 базисни пункта при следващата среща през октомври.

Доклад за инфлацията на Централната банка на Турция 2019-III 31 юли. Докато премията за риск за страната се отклонява отрицателно от останалите нововъзникващи икономики на фона на несигурността и геополитическото напрежение през първата половина на годината, той регистрира значителен спад от средата на юни. Съответно през второто тримесечие на годината Турция отбеляза изтичане на портфейлни инвестиции до юни, последвани от портфейлни потоци, предимно приток на собствен капитал, през следващия период. През текущия отчетен период пазарните лихвени проценти спаднаха през всички падежи поради по-ниската държавна премия за риска и благоприятните макроикономически промени. От друга страна, тъй като банките отразиха увеличението на разходите за финансиране на турски лири при

цената на кредитите, лихвите на кредитите за превозни средства, потребителските и жилищните кредити се увеличиха, а темповете на растеж на кредитите намаляха през това тримесечие. Загубата на инерция в нарастването на кредитите през това тримесечие се дължи най-вече на строгостта на стандартите за кредитиране на банките и на бавното търсене на заеми. Потребителската инфлация е спаднала с 3,99% до 15,72% през второто тримесечие на 2019 г. в сравнение с края на предходното тримесечие. Спадането на инфлацията се водеше главно от хранителните, основните стоки и енергийните стоки, в низходящ ред според техния относителен принос към спада. Инфлацията на услугите остава висока през това тримесечие. Докато фактори като засилената позиция на паричната политика, забавянето на инфлация на необработените храни поради нарастващото предлагане на продукти, заниженото вътрешно търсене и мекия курс на цените на стоките бяха от съществено значение за дезинфлацията, наблюдавана през това тримесечие, стабилното търсене на туризъм, курсът на валутния курс и реалните разходи за труд на единица продукция и индексацията назад в ценовото поведение ограничиха това подобрение. На този фон годишната инфлация на потребителите показва значителен спад през второто тримесечие на годината. Икономическата активност показва частично възстановяване през първото тримесечие на 2019 г., както е предвидено в Априлския доклад за инфлацията. Вътрешното търсене беше основният двигател на тримесечния растеж, докато нетният износ остана нулев. Умереното възстановяване на икономическата активност продължи, а общите условия на търсене подкрепиха дезинфлацията през второто тримесечие на 2019 г. Турският президент Реджеп Тайип Ердоган даде знак, че очаква по-нататъшна парична експанзия от централната банка, въпреки че досега е бил удовлетворен от темповете на намаляване на лихвите, съобщава Блумберг. „Лихвените проценти се оттеглиха до разумни нива с подходящите интервенции на централната банка, но вярвам, че те ще паднат допълнително“, каза Ердоган. По време на ръководството на управителя Мурат Юйсал, Централната банка на Турция (ТСМВ) намали лихвените проценти със 750 базисни пункта, включително рекорден ход през първия си месец на работа, след като Ердоган уволни предшественика му през юли 2019 г., защото намали достатъчно бързо лихвите. Въпреки че забележките на президента показват, че той се задоволява с темпа на паричната експанзия, предложението му за по-нататъшно намаляване на основния лихвен процент, който е 16,5%, вероятно ще бъде разгледано от управителя. След като миналата седмица инфлацията спадна до едноцифрени стойности, реалният лихвен процент в Турция възлиза на огромните 724 базисни пункта, сред най-високите на развиващите се пазари. Ние предполагаме, че ръководещите паричната политика могат да намалят основният лихвен процент с още 150-200 базисни пункта при следващата среща през октомври.

МЕЖДУНАРОДНИ ЦЕНИ НА СТОКИ

Петрол

Цените на петрола се понижават на 21.10.2019 г., като основен фактор за низходящото им движение през днешната търговия са незадоволителните икономически данни на Китай и новопоявилите се съмнения относно осъществимостта на търговското споразумение между САЩ и Китай. Цената на сорта Brent спада с -0,08 долара за барел или с -0,14% до 58,9747 долара за барел в понеделник 21 октомври. За седмицата намалението е с -0,15%. От своя страна цената на суровия петрол спада с -0,14 долара за барел или с -0,25% до 53,5837 долара за барел. За седмицата намалението е с -1,43%. На 18.10.2019 г. стана известно забавянето на растежа на китайската икономика, най-големият потребител на петрол в света, за третото тримесечие на тази година, до минимален от 30 години насам темп. В същото време запасите от петрола в САЩ са скочили с 9,28 млн. барела при прогноза за повишаване от 4 млн. барела. Броят на действащите сондажи в страна се увеличават втора седмица поред. Тези данни са достатъчни, за да компенсират положителния тласък, който цените на петрола може да получат от геополитическо напрежение в Близкия изток.

Цените на петрола се понижават на 21.10.2019 г., като основен фактор за низходящото им движение през днешната търговия са незадоволителните икономически данни на Китай и новопоявилите се съмнения относно осъществимостта на търговското споразумение между САЩ и Китай. Цената на сорта Brent спада с -0,08 долара за барел или с -0,14% до 58,9747 долара за барел в понеделник 21 октомври, като намалението е с -0,15%. От своя страна цената на суровия петрол спада с -0,14 долара за барел или с -0,25% до 53,5837 долара за барел, като намалението е с -1,43%. Несигурността относно споразумението между Вашингтон и Пекин, предназначено да прекрати продължителната търговска война между водещите световни икономики, също повлия негативно върху настроеността на инвеститорите. Спорът между

Октомври 2019 г.

САЩ и Китай хвърли сянка върху перспективите за глобален икономически растеж и породиха съмнения за бъдещото търсене на петрол. Въпреки привидно благоприятното развитие на преговорите от края на миналата седмица и постигнатото предварително споразумение, от коментарите и в двете страни личи, че все още е нужна много работа, за да бъдат изгладени неразбирателствата. На 18.10.2019 г. стана известно забавянето на растежа на китайската икономика, най-големия потребител на петрол в света, за третото тримесечие на тази година, до минимален от 30 години насам темп. Тази данни сигнализират за задълбочаваща се слабост в икономиката и подчертават необходимостта от повече стимули, тъй като търговската война все още не е свършила. В същото време запасите от петрола в САЩ са скоčili с 9,28 млн. барела при прогноза за повишаване от 4 млн. барела. Броят на действащите сондажи в страна се увеличават втора седмица поред. Тези данни са достатъчни, за да компенсират положителния тласък, който цените на петрола може да получат от геополитическо напрежение в Близкия изток.

Цени на селскостопански стоки

Първата половина на месец октомври премина в очакване на нови данни в доклада на Министерството на земеделието на САЩ за състоянието на глобалния зърнен баланс. Обявеното леко редуциране на производството на пшеница вследствие на неблагоприятните агрометеорологични условия в Австралия и Аржентина, както и раздвижването в експорта бяха основните фактори за възходящо развитие на цените на двата основни зърнени контракта по световните борсови пазари. В САЩ оценката за хлябната пшеница е редуцирана с 500 хил. тона и котировките скочиха с 13,00 долара до 229,00 долара/тон. В ЕС и останалата част от Европа добивите са добри и в рамките на прогнозираните, така че Франция леко повиши котировките с 3,25 евро до 181,25 евро/тон. В Русия и Украйна цените се повлияха от Щатите и отидоха нагоре с 8,00 и 7,00 долара до 203,00 и 201,00 долара/тон. В подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД котировките също се пораздвижиха. Хлябна пшеница от място се предлага от 350,00 до 310,00 лева/тон, търсенето е на 270,00-290,00 лева/тон. При фуражната пшеница търговците сближават позициите с леко движение нагоре, предлагат на 280,00 лева/тон, търсенето е на 250,00-260,00 лева/тон. За царевича имаше заявки за покупки на 200,00-240,00 лева/т и предлагане на 260,00-240,00 лева/тон, като сделките се сключваха на 240,00 лева/тон.

Първата половина на месец октомври премина в очакване на нови данни в доклада на Министерството на земеделието на САЩ за състоянието на глобалния зърнен баланс. Обявеното леко редуциране на производството на пшеница вследствие на неблагоприятните агрометеорологични условия в Австралия и Аржентина, както и раздвижването в експорта бяха основните фактори за възходящо развитие на цените на двата основни зърнени контракта по световните борсови пазари. В САЩ оценката за хлябната пшеница е редуцирана с 500 хил. тона и котировките скочиха с 13,00 долара до 229,00 долара/тон. В ЕС и останалата част от Европа добивите са добри и в рамките на прогнозираните, така че Франция леко повиши котировките с 3,25 евро до 181,25 евро/тон. В Русия и Украйна цените се повлияха от Щатите и отидоха нагоре с 8,00 и 7,00 долара до 203,00 и 201,00 долара/тон. В баланса на царевичата липсват значими промени и отвъд океана цената възвърна старото ниво със седем до 173,00 долара/тон, във Франция царевичата качи 2,00 евро до 168,00 евро/тон, а Украйна за доставка ноември е с нулева промяна на 163,00 долара/тон. При ечемика Украйна отново котира на старата цена – 180,00 долара/тон, а Франция търгува нагоре пивоварен ечемик с плюс 6,00 евро на 171,00 евро/тон. Рапицата в Европейския съюз /Europext/ се понижи с нови 2,75 евро до 380,75 евро/тон. Нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам тръгна обратно надолу с 10,00 долара до 740,00 долара/тон, а рафинираната захар тази седмица едва помръдна с минус 0,20 долара до 339,00 долара/тон на борсата в Лондон, доставка декември. В подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД котировките също се пораздвижиха. Хлябна пшеница от място се предлага от 350,00 до 310,00 лева/тон, търсенето е на 270,00-290,00 лева/тон. При фуражната пшеница търговците сближават позициите с леко движение нагоре, предлагат на 280,00 лева/тон, търсенето е на 250,00-260,00 лева/тон. За царевича имаше заявки за покупки на 200,00-240,00 лева/т и предлагане на 260,00-240,00 лева/тон, като сделките се сключваха на 240,00 лева/тон. При фуражния ечемик търговците също ни зарадваха със сделки на 220,00 лева/тон, като продавачите варираха в диапазон 270,00-220,00 лева/т, а купувачите от 200,00 до 220,00 лева/тон. Маслодаен слънчоглед се търси с повишение нагоре на 540,00-580,00 лева/тон. Всички цени са без ДДС.

Селскостопански стоки

След августовските спадове FOB цените на зърнените контракти по световните борсови пазари се върнаха към обичайните нива. В САЩ хлебната пшеница отново възбуди интереса на инвестиционни фондове, те се върнаха към контракта и цената се вдигна с 17.00 долара до 215.00 долара/тон. Франция също отиде нагоре, но много по-незначително – плюс 3.00 евро до 168.00 евро/тон, а в Украйна и Русия единодушна промяна надолу до 184.00 долара/тон със съответно минус -3.00 долара и минус -5.00 долара. При царевицата движението отвъд океана е почти незабележимо с плюс 1.00 долар до 160.00 долара/тон, във Франция царевицата добави 2.00 евро до 166.00 евро/тон, а Украйна за доставка ноември отново понижи цената с минус -5.00 долара до 156.00 долара/тон. В подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД котировките остават спокойни и леко надолу. Хлебна пшеница от място се предлага от 310.00 до 350.00 лева/тон. Фуражната пшеница се предлага на 290.00 лева/тон, търсенето е на 250.00 лева/тон.

Обзор на Софийска стокова борса АД 10-13.09.2019 г. Колебанията в мненията за реколтата се уталожиха още в началото на месец септември – този сезон се оказа добър и в количествено и в качествено отношение и след августовските спадове FOB цените на зърнените контракти по световните борсови пазари се върнаха към обичайните нива. В САЩ хлебната пшеница отново възбуди интереса на инвестиционни фондове, те се върнаха към контракта и цената се вдигна с 17.00 долара до 215.00 долара/тон. Франция също отиде нагоре, но много по-незначително – плюс 3.00 евро до 168.00 евро/тон, а в Украйна и Русия единодушна промяна надолу до 184.00 долара/тон със съответно минус -3.00 долара и минус -5.00 долара. При царевицата движението отвъд океана е почти незабележимо с плюс 1.00 долар до 160.00 долара/тон, във Франция царевицата добави 2.00 евро до 166.00 евро/тон, а Украйна за доставка ноември отново понижи цената с минус -5.00 долара до 156.00 долара/тон. При ечемика Украйна котира с единица надолу на 176.00 долара/тон, а Франция търгува пивоварен ечемик на 157.00 евро/тон. Рапичата в Европейския съюз /Euronext/ помръдна нагоре с 2.00 евро до 383.00 евро/тон. Нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам поевтиня с нови 10.00 долара до 745.00 долара/тон. Рафинираната захар продължава да се колебае в движението и тази седмица компенсира като се придвижи нагоре с 12.60 долара до 317.00 долара/тон на борсата в Лондон, като доставният месец е август. В подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД котировките остават спокойни и леко надолу. Хлебна пшеница от място се предлага от 310.00 до 350.00 лева/тон. Фуражната пшеница се предлага на 290.00 лева/тон, търсенето е на 250.00 лева/тон. При царевицата също има заявки за покупки на 260.00-280.00 лева/т и предлагане на 290.00 лева/тон, а фуражен ечемик се продава на 270.00 лева/тон. Всички цени са без ДДС.

БЪЛГАРИЯ

ВЪНШЕН СЕКТОР

Платежен баланс

За януари – август 2019 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 4812.7 млн. евро (8,1% от БВП) при излишък от 2800,7 млн. евро (5,1% от БВП) за януари – август 2018 година.

По данни на БНБ текущата и капиталова сметка е положителна и възлиза на 1249 млн. евро при излишък от 1157,7 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 4812,7 млн. евро (8,1% от БВП) при излишък от 2800,7 млн. евро (5,1% от БВП) за януари – август 2018 г. За август 2019 г. салдото по текущата сметка е положително и възлиза на 1175,6 млн. евро при излишък от 1022,9 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. текущата сметка е положителна и възлиза на 4150,2 млн. евро (7% от БВП) при излишък от 2413,3 млн. евро (4,4% от БВП) за януари – август 2018 г. Търговското салдо за август 2019 г. е положително в размер на 155,1 млн. евро при дефицит от 22,4 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 372,4 млн. евро (0,6% от БВП) при дефицит от 1199,7 млн. евро (2,2% от БВП) за същия период на 2018 г. Износът на стоки е 2444 млн. евро за август 2019 г., като нараства със 106,6 млн. евро (4,6%) в сравнение с този за август 2018 г. (2337,4 млн. евро). За януари – август 2019 г. износът е 18 920,1 млн. евро (32% от БВП), като нараства с 859,1 млн. евро (4,8%) в сравнение с този за същия период на 2018 г. (18 061 млн. евро, 32,7% от БВП). Износът за януари – август 2018 г. нараства на годишна база с 2,8%. Вносът на стоки за август 2019 г. е 2288,9 млн. евро, като намалява със 70,9 млн. евро (3%) спрямо август 2018 г. (2359,8 млн. евро). За януари – август 2019 г. вносът е 19 292,5 млн. евро (32,6% от БВП), като се увеличава с 31,8 млн. евро (0,2%) спрямо същия период на 2018 г. (19 260,7 млн. евро, 34,9% от БВП). Вносът за януари – август 2018 г. нараства на годишна база със 7,6%. Салдото по услугите е положително в размер на 860,1 млн. евро при положително салдо от 833,7 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. салдото е положително в размер на 2960,1 млн. евро (5% от БВП) при положително салдо от 2583,6 млн. евро (4,7% от БВП) за януари – август 2018 г. Салдото по статия Първичен доход (която включва доход, свързан с факторите на производството (работна сила, капитал или земя), данъци върху производството и вноса и субсидии) е положително в размер на 43,2 млн. евро при отрицателно салдо от 49,5 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. салдото е положително в размер на 40,4 млн. евро (0,1% от БВП) при отрицателно салдо от 531 млн. евро (1% от БВП) за януари – август 2018 г. Салдото по статия Вторичен доход (която отразява преразпределението на доход) е положително в размер на 117,2 млн. евро при положително салдо от 261,1 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. салдото е положително в размер на 1522 млн. евро (2,6% от БВП) при положително салдо от 1560,5 млн. евро (2,8% от БВП) за същия период на 2018 г. Капиталовата сметка е положителна в размер на 73,4 млн. евро при положителна стойност от 134,8 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. капиталовата сметка е положителна – 662,5 млн. евро (1,1% от БВП), при положителна стойност от 387,3 млн. евро (0,7% от БВП) за януари – август 2018 г. Финансовата сметка за август 2019 г. е положителна в размер на 689,5 млн. евро при положителна стойност от 444,6 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. финансовата сметка е положителна – 2460,4 млн. евро (4,2% от БВП), при положителна стойност от 2414,1 млн. евро (4,4% от БВП) за същия период на 2018 г. Салдото по статия Преки инвестиции, представена съгласно изискванията на шестото издание на Ръководство по платежен баланс и международна инвестиционна позиция, е отрицателно в размер на 71,5 млн. евро при отрицателно салдо от 206,5 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. салдото е отрицателно в размер на 367,9 млн. евро (0,6% от БВП) при отрицателно салдо от 245,3 млн. евро (0,4% от БВП) за същия период на 2018 г. Преките инвестиции – активи се понижават с 18,7 млн. евро при увеличение с 36,6 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. те нарастват със 162,6 млн. евро (0,3% от БВП) при увеличение с 454,8 млн. евро (0,8% от БВП) за същия период на 2018 г. Преките инвестиции – пасиви нарастват с 52,8 млн. евро при увеличение с 243,1 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. те нарастват с 530,5 млн. евро (0,9% от БВП) при увеличение със 700,1 млн. евро (1,3% от БВП) за януари – август 2018 г. Салдото по статия Портфейлни инвестиции е положително в размер на 196,5 млн. евро при положителна стойност от 118,2 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. салдото е положително в размер на 743 млн. евро (1,3% от БВП) при положително салдо от 685,6 млн. евро (1,2% от БВП) за същия период на 2018 г. Портфейлните инвестиции – активи за август 2019 г. нарастват със 188 млн. евро при увеличение с 97,2 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. те нарастват със 723,8 млн. евро (1,2% от БВП) при увеличение с 626,2 млн. евро (1,1% от БВП) за същия период на 2018 г. Портфейлните инвестиции – пасиви за август 2019 г. намаляват с 8,5 млн. евро при понижаване с 20,9 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. портфейлните инвестиции – пасиви намаляват с 19,2 млн. евро (0,03% от БВП) при намаление с 59,4 млн. евро (0,1% от БВП) за същия период на 2018 г. Салдото по статия Други инвестиции е положително в размер на 1468,8 млн. евро при положително салдо от 303,9 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. салдото е положително в размер на 2891,6 млн. евро (4,9% от БВП) при положително салдо от 1528 млн. евро (2,8% от БВП) за януари – август 2018 г. Други инвестиции – ак-

тиви нарастват с 1253,3 млн. евро при увеличение с 420,9 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. те се повишават с 2711,4 млн. евро (4,6% от БВП) при увеличение с 1976,4 млн. евро (3,6% от БВП) за същия период на 2018 г. Други инвестиции – пасиви за август 2019 г. намаляват с 215,5 млн. евро при увеличение със 117 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. те намаляват със 180,2 млн. евро (0,3% от БВП) при увеличение с 448,4 млн. евро (0,8% от БВП) за същия период на 2018 г. Резервните активи на БНБ се понижават с 900,6 млн. евро през отчетния месец при увеличение с 230,5 млн. евро за август 2018 г. За януари – август 2019 г. те намаляват със 745,8 млн. евро (1,3% от БВП) при увеличение с 374,6 млн. евро (0,7% от БВП) за същия период на 2018 г. Статия Грешки и пропуски, нето е отрицателна в размер на 559,6 млн. евро при отрицателна стойност от 713,1 млн. евро за август 2018 г. По предварителни данни за януари – август 2019 г. статията е отрицателна в размер на 2352,3 млн. евро (4% от БВП) при отрицателна стойност от 386,6 млн. евро (0,7% от БВП) за същия период на 2018 г.

България:	Август	Август2019	Промяна млн. евро	Януари -Август	Януари- Август 2019	Промяна млн. евро
Платежен баланс	2018			2018		
Текуща и капиталова сметка	1157.7	1249.0	91.4	2800.7	4812.7	2012.1
Текуща сметка	1022.9	1175.6	152.8	2413.3	4150.2	1736.8
Търговски баланс	-22.4	155.1	177.5	-1199.7	-372.4	827.4
Услуги, нето	833.7	860.1	26.4	2583.6	2960.1	376.5
Първичен доход, нето	-49.5	43.2	92.7	-531.0	40.4	571.5
Вторичен доход, нето	261.1	117.2	-143.9	1560.5	1522.0	-38.5
Капиталова сметка	134.8	73.4	-61.4	387.3	662.5	275.2
Капиталови трансфери, нето	112.1	51.8	-60.3	282.7	441.3	158.6
Финансова сметка	444.6	689.5	244.9	2414.1	2460.4	46.3
Източник: БНБ						

Преки чуждестранни инвестиции

За януари – август 2019 г., размерът на чуждестранните инвестиции в България е положителен в размер на 603,5 млн. евро (1% от БВП), като е по-голям със 196,3 млн. евро от този за януари – август 2018 г. (положителен в размер на 407,2 млн. евро, 0,7% от БВП).

По предварителни данни нетният поток на преките инвестиции в страната за януари – август 2019 г., отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, е положителен в размер на 603,5 млн. евро (1% от БВП), като е по-голям със 196,3 млн. евро от този за януари – август 2018 г. (положителен в размер на 407,2 млн. евро, 0,7% от БВП). През август 2019 г. потокът е положителен и възлиза на 76 млн. евро, при положителен поток от 237,7 млн. евро за август 2018 г. Дяловият капитал (преведени/изтеглени парични и апортни вноски на нерезиденти в/от капитала и резервите на български дружества, както и постъпления/плащания по сделки с недвижими имоти в страната) е отрицателен и възлиза на 327 млн. евро за януари – август 2019 г. Той е по-нисък с 315 млн. евро от този за януари – август 2018 г., който е отрицателен в размер на 12 млн. евро. Нетният поток от инвестиции на чуждестранни лица в недвижими имоти е положителен в размер на 3,4 млн. евро, при положителен нетен поток от 13,5 млн. евро за януари – август 2018 г. По страни, най-голям дял в инвестициите в недвижими имоти имат Русия (1 млн. евро), Германия (0,7 млн. евро), Холандия (0,6 млн. евро) и Латвия (0,6 млн. евро). По предварителни данни, статия Реинвестиране на печалба (показваща дела на чуждестранните инвеститори в текущата печалба или загуба на дружеството на база на счетоводни данни за финансовия резултат) е отрицателна и възлиза на 72,1 млн. евро, при положителна стойност от 120,8 млн. евро за януари – август 2018 г. За януари – август 2019 г. нетният поток по подстатия Дългови инструменти (промяната в нетните задължения между дружествата с чуждестранно участие и преките чуждестранни инвеститори по финансови, облигационни и търговски кредити) възлиза на 1002,6 млн. евро, при 298,4 млн. евро за януари – август 2018 г. Най-големите нетни потоци по преки инвестиции в страната за януари – август 2019 г. са от Холандия (241,9 млн. евро), Германия (191,4 млн. евро) и Великобритания (108,6 млн. евро). По предварителни данни нетният поток на преките инвестиции в чужбина за януари – август 2019 г. възлиза на 235,6 млн. евро (0,4% от БВП), при 161,9 млн. евро (0,3% от БВП) за януари – август 2018 г. През август 2019 г. той е положителен и възлиза на 4,5 млн. евро, при 31,3 млн. евро за август 2018 г. Съгласно предварителните данни, размерът на преките инвестиции в страната към второто тримесечие на 2019 г. е 43 616,1 млн. евро, при 42 831,4 млн. евро в края на 2018 г. Подстатия Дялов капитал и реинвестиране на печалба е в размер на 33 855,7 млн. евро, като нараства със 139,1 млн. евро спрямо декември 2018 г. (33 716,6 млн. евро). Подстатия Дългови инструменти е в размер на 9760,3 млн. евро и нараства с 645,5 млн. евро спрямо декември 2018 г. (9114,8 млн. евро).

Международни резерви

През септември 2019 г. международните резерви на БНБ възлизат на 49,4 млрд. лева (25,3 млрд. евро), нарастват с 2% на месечна база и с 6,4% на годишна база и поддържат стабилността на Валутния борд в България.

По данни на БНБ към края на август 2019г. международните резерви на БНБ възлизат на 49,4 млрд. лева (25,3 млрд. евро) и нарастват с 2% на месечна база и с 6,4% на годишна база. От страна на активите, паричните средства и предоставените депозити в чужда валута намаляват с 0,7% на месечна база и с 3,6% на годишна база до размер от 17,6 млрд. лева. Вложенията в монетарно злато са в размер на 3,6 млрд. лева и се свиват на месечна база с 0,5%, но годишният им тренд е висок от 31,1%. Инвестициите в ценни книжа са в размер на 28,3 млрд. лева и нарастват с 4,3% на месечна база и с 11% на годишна база. От страна на пасивите, парите извън банките са в размер на 18,3 млрд. лева и нарастват с 0,6% на месечна база и с 13% на годишна база. Задълженията към банки са в размер на 12,7 млрд. лева и нарастват с 5,6% на месечна база при спад от 2,9% на годишна база. Задълженията към правителството са в размер на 9,7 млрд. лева и нарастват с 1,5% на месечна база и с 1,1% на годишна база. Задълженията към други депозанти възлизат на 2,3 млрд. лева и нарастват с 9,9% на годишна база при спад от 0,2% на месечна база. Депозитът на управление „Банково“ е в размер на 6,4 млрд. лева и нараства с 11% на месечна база и със 17,3% на годишна база. Международната ликвидна позиция на България, изчислена като съотношение на чуждестранните резерви към краткосрочния външен дълг е висока и в края на юли 2019 г. е 302,2% спрямо 300,3% в края на юли 2018г.

Коефициент на покритие:	July	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Jan	Feb	March	Apr	May	Jun	Jul
Международни резерви/Краткосрочен външен дълг (%)	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019
Краткосрочен външен дълг (EUR млн.)	7 903	8 105	8 052	8 161	8 365	8 188.7	8 206	8 293.26	8 427.23	8 573.0	8 397.70	8 321.79	8 424.17
Чуждестранни резерви (EUR млн.)	23 731	23 960	24 540	24 137	24 161	25 072	24 398	24 767	25 026	24 760	24 784	25 130	25 454
Коефициент на покритие ЧР/ВВД (%)	300.3	295.6	304.8	295.8	288.8	306.9	297.3	298.6	297.5	288.8	295.1	302.0	302.2

Източник: БНБ, изчисления ОББ

РЕАЛЕН СЕКТОР

Брутен вътрешен продукт (БВП)

МВФ повиши прогнозата си за икономически растеж за България до 3,7% за 2019 г. и 3,2% за 2020 г.

МВФ повиши прогнозата си за икономически растеж за България до 3,7% за 2019 г., преди да се забави до 3,2% през 2020 г., според световната икономическа перспектива от октомври 2019 г. В априлската си прогноза фондът прогнозира икономически растеж от 3,3% тази година и 3% през 2020 г. Безработицата спада от 5,3% през 2018 г. до 4,9% през 2019 г. и 4,8% за 2020 г. Освен това МВФ ревизира леко нагоре годишната средна инфлация на потребителските цени (CPI) от 2,4% на 2,5%, в сравнение с 2,6% през 2018г. Предвижда се салдото по текущата сметка да остане положително, но да падне от 4.6% през миналата година до 3.2% през 2019 г. и 2.5% през 2020 г. Но въпреки че световните икономически перспективи са положителни по отношение на непосредствените перспективи на България, световната картина ще бъде много по-сепла, след като МВФ намали прогнозата си за световния икономически растеж през 2019 г. до 3%, спрямо прогнозата си от 3.3% през април прогнозата си за 3.6% в миналогодишния доклад. Прогнозата за 2020 г. е за умерено възстановяване до 3,4%, което е по-малко от 3,6%, предвидено в априлския доклад. Този приглушен растеж е следствие от нарастващите търговски бариери, повишената несигурност около търговията и геополитиката, идиосинкратичните фактори, причиняващи макроикономическо напрежение в няколко нововъзникващи пазарни икономики, и структурните фактори, като ниския растеж на производителността и застаряващата демография в напредналите икономики. Отличителна черта на бавния растеж през 2019 г. е рязкото и географски широко базирано забавяне на производството и глобалната търговия. По-високите тарифи и продължителната несигурност около търговската политика ограничават инвестициите и търсенето на капиталови стоки, които са силно търгувани. За разлика от слабо производство и търговия, секторът на услугите в по-голямата част от света продължава да се задържа, което спомогна за растеж на заплатите в развитите икономики, но разминаването между производството и услугите продължава нетипично дълго време, което поражда опасения дали и кога отслабването на производството може да се пренесе и към сектора на услугите. МВФ заяви, че данните за растежа са обусловени от облекчаването на паричната политика на напредналите и развиващите се пазари. Този стимул добави 0,5 процентни пункта към растеж през 2019 г. и 2020 г., като спомогна за компенсиране на отрицателното въздействие на търговското напрежение между САЩ и Китай, което според МВФ ще се отрази на глобалния растеж с 0,8% през следващата година. Според МВФ прогнозата е изправена пред значителни рискове за намаляване, тъй като търговските бариери и засиленото геополитическо напрежение, включително Brexit, могат допълнително да нарушат веригите за доставки и да попречат на доверието, инвестициите и растежа. Подобно напрежение,

Октомври 2019 г.

както и друга несигурност във вътрешната политика, могат да повлияят негативно на прогнозирания растеж в развиващите се пазарни икономики и еврозоната. Реализирането на тези рискове може да доведе до рязка промяна в оценката на риска в посока на финансова уязвимост, натрупана в продължение на години поради прилагане на ниски лихвени проценти.

В есенната макроикономическа прогноза на МФ прогнозира вдигане на заплатите с ускорени темпове. Потреблението задвижва икономиката, безработицата е рекордно ниска.

Есенната макроикономическа прогноза на Министерството на финансите отчита актуални, към момента на нейното изготвяне, допускания за международната среда по отношение на външното търсене и цените. В сравнение с пролетната прогноза, забавянето в растежа на световната икономика ще е по-осезаемо през текущата година и малко по-ниско през 2020 г., но в средносрочен период нарастването на световния БВП ще остане стабилно. Забавянето на растежа на европейската икономика през 2019 г. е очаквано. Международни финансови институции потвърждават в своите прогнози, че през 2020 г. европейската икономика, а също така и еврозоната, ще имат по-висок икономически растеж, в сравнение с текущата година. България, както и други държави от Централна и Източна Европа, се отличава със стабилен икономически растеж, в сравнение със силното забавяне в икономическата активност през първата половина на 2019 г. за някои от големите държави в еврозоната. За първото полугодие на текущата година реалният растеж на БВП на България беше 4.1%, спрямо съответния период на предходната година. По-високият растеж бе формиран през първото тримесечие, докато през второто реалното нарастване на БВП се забави, повлияно в голяма степен от спада на износа и намалението на запасите. Растежът на БВП се очаква да се забави през втората половина на годината, а за цялата 2019 г. се прогнозира растеж от 3.4%. Икономическият растеж ще достигне 3.3% през 2020 г., движени от потреблението и инвестициите. Очаква се възстановяване на износа, но отрицателният принос на нетния износ към растежа на БВП ще се увеличи поради ускоряването на вноса. През първото полугодие на 2019 г. броят на заетите се увеличи, а нивото на безработица отбеляза исторически минимум. Благоприятните развития на пазара на труда се очаква да продължат и през втората половина на годината. Безработицата се прогнозира да намалее до 4.4% през 2019 г. През 2020 г. растежът на заетостта се очаква да се забави до 0.2% под влияние на ограниченията от страна на предлагането на труд. Растежът на компенсацията на един нает се прогнозира да възлезе на 8% през текущата година, подкрепен както от частния, така и от публичния сектор, в резултат от политиката за повишаване на доходите в сектори като образование и държавно управление. През 2020 г. нарастването на компенсацията на един нает се очаква леко да се забави до 7.4% поради отслабването в положителната динамика на пазара на труда. Инфлацията в края на 2019 г. се прогнозира да бъде 2.8%, (с 0.4 пр.п. по-висока от тази в пролетната прогноза), а средногодишната – 2.5%. Услугите и хранителните стоки ще имат най-висок принос за инфлацията в края на годината. Очаква се влиянието на енергийните стоки (пряко и косвено) върху инфлационните процеси в страната постепенно да намалява. За следващата година инфлацията се очертава да бъде по-ниска от 2019 г., тъй като международните цени на суровините, особено тези на суровия нефт, не се очаква да бъдат проинфлационен фактор. Рисковете пред прогнозата са свързани с нестабилната геополитическа обстановка и нарасналият брой протекционистични мерки. Растежът на еврозоната е подложен на рискове, които произлизат от световното търсене и възможностите за износ. Влошаването на външната среда е основният риск пред българската икономика. Той може да повлияе негативно както на износа, така и на очакваното нарастване на частните инвестиции през прогнозния период.

БЪЛГАРИЯ: МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ	2017	2018	2019(п)	2020(п)	2021(п)	2022 (п)
РЕАЛЕН СЕКТОР						
Брутен вътрешен продукт по текущи цени (млн. лв.)	102 308	109 695	118 625	126 769	134 915	143 355
Брутен вътрешен продукт (годишен реален темп на изменение, %)	3.5	3.1	3.4	3.3	3.3	3.3
Потребление	3.9	4.6	5.7	5.2	4.5	3.7
Брутообразуване на основен капитал	3.2	5.4	1.9	3.9	3.7	5.8
Износ на стоки и услуги	5.8	1.7	-0.4	2.3	2.5	2.5
Внос на стоки и услуги	7.4	5.7	0.2	4.9	4.2	3.8
ПАЗАР НА ТРУДА И ЦЕНИ						
Заетост (ЕСС 2010, %)	1.8	-0.1	0.4	0.2	-0.1	-0.3
Коефициент на безработица (НРС, %)	6.2	5.2	4.4	4.1	4	4
Компенсации на един зает (%)	10.5	9.7	8	7.4	6.9	6.7
Дефлатор на БВП (%)	3.9	4	4.6	3.5	3	2.9
Средногодишна инфлация (ХИПЦ, %)	1.2	2.6	2.5	2.1	2.2	2.1
ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС						
Текуща сметка (% от БВП)	3.5	5.4	5.2	4.1	3.2	2.5
Търговски баланс (% от БВП)	-1.5	-3.3	-2.7	-3.5	-4.2	-4.7
Преки чуждестранни инвестиции (% от БВП)	3.4	1.9	2.4	2.6	2.6	2.5
ПАРИЧЕН СЕКТОР						
МЗ (%)	7.7	8.8	8.4	8.2	8.3	8.3
Вземания от фирми (%)	3.7	7.7	5.9	6.8	8.1	8.3
Вземания от домакинства (%)	6.1	11.2	9.8	8.8	8.4	8.2

Източник: МФ

Бизнес климат

През септември 2019 г. общият показател на бизнес климата запазва равнището си от предходния месец от 26,4 индексни пункта. Подобрене на показателя се наблюдава в строителството, търговията на дребно и сектора на услугите, като единствено в промишлеността се отчита понижение.

По данни на НСИ през септември 2019 г. общият показател на бизнес климата запазва равнището си от предходния месец от 26,4 индексни пункта. Подобрене на показателя се наблюдава в строителството, търговията на дребно и сектора на услугите, като единствено в промишлеността се отчита понижение.

Промишленост. Съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ спада с 2.1 пункта в резултат на влошените очаквания на промишлените предприемачи за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца. Анкетата регистрира известно намаление на осигуреността на производството с поръчки, което е съпроводено и с понижение на очаквания за дейността през следващите три месеца. Несигурната икономическа среда и недостигът на работна сила продължават да бъдат основните проблеми за развитието на бизнеса, посочени съответно от 33.5 и 32.0% от предприятията. Относно продажните цени в промишлеността мениджърите не предвиждат промяна през следващите три месеца.

Строителство. През септември съставният показател „бизнес климат в строителството“ се увеличава с 0.8 пункта, което се дължи на подобрените оценки на строителните предприемачи за настоящото бизнес състояние на предприятията. Същевременно обаче очакванията им както за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца, така и за строителната активност през следващите три месеца са по-резервирани. Основните фактори, затрудняващи бизнеса, остават свързани с недостига на работна сила, конкуренцията в бранша и несигурната икономическа среда, като през последния месец се наблюдава засилване на неблагоприятното им влияние. По отношение на продажните цени в строителството са регистрирани известни очаквания за увеличение, макар по-голяма част от мениджърите да предвиждат запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Търговия на дребно. Съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ нараства с 1.8 пункта в резултат на оптимистичните оценки и очаквания на търговците на дребно за бизнес състоянието на предприятията. Прогнозите им за обема на продажбите и поръчките към доставчиците (както от вътрешния, така и от външния пазар) през следващите три месеца също се подобряват. Конкуренцията в бранша продължава да е най-сериозният проблем, затрудняващ развитието на бизнеса, следван от недостатъчното търсене и несигурната икономическа среда. Търговците на дребно очакват продажните цени да останат без промяна през следващите три месеца.

Услуги. През септември съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите“ се повишава с 1.7 пункта, което се дължи главно на подобрените оценки на мениджърите за настоящото бизнес състояние на предприятията. Същевременно обаче мненията им за настоящото и очакваното търсене на услуги са по-резервирани. Най-сериозните затруднения за дейността остават конкуренцията в бранша, несигурната икономическа среда и недостигът на работна сила, като през последния месец се отчита засилване на негативното им въздействие. По отношение на продажните цени в сектора на услугите мениджърите не предвиждат увеличение през следващите три месеца.

България: Показатели за бизнес климат (%)	сеп.18	окт.18	ное.18	дек.18	яну.19	фев.19	мар.19	апр.19	май.19	юни.19	юли.19	авг.19	сеп.19
Общ показател на бизнес климата (%)	27.7	25.8	26.4	25.9	27.8	27.7	28	29.9	31.2	29.9	29.5	26.4	26.4
Бизнес климат в промишлеността (%)	27.6	25.2	27.0	24.3	28.4	26.1	25.7	27.7	27.5	26.4	24.7	23.9	21.8
Бизнес климат в строителството (%)	25.7	28.3	26.1	26.5	27.7	29.0	29.0	30.3	37.2	35.4	34.6	29.5	30.3
Бизнес климат в търговията на дребно (%)	40.1	37.6	38.6	41.8	40.1	39.7	42.3	42.7	44.8	44.7	44.9	41.4	23.1
Бизнес климат в сектора на услугите (%)	17.3	12.8	13.2	13.0	14.2	17.6	17.5	20.9	18.7	16.6	18.3	13.4	15.1

Източник: НСИ

Промишлено производство

По предварителни данни през август 2019 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство намалява с 0,1% в сравнение с юли 2019 година. През август 2019 г. календарно изгладеният индекс на промишленото производство регистрира спад от 1,3% спрямо съответния месец на 2018 година. Промишленото производство в България се очаква да бъде 1,9% до края на 2019 г. В перспектива очакваме, че индустриалното производство в България да бъде 3,1% през 2020 г. и 3,3% през 2021 г.

По предварителни данни през август 2019 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство намалява с 0,1% в сравнение с юли 2019 година. През август 2019 г. календарно изгладеният индекс на промишленото производство регистрира спад от 1,3% спрямо съответния месец на 2018 година. През август 2019 г. намаление спрямо предходния месец е регистрирано в добивната промишленост - с 6,6%, и в производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия и газ - с 0,6%, а увеличение - в преработващата промишленост - с 0,8%. По-значителен ръст в преработващата промишленост се наблюдава при: производството на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти - с 9,4%, производството на метални изделия, без машини и оборудване - с 8,4%, производството на превозни средства, без автомобили - с 5,8%, производството на електрически съоръжения - с 5,6%.

Октомври 2019 г.

По-съществено намаление е регистрирано при: производството, некласифицирано другаде - с 29,1%, производството на тютюневи изделия - с 19,6%, производството на лекарствени вещества и продукти - с 10,3%, производството на химични продукти - с 6,7%. На годишна база спад на индекса на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен в производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия и газ - с 4,6%, в добивната промишленост - с 1,3%, и в преработващата промишленост - с 0,8%. По-значително намаление в преработващата промишленост спрямо съответния месец на предходната година се наблюдава при: производството на тютюневи изделия - с 24,6%, производството на облекло - с 11,9%, ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 10,7%, производството на основни метали - с 10,2%. Най-голям ръст е отчетен при: производството на превозни средства, без автомобили - с 51,9%, производството на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти - с 15,0%, производството на напитки - с 9,1%, печатната дейност и възпроизвеждането на записани носители - с 6,7%.

Прогноза: *Промисленото производство в България се очаква да бъде 1,9% до края на 2019 г. В перспектива очакваме, че индустриалното производство в България да бъде 3,1% през 2020 г. и 3,3% през 2021 г.*

Продажби на дребно

По предварителни сезонно изгладени данни през август 2019 г. оборотът в раздел Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети по съпоставими цени намалява с 0,3% спрямо предходния месец. Очаква се продажбите на дребно в България до края на 2019 г. да се свият до – 4,2% на годишна база. В перспектива продажбите на дребно в България се очаква да достигнат ръст от 4% през 2020 г. и 4,5% през 2021 г.

По предварителни сезонно изгладени данни през август 2019 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени намалява с 0,3% спрямо предходния месец. През август 2019 г. оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, нараства с 2,0% в сравнение със същия месец на предходната година. През август 2019 г. се наблюдава намаление на оборота спрямо предходния месец при търговията с автомобилни горива и смазочни материали - с 0,6%, и търговията на дребно с нехранителни стоки - с 0,5%, докато при търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия е отчетено увеличение - с 0,2%. В търговията на дребно с нехранителни стоки, без търговията с автомобилни горива и смазочни материали по-значителен спад се наблюдава при търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет и в търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - съответно с 6,7 и 3,4%, а по-съществено увеличение при търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия - с 0,6%. През август 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 г. оборотът нараства при търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали (с 3,6%), търговията на дребно с нехранителни стоки, без търговията с автомобилни горива и смазочни материали (с 2,0%) и търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия (с 0,9%). По-значителен ръст при търговията на дребно с нехранителни стоки, без търговията с автомобилни горива и смазочни материали е отчетен при: търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет - с 11,3%, при търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия - с 8,5%, и търговията на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита - с 5,7%. Спад е регистриран при търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - със 7,1%.

Прогноза: *Очаква се продажбите на дребно в България до края на 2019 г. да се свият до – 4,2% на годишна база. В перспектива продажбите на дребно в България се очаква да достигнат ръст от 4% през 2020 г. и 4,5% през 2021 г.*

Строителна продукция

По предварителни данни през август 2019 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0,2% под равнището от предходния месец. През август 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция се увеличава с 3,4%. Строителната продукция в България се очаква да нарасне с 3,2% на годишна база до края на 2019 г. В перспектива строителната продукция в България ще нараства с 4,0% през 2020 г. и 3% през 2021 г.

По предварителни данни през август 2019 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0,2% под равнището от предходния месец. Календарно изгладените данни показват нарастване от 3,4% на строителната продукция през август 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 година. През август 2019 г. индексът на произведената строителна продукция, изчислен от сезонно изгладени данни, е под равнището от предходния месец, като продукцията при гражданското/инженерното строителство намалява с 1,6%, докато при сградното строителство се наблюдава увеличение с 0,8%. На годишна база нарастването на строителната продукция през август 2019 г., изчислено от календарно изгладени данни, се определя от положителния темп при сградното строителство, където ръстът е с 8,9%, докато при гражданското/инженерното строителство е регистрирано намаление с 3,6%.

Прогноза: *Строителната продукция в България се очаква да нарасне с 3,2% на годишна база до края на 2019 г. В перспектива строителната продукция в България ще нараства с 4,0% през 2020 г. и 3% през 2021 г.*

Инфлация

Хармонизираният индекс на потребителските цени в България за септември 2019 г. спрямо август 2019 г. е 98,8%, т.е. месечната инфлация е минус 1,2%. Инфлацията от началото на годината е 1,8%, а годишната инфлация за септември 2019 г. спрямо септември 2018 г. е 1,6%. Средногодишната инфлация за периода октомври 2018 - септември 2019 г. спрямо периода октомври 2017 - септември 2018 г. е 2,6%, под изискването от Маастрихт за инфлация не по-висока от 3%. Очакванията са за леко увеличение на темпа на растеж на потребителските цени до края на 2019 г. поради по-високи цени на петрола. В същото време очакванията са, че инфлацията в сектора на услугите ще се забави, основно в резултат на по-слабо увеличение на цените в туризма и пътнотранспортните застраховки. Храните обаче ще продължат да оказват положителен ефект върху общата инфлация, като една причина за прогнозата е очакваната по-слаба селскостопанска реколта в страната. Нашата прогноза е инфлацията в България да достигне 2,5% през 2019 г., 2,3% през 2020 г. и 2,1 % през 2021 г.

По данни на НСИ хармонизираният индекс на потребителските цени за септември 2019 г. спрямо август 2019 г. е 98,8%, т.е. месечната инфлация е минус 1,2%. Инфлацията от началото на годината е 1,8%, а годишната инфлация за септември 2019 г. спрямо септември 2018 г. е 1,6%. Средногодишната инфлация за периода октомври 2018 - септември 2019 г. спрямо периода октомври 2017 - септември 2018 г. е 2,6%, под изискването от Маастрихт за инфлация не по-висока от 3%. Индексът на потребителските цени за септември 2019 г. спрямо август 2019 г. е 99,7%, т.е. месечната инфлация е минус 0,3%. Инфлацията от началото на годината е 1,7%, а годишната инфлация за септември 2019 г. спрямо септември 2018 г. е 2,3%. Средногодишната инфлация за периода октомври 2018 - септември 2019 г. спрямо периода октомври 2017 - септември 2018 г. е 3,1%. На месечна база националната статистика отчита дефлация от 0,3%, която се дължи до голяма степен на края на летния туристически сезон в страната. Пакетните услуги за почивка и туристически пътувания поевтиняват с 15,9% през септември спрямо август, а цените на нощувки в хотели се понижават с 20,5%. По-евтините самолетни билети пък дърпат надолу и средните цени в сектор "Транспорт", като тук месечната дефлация е 1%. Един от големите двигатели на инфлацията в страната са цените на храните, които съставят една трета от българската потребителска кошница. На годишна база статистиката все още отчита поскъпване на хранителните продукти, но темпът се забавя. Ако през август повишението беше 5,1%, сега е 4,1%, основно заради цените на хляба, който започна да поскъпва в края на миналата година в резултат на слабата зърнена реколта. Ако тя е разочароваща и тази година, темпът на инфлацията тук вероятно отново ще се увеличи през следващите месеци. Ръстът на потребителските цени в сектора на услугите също се забавя - от 3,4% през август до 2,6% месец по-късно. Факторите могат да са няколко, но прави впечатление например, че самолетните билети поскъпваха с двуцифрен темп през летните месеци, а през септември те поевтиняват. Повишението на цените на хотели и туроператори също се забавя. От друга страна, няколко групи стоки отчитат дефлация на годишна база през септември. Вероятно заради разпродажби в края на сезона статистиката засича средно 2,7% понижение на цените на обувките. Горива и смазочни материали за лични транспортни средства също поевтиняват от няколко месеца, като през септември цените са с 5,4% по-ниски от нивото преди година. В сектор "Съобщения" също е видима дефлация от няколко месеца (1,8% през септември), като тя идва от понижение на цените на куриерските услуги, на телефони и телефонни услуги.

Прогноза: Леко увеличение на темпа на растеж на потребителските цени до края на 2019 г. поради по-високи цени на петрола. В същото време очакванията са, че инфлацията в сектора на услугите ще се забави, основно в резултат на по-слабо увеличение на цените в туризма и пътнотранспортните застраховки. Храните обаче ще продължат да оказват положителен ефект върху общата инфлация, като една причина за прогнозата е очакваната по-слаба селскостопанска реколта в страната. Нашата прогноза е инфлацията в България да достигне 2,5% през 2019 г., 2,3% през 2020 г. и 2,1 % през 2021 г.

България: Индекси на потребителските цени	Тегла 2018 г. (%)	Септември 2019 г. Изменение на месечна база (%)	Септември 2019 г. Изменение спрямо края на 2018 г. (%)	Септември 2019 г. Изменение на годишна база (%)
Общ ИПЦ	100.00	99.7	101.7	102.3
Хранителни стоки	31.55	100.6	104.2	104.1
Нехранителни стоки	35.206	100.2	100.1	99.9
Обществено хранене	5.363	100.5	104	105.6
Услуги	27.881	97.8	100.4	102.6
Източник: НСИ				

Цени на производител

Общият индекс на цените на производител през август 2019 г. нараства с 0,3% в сравнение с предходния месец и с 3,5% спрямо август 2018 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през август 2019 г. се покачва с 0,7% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 4,5%.

Общият индекс на цените на производител през август 2019 г. нараства с 0,3% спрямо предходния месец. По-високи цени са регистрирани при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 2,2%, и в добивната промишленост - с 1,0%, а в преработващата промишленост се наблюдава намаление с 0,3%. Най-голямо понижение на цените в преработващата промишленост е отчетено при производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 1,0%. По-значително повишение е регистрирано при: производството на основни метали - с 2,4%, производството на тютюневи изделия и обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - по 1,8%. **Общият индекс на цените на производител през август 2019 г. нараства с 3.5% в сравнение със същия месец на 2018 година.** Увеличение на цените е регистрирано при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 11,8%, в добивната промишленост - с 5,4%, и в преработващата промишленост - с 1,0%. По-съществено покачване на цените в преработващата промишленост се наблюдава при: обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 4,8%, ремонта и инсталирането на машини и оборудване и производството на основни метали - по 4,6%. Най- голямо намаление на цените се наблюдава при производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 2,2%.

Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през август 2019 г. нараства с 0,7% спрямо предходния месец. Покачване на цените се наблюдава при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 2,3%, и в добивната промишленост - с 1,0%, а в преработващата промишленост се наблюдава понижение - с 0,2%. Най-значително намаление на цените в преработващата промишленост се наблюдава при производството на машини и оборудване, с общо и специално предназначение - с 0,5%, и при производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 0,4%. По-съществено нарастване на цените е отчетено при: производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 1,1%, производството на дървен материал и изделия от него, без мебели и производството на мебели - по 0,6%. **Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през август 2019 г. нараства с 4,5% в сравнение със същия месец на 2018 година.** Увеличение на цените е регистрирано при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 11,6%, в преработващата промишленост - с 0,8%, и в добивната промишленост - с 0,3%. През август 2019 г. най-значителен ръст на цените в преработващата промишленост спрямо август 2018 г. е отчетен при ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 6,9%, при производството на хранителни продукти - с 3,5%, и при производството на химични продукти - с 3,2%. Най-съществено намаление е регистрирано при обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи, без косъм - с 1,5%, и при печатната дейност и възпроизвеждане на записани носители - с 0,4%.

Индексът на цените на производител на международния пазар през август 2019 г. намалява с 0,3% спрямо предходния месец и се увеличава с 2,0% спрямо съответния месец на 2018 година.

България: Индекси на производител 2015=100	6.2018	7.2018	8.2018	9.2018	10.2018	11.2018	12.2018	1.2019	2.2019	3.2019	4.2019	5.2019	6.2019	7.2019	8.2019
Общ индекс на цени на производител	106.8	106.0	105.8	106.2	107.6	107.2	106.4	106.0	107.8	108.6	109.1	109.0	107.8	109.2	109.6
Общ индекс на цени на производител на вътрешния пазар	105.4	105.5	105.7	106.0	106.8	106.9	106.4	106.6	108.2	108.2	108.6	108.5	108.1	109.7	110.5
Общ индекс на цени на производител на международния пазар	109	106.7	106.1	106.5	108.8	107.7	106.4	105	107.3	109.3	109.8	109.8	107.4	108.5	108.2
Източник: НСИ															

ПАЗАР НА ТРУДА

Безработица

През септември 2019г. равнището на регистрирана безработица в България се запазва на ниво 5.3% за трети пореден месец, като намалява с 0,3 процентни пункта на годишна база. За 2019 г. се очаква повишение на заетостта с 0,4%. Безработицата ще продължава да се свива леко, следвайки тренда на нетното намаление на населението с 50,000 души годишно.

По данни на Агенцията по заетостта равнището на безработица в България през септември 2019 г. се запазва и остава 5.3% за трети пореден месец. На годишна база е отчетено понижение от 0.3 процентни пункта. Регистрираните безработни в бюрата по труда са общо 172 781, като спрямо август увеличението е минимално, а на годишна база те са с 11 065 по-малко.

Октомври 2019 г.

Постъпилите на работа безработни през септември са 18 881, като 92.3% от тях са устроени в реалната икономика. Други 1 053 търсещи работа лица от групата на пенсионерите, учащите и заетите, също чрез бюрата по труда са намерили своето ново работно място. По програми и мерки за обучение и заетост сред безработните от рисковите групи на пазара на труда са устроени 1061 лица, а по схеми на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" - 387 лица. В различни форми на обучения за възрастни през септември са преминали 286 лица, а завършилите обучения през месеца са общо 619 безработни. Заявените работни места на първичния пазар на труда през септември са 17 887, като 59.7% от тях са в частния сектор. Най-голям дял свободни работни места са заявени в преработващата промишленост (26.2%), образованието (18.1%), административните и спомагателните дейности (13.2%), търговията, ремонта на автомобили и мотоциклети (10.3%), хотелиерството и ресторантьорството (9.1%), и други. Най-търсените групи професии и този месец са: преподаватели; оператори на стационарни машини и съоръжения; персонал, полагащ грижи за хората; работници в добивната и преработващата промишленост, строителство и транспорт; продавачи; квалифицирани работници по производството на храни, облекло, дървени изделия и сродни; персонал, зает в сферата на персоналните услуги (бармани, сервитьори, готвачи, камериери и др.); работници по събиране на отпадъци и сродни на тях; водачи на МПС и подвижни съоръжения и други.

Прогноза: За 2019 г. се очаква повишение на заетостта с 0,4%. Безработицата ще продължава да се свива леко, следвайки тренда на нетното намаление на населението с 50,000 души годишно.

ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Бюджетно салдо

КФП на касова основа към месец август 2019 г. е положително в размер на 1 112,6 млн. лв. (1,0 % от прогнозния БВП) и се формира от превишение на приходите над разходите по националния бюджет в размер на 1 016,9 млн. лв. и по европейските средства в размер на 95,6 млн. лева. На база на предварителни данни и оценки към септември 2019 г. се очаква превишението на приходите над разходите по консолидираната фискална програма (КФП) да бъде в размер на 1 266,6 млн. лв. (1,1 % от прогнозния БВП).

По данни от месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет салдото по КФП на касова основа към месец август 2019 г. е положително в размер на 1 112,6 млн. лв. (1,0 % от прогнозния БВП) и се формира от превишение на приходите над разходите по националния бюджет в размер на 1 016,9 млн. лв. и по европейските средства в размер на 95,6 млн. лева. След приемане на Закона за изменение и допълнение на ЗДБРБ за 2019 г. и ратифицирането от Народното събрание на международните договори за закупуване на самолети F-16 Block 70, въоръжение и свързаните с него системи за дългосрочна експлоатация и поддръжка, както и цялостна подготовка на пилоти и помощен персонал, през месец август Министерството на отбраната преведе сумата в размер на 1,2 млрд. щатски долара по сметка на правителството на САЩ. С това българската страна изпълни ангажимента си по договорите, сключени по проекта за инвестиционен разход „Придобиване на нов тип боен самолет“ за Военновъздушните сили на Република България и започна тяхното практическо изпълнение. Постъпилите приходи, помощи и дарения по КФП към август 2019 г. са в размер на 29 305,8 млн. лв. или 66,8 % от годишните разчети. Съпоставени със същия период на предходната година приходите, помощите и даренията по КФП нарастват номинално с 3 330,0 млн. лв., в т.ч. данъчните и неданъчните приходи - с 3 031,9 млн. лв. (12,3 %) и постъпленията от помощи и дарения (основно грантове по програмите и фондовете на ЕС) - с 298,1 млн. лева. Общата сума на данъчните постъпления, вкл. приходите от осигурителни вноски, възлиза на 23 256,2 млн. лв., което представлява 67,3 % от планираните за годината данъчни приходи. Приходите от преки данъци са в размер на 4 291,5 млн. лв. или 65,4 % от предвидените в разчетите за годината. Приходите от косвени данъци са в размер на 11 204,2 млн. лв., което е 68,2 % от разчетите за годината. Постъпленията от ДДС са в размер на 7 401,8 млн. лв. или 68,3 % от планираните. Приходите от акцизи възлизат на 3 616,3 млн. лв. (67,8 % от разчетените за годината). Постъпленията от мита са 153,3 млн. лв. или 64,7 % от годишните разчети. Постъпленията от други данъци (вкл. имуществени и др. данъци по ЗКПО) са в размер на 869,5 млн. лв. или 74,3 % изпълнение на годишните разчети. Приходите от социални и здравноосигурителни вноски са 6 890,9 млн. лв., което представлява 66,4 % от разчетените за годината. Неданъчните приходи са в размер на 4 463,4 млн. лв., което представлява 67,3 % от годишните разчети. Следва да се отбележи, че при неданъчните приходи се проявява базов ефект в частта на приходите по бюджета на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, поради влезлите в сила промени в Закона за енергетиката от 01.07.2018 г., с които бе променен механизма за събиране на приходи по бюджета на фонда. Поради тази причина приходите по бюджета на фонда към август 2019 г. са по-високи от постъпленията за същия период на 2018 г. Приходите от помощи и дарения са в размер на 1 586,2 млн. лева.

Октомври 2019 г.

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към август 2019 г. възлизат на 28 193,3 млн. лв., което е 60,9 % от годишните разчети. Номиналното нарастване на разходите спрямо същия период на предходната година се дължи както на извършените през месец август разходи по бюджета на Министерството на отбраната по инвестиционен проект „Придобиване на нов тип боен самолет“ за Военновъздушните сили на Република България, така и на по-високия размер на разходите за персонал (увеличение с 10 на сто на средствата за заплати, възнаграждения и осигурителни вноски на заетите в бюджетния сектор и поредната стъпка на увеличение на възнагражденията в сектор „Образование“), по-високи социални и здравноосигурителни плащания (базов ефект от увеличението на пенсиите от юли 2018 г., индексиранието на пенсиите от юли 2019 г. и увеличение на здравноосигурителните плащания, заложено в ЗБНЗОК за 2019 г.), увеличение на разходите за субсидии и други. Нелихвените разходи са в размер на 26 820,1 млн. лв., което представлява 60,8 % от годишните разчети. Текущите нелихвени разходи към август 2019 г. са в размер на 22 525,3 млн. лв., капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 4 270,9 млн. лева. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 23,8 млн. лева. Лихвените плащания са в размер на 469,5 млн. лв. или 70,2 % от планираните за 2019 година. Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.08.2019 г. от централния бюджет, възлиза на 903,6 млн. лв., което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС. Размерът на фискалния резерв към 31.08.2019 г. е 10,3 млрд. лв., в т.ч. 10,0 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,3 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

Прогноза: На база на предварителни данни и оценки към септември 2019 г. се очаква превишението на приходите над разходите по консолидираната фискална програма (КФП) да бъде в размер на 1 266,6 млн. лв. (1,1 % от прогнозния БВП). Приходите и помощите по КФП към септември 2019 г. се очаква да бъдат в размер на 32 808,7 млн. лв., което е 74,8 % от годишния разчет. Спрямо деветмесечието на 2018 г. приходите по КФП нарастват с 3 645,1 млн. лв., като ръст се отчита както при данъчните и неданъчните приходи, така и при постъпленията в частта на помощите и даренията, където постъпват основно грантовете по програмите и фондовете на ЕС. Ръстът при данъчните приходи е в размер на 2 125,1 млн. лв., неданъчните приходи нарастват с 1 111,0 млн. лв., а приходите от помощи и дарения – с 409,1 млн. лева. В частта на неданъчните приходи основно се проявява базов ефект в частта на приходите по бюджета на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, поради влезлите в сила промени в Закона за енергетиката от 01.07.2018 г. Разходите по консолидираната фискална програма (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към септември 2019 г. са в размер на 31 542,1 млн. лв., което е 68,1 % от годишния разчет. За сравнение разходите по КФП за деветмесечието на 2018 г. бяха в размер на 26 500,9 млн. лева. Номиналното нарастване спрямо същия период на предходната година се дължи на по-високия размер на капиталовите разходи (основно поради разходите, свързани с реализирането на инвестиционния проект за придобиване на нов тип боен самолет за българските ВВС), разходите за персонал (увеличение с 10 на сто на средствата за заплати, възнаграждения и осигурителни вноски на заетите в бюджетния сектор и поредната стъпка на увеличение на възнагражденията в сектор „Образование“), по-високи социални и здравноосигурителни плащания (базов ефект от увеличението на пенсиите от юли 2018 г., индексиранието на пенсиите от юли 2019 г. и увеличение на здравноосигурителните плащания, заложено в ЗБНЗОК за 2019 г.) и други.

Дълг на подсектор „Централно управление

За януари – август 2019 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 11 971,3 млн. евро. и заема 20,3% от прогнозния БВП. МФ предвижда намаляването на държавния дълг до 16,5% от БВП към края на 2021.

Дългът на подсектор „Централно управление“ към края на август 2019 г. възлиза на 11 971,3 млн. евро. Вътрешните задължения са 2 944,1 млн. евро, а външните 9 027,2 млн. евро. В края на отчетния период съотношението на дълга на подсектор „Централно управление“ към brutния БВП възлиза на 20,3 %, като делът на вътрешния дълг е 5,0 %, а на външния дълг – 15,3 %. В структурата на дълга на подсектор „Централно управление“ в края на периода вътрешните задължения заемат дял от 24,6 %, а външните – от 75,4 %. Гарантираният дълг на подсектор „Централно управление“ към 31 август 2019 г. е в размер на 74,1 млн. евро. Вътрешните гаранции са 33,4 млн. евро, а външните – 40,7 млн. евро. Съотношението гарантиран дълг на подсектор „Централно управление“/БВП е в размер на 0,1 %. Съгласно водения от МФ, на основание на чл. 38, ал. 1 от Закона за държавния дълг (ЗДД), официален регистър на държавния и държавногарантирания дълг, държавният дълг към края на август 2019 г. достига до 11 193,2 млн. евро или 19,0 % от brutния вътрешен продукт (БВП). Вътрешните задължения са в размер на 2 766,2 млн. евро, а външните – в размер на 8 427,0 млн. евро. Държавногарантираният дълг през август 2019 г. възлиза на 912,4 млн. евро. Вътрешните гаранции са 33,4 млн. евро, а съотношението държавногарантиран дълг/БВП - 1,5 %.

Прогноза: По отношение на дълговото правило България продължава да осъществява трайна политика при управлението на дълга за поддържане на нива значително под горната граница, установена чрез Маастрихтския критерий за държавна задлъжнялост. Според „Стратегията за управление на държавния дълг за периода 2019 -2021 г.“ на МФ съотношението държавен дълг/БВП ще намалее до 19,1% през 2019 г., 17,7% през 2020 г. и 16,5% през 2021 г.

Октомври 2019 г.

На 7 октомври 2019 г. Министерството на финансите преотвори емисия 20-годишни държавни ценни книжа (ДЦК), деноминирана в лева, пусната в обращение на 21.06.2019 г., с падеж 21.06.2039 година.

На проведения аукцион бяха пласирани ДЦК за 69,18 млн. лв. съвкупна номинална стойност при постигната средноп- ретеглена доходност в размер на 1,38%. Общият размер на подадените поръчки достигна 132,25 млн. лв., което съот- ветства на коефициент на покритие от 1,39. Отчетеният спред спрямо аналогичните германски федерални облигации е в размер на 170 базисни точки. Разпределението на придобитото количество ДЦК по видове инвеститори е както следва: най-голямо количество ДЦК на аукциона придобиха банките – 41,2 %, пенсионни и гаранционни фондове – 34 %, следвани от застрахователните дружества с 20,2 %, и други инвеститори – 4,6 %.

ПАРИЧЕН СЕКТОР

В края на август 2019 г. широките пари (паричният агрегат М3) са в размер на 98,507 млрд. лв. (85,1% от БВП) и на- растват със 7,7% на годишна база. Вътрешният кредит, възлиза на 60,471 млрд. лв. и нараства с 7,5% на годишна база.

През август 2019 г. широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база със 7,7% при 7,9% годишното нарастване през юли 2019 година. В края на август 2019 г. широките пари са 98,507 млрд. лв. (85,1% от БВП) при 97,570 млрд. лв. към юли 2019 г. (84,3% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат М1, се уве- личава през август 2019 г. с 12% на годишна база (12,7% годишен ръст през юли 2019 година). В края на август 2019 г. депозитите на неправителствения сектор са 81,591 млрд. лв. (70,5% от БВП), като годишното им увеличение е 7,3% (7,7% годишно повишение през юли 2019 година). Депозитите на Нефинансови предприятия са 24,559 млрд. лв. (21,2% от БВП) в края на август 2019 година. В сравнение със същия месец на 2018 г. те се увеличават с 3,1% (3,9% го- дишно повишение през юли 2019 година). Депозитите на финансовите предприятия нарастват с 29,7% на годишна база през август 2019 година (35,1% годишно повишение през юли 2019 г.) и в края на месеца достигат 3,372 млрд. лв. (2,9% от БВП). Депозитите на Домакинства и НТООД са 53,660 млрд. лв. (46,4% от БВП) в края на август 2019 година. Те се увеличават с 8,2% спрямо същия месец на 2018 г. (8,1% годишно нарастване през юли 2019 година). Нетните вът- решни активи са 61,199 млрд. лв. в края на август 2019 година. Те се увеличават с 10,6% спрямо същия месец на 2018 г. (5,8% годишно повишение през юли 2019 година). В края на месеца основният им компонент – вътрешният кредит, възлиза на 60,471 млрд. лв. и нараства спрямо август 2018 г. със 7,5% (3,4% годишно увеличение през юли 2019 годи- на). През август 2019 г. вземанията от неправителствения сектор се увеличават с 6%, като достигат 61,569 млрд. лв. (6,5% годишно увеличение през юли 2019 година). В края на август 2019 г. кредитите за неправителствения сектор са 59,932 млрд. лв. (51,8% от БВП) при 59,860 млрд. лв. към юли 2019 г. (51,7% от БВП). През август 2019 г. те се увелича- ват на годишна база с 6% (6,5% годишно повишение през юли 2019 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно и от нетните продажби на кредити от Други парично-финансови институции (Други ПФИ), чиито обем за последните дванадесет месеца е 397,8 млн. лева. На годишна база продадените креди- ти от Други ПФИ са 413,5 млн. лв. (в т. ч. 4,6 млн. лв. през август 2019 година), а обратно изкупените кредити – 15,7 млн. лв. (през август 2019 г. няма обратно изкупени кредити). Кредитите за Нефинансови предприятия нарастват с 3,3% на годишна база през август 2019 г. (4,3% годишно повишение през юли 2019 г.) и в края на месеца достигат 33,585 млрд. лв. (29% от БВП). Кредитите за Домакинства и НТООД са 23,212 млрд. лв. (20,1% от БВП) в края на август 2019 година. Спрямо същия месец на 2018 г. те се увеличават с 8,8% (8,7% годишно повишение през юли 2019 годи- на). В края на август 2019 г. жилищните кредити са 11,406 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 12,4% (12,3% го- дишно увеличение през юли 2019 година). Потребителските кредити възлизат на 9,893 млрд. лв. и се увеличават с 11,2% спрямо август 2018 г. (11,2% годишно повишение през юли 2019 година). На годишна база другите кредити⁹ намаляват с 39,7% (40,8% годишно понижение през юли 2019 г.), като достигат 574,3 млн. лева. Кредитите, предоста- вени на финансови предприятия, са 3,134 млрд. лв. (2,7% от БВП) в края на август 2019 година. В сравнение с август 2018 г. те се увеличават със 17,4% (17,6% годишно повишение през юли 2019 година).

Октомври 2019 г.

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

През септември 2019 г. SOFIX регистрира повишение до 570,58 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 се повиши до 113.44 пункта. Равнопретегленият BG TR30 се повиши до 507,30 пункта. Измерителят на имотните компании BGREIT се повиши до 128,08 пункта.

По данни на БФБ-София през септември 2019 г. българският фондов бенчмарк се повиши с 0.55% до 570.58 пункта. През август основният индекс на БФБ-София отчете понижение с 2.28% до 567.45 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 се повиши с 1.01% до 113.44 пункта през септември, след като отчете понижение с 2.01% до 112.31 пункта през август. Равнопретегленият BG TR30 се повиши с 0.95% до 507.30 пункта през септември, след като спадна с 1.68% до 502.53 пункта през август. Измерителят на имотните компании BGREIT се повиши с 1.35% до 128.08 пункта през септември, след като се понижи с 0.37% до 126.38 пункта през август. От включените в SOFIX компании, през септември 2019 година съотношението между печеливши и губещи емисии е 12:3. Толкова много печеливши компании, включени в българския индекс на сините чипове, не са отчитани през последните две години. Година по рано, през септември 2018 г., съотношението беше значително по-лошо - 6 печеливши и 9 губещи. През септември, както и през август и юли, няма емисия с двуцифрена печалба, но няма и компания, чиито акции са на загуба с повече от 5%. Оборътът през септември е нараснал с 3 926 907 лв., до 9 094 991 лв., след като през август бяха отчетени сделки с акции на 15-те дружества от SOFIX за 5 168 084 лв. За разлика от август, когато нямаше нито една емисия с оборот над 1 млн. лв., през септември с повече от един милион лева са реализирани сделки с 4 емисии. С най-висок оборот са завърналите се в SOFIX Албена (2 481 932 лв.) и Монбат (1 706 760 лв.). Следват: Индустриален холдинг България (1 089 890 лв.) и Еврохолд България (1 012 054 лв.). Софарма запазва лидерската си позиция по пазарна капитализация (454 268 920 лв.), следвана от: Градус (419 006 981 лв.), Химимпрот (408 596 885 лв.), Еврохолд България (367 397 616 лв.) и ТБ Първа инвестиционна банка (352 000 000 лв.). В SOFIX след 24 септември останаха пет холдинга, между които през септември на печалба е са три - Индустриален холдинг България (+5.05%), Сирма Груп Холдинг (+4.41%) и Доверие Обединен холдинг (+3.77%). С най-голямо понижение на цената на акциите е Холдинг Варна (-4.08%), следва от Еврохолд България (-1.06%). Компанията с най-голям оборот за месец септември 2019 г. е Велина АД, с реализиран обем от 7 800 428 лева. На второ място се нарежда Кепитъл Концепт Лимитед АД с реализиран обем от 3 110 416 лева. В класацията няма представители на дружествата със специална инвестиционна цел. С най-малък брой сключени сделки в класацията са Велина АД, Кепитъл Концепт Лимитед АД и Еврохолд България АД, а с най-голям М+С хидравлик АД, Стара планина Холд АД, Албена АД и Монбат АД. Най-печеливша компания през месец септември 2019 г. е Велина АД, което постига трицифрен ръст от 200.36%. На второ място се нарежда Алтерко АД, следвано от Грийн Таун Продажктс АД с ръст от 9.89%. Последните две компании в класацията отбелязват едноцифрени ръстове, съответно Химснаб България АД с ръст от 7.98% и Стара планина Холд АД с ръст от 5.94%. Най-губещите компании през месец септември 2019 г. се оглавява от ХипоКредит АД със спад от 35.00%. На второ място е М+С хидравлик АД със спад от 10.00%, следвано от Лавена АД, което отбелязва спад през септември от 4.26%. На предпоследна позиция в класацията е Холдинг Варна АД със спад от 4.08%.

Индексите на БФБ на месечна база				
Дата	Sofix	BGBX40	BGREIT	BGTR30
05.2018	636.6	126.3	115.5	528.3
06.2018	634.3	124.9	116.2	525.4
07.2018	634.0	122.7	115.9	525.5
08.2018	631.8	122.3	117.1	521.6
09.2018	624.4	121.9	117.8	520.3
10.2018	596.8	117.0	117.2	499.3
11.2018	592.1	115.1	117.5	489.6
12.2018	594.5	115.9	121.1	496.1
01.2019	585.8	115.0	120.8	492.0
02.2019	585.4	116.1	120.9	506.0
03.2019	583.9	116.3	120.6	506.0
04.2019	575.1	114.8	120.8	504.0
05.2019	582.5	115.7	121.5	505.9
06.2019	582.5	115.7	121.5	505.9
07.2019	580.7	114.6	126.9	511.1
08.2019	567.5	112.3	126.4	502.5
09.2019	570.6	113.4	128.1	507.3

Източник: Българска фондова борса-София

БАНКОВ СЕКТОР

През август 2019 г. активите на банковата система са в размер на 110,7 млрд. лева и заемат 95,6% от БВП. Кредитите за домакинства отчитат месечен спад от 1,7% и увеличение е с 8,2% на годишна база. Кредитите на нефинансовите предприятия са в размер на 35,9 млрд. лева и нарастват с 3,5% на годишна база. Кредитите за други финансови предприятия и за сектор държавно управление нарастват съответно с 15,8% и 13,5% на годишна база съответно до 3,5 млрд. лева и 812 млн. лева. Депозитите на домакинства и на нефинансови предприятия се увеличават съответно с 0,5% на месечна база и със 7,6% на годишна база до 55,5 млрд. лева. Нарастват също и средствата от нефинансови предприятия с 1,3% на месечна база и с 2,4% на годишна база до 26,4 млрд. лева и на други финансови предприятия (с 25,6% на годишна база до 3,7 млрд. лева).

По данни на БНБ към 31 август 2019 г. печалбата на банковата система е 1.2 млрд. лв., което е с 11.4% (124 млн. лв.) повече от тази за същия период на 2018 г. Разходите за обезценка на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, към края на август са 241 млн. лв. (при 301 млн. лв. година по-рано).

Показател (BGN' 000)	30.08. 2018	30.08. 2019	Годишно изменение (%)
Приход от лихви	2 010 218	2 043 852	1.7
Разход от лихви	199 169	193 035	-3.1
Нетен лихвен доход	1 811 049	1 850 817	2.2
Обезценки	301 307	241 407	-19.9
Приходи от дивиденди	150 059	159 679	6.4
Приходи от такси и комисиони	818 648	875 406	6.9
Разходи за такси и комисиони	117 832	141 900	20.4
Нетен доход от такси	700 816	733 506	4.7
Административни разходи	1 108 199	1 096 627	-1.0
Разходи за персонала	562 965	590 121	4.8
Нетен оперативен приход	2 721 601	2 834 681	4.2
Нетна печалба	1 087 961	1 212 251	11.4

Източник: БНБ, Изчисления ОББ

На месечна база активите на банковата система нарастват с 0,5% на месечна база и със 7,5% на годишна база до 110,7 млрд. лв. в края на август 2019 г. Увеличават се кредитите и авансите, другите депозити на виждане, паричните наличности и дълговите ценни книжа на сектор държавно управление. Делът на петте най-големи кредитни институции в активите достига 60,2%. В brutния кредитен портфейл на клиенти на банковата система е отчетено месечно намаление от 0,8% и годишен ръст от 5,9% до 62,1 млрд. лева. Кредитите за домакинства отчитат месечен спад от 1,7% и увеличение е с 8,2% на годишна база. Тук трябва да отчетем корекциите при потребителски кредити: от април 2019 г. в размер на 1 100 млн. рекласификация на кредити в ДСК и от май 2018 г. 700 млн. лева от нов играч за банковата система - BNP Pariba. Корекциите по ипотечните кредити: прекласифициране на кредити в размер на 120 млн. при Евробанк-България през първо тримесечие 2019 г. и 82 млн. лева при ЦКБ към сегмента на ипотечните кредити през трето тримесечие 2018 г. предприятия – с 0,6% (198 млн. лв.). Кредитите на нефинансовите предприятия са в размер на 35,9 млрд. лева и нарастват с 3,5% на годишна база. Кредитите за други финансови предприятия и за сектор държавно управление нарастват съответно с 15,8% и 13,5% на годишна база съответно до 3,5 млрд. лева и 812 млн. лева. В края на август 2019 г. депозитите от клиенти в банковата система възлизат на 88,1 млрд. лв., като нарастват с 0,5% на месечна база и с 5,9% на годишна база. Депозитите на домакинства и на нефинансови предприятия се увеличават съответно с 0,5% на месечна база и със 7,6% на годишна база до 55,5 млрд. лева. Нарастват също и средствата от нефинансови предприятия с 1,3% на месечна база и с 2,4% на годишна база до 26,4 млрд. лева и на други финансови предприятия (с 25,6% на годишна база до 3,7 млрд. лева). Депозитите на сектор държавно управление намаляват (с 5,1 % на месечна база и с 14,1% на годишна база до 2,4 млрд. лева).

България Показатели за посредничество	31.08.2018 BGN'000	31.12.2018 BGN'000	31.07.2019 BGN'000**	31.08.2019 BGN'000	Изменение m/m (%)	Изменени е y/y (%)	Изменение yend (%)	Дял в БВП (%)
АКТИВИ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА (BGN '000)	103 004 025	105 556 619	110 345 857	110 773 017	0.4	7.5	4.9	95.6
Кредити за държавно управление	716 337	741 199	796 513	812 919	2.1	13.5	9.7	0.7
Кредити за нефинансови предприятия	34 715 905	34 871 435	36 070 525	35 940 949	-0.4	3.5	3.1	31.2
Кредити на финансови предприятия	3 064 359	3 220 084	3 533 777	3 548 948	0.4	15.8	10.2	3.1
Кредити на домакинствата общо, в т.ч.	20 164 019	20 555 378	22 205 849	21 818 577	-1.7	8.2	6.1	19.2
Жилищни	9 603 516	10 086 245	10 842 051	10 979 468	1.3	14.3	8.9	9.4
Потребителски	9 535 688	9 632 669	11 363 798	11 472 285	1.0	20.3	19.1	9.8
Микро и други кредити	1 024 815	836 464	620 182	-633 176	-202.1	-161.8	-175.7	0.5
ОБЩО КРЕДИТИ	58 660 620	59 388 096	62 606 664	62 121 393	-0.8	5.9	4.6	54.2
ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ КЛИЕНТИ в т.ч.	83 220 001	84 571 339	87 675 541	88 100 711	0.5	5.9	4.2	76.0
Депозити на Държавно управление	2 862 103	2 696 635	2 590 304	2 458 841	-5.1	-14.1	-8.8	2.2
Депозити на Нефинансови предприятия	25 790 344	25 277 991	26 050 073	26 400 034	1.3	2.4	4.4	22.6
Депозити на Други финансови предприятия	2 969 086	3 213 474	3 797 044	3 728 331	-1.8	25.6	16.0	3.3
Депозити на Домакинства	51 598 468	53 383 239	55 238 120	55 513 505	0.5	7.6	4.0	47.9
Собствен капитал	12 358 686	13 857 523	14 091 001	14 256 757	1.2	15.4	2.9	12.2
Нетна печалба	1 087 961	1 677 846	1 045 539	1 212 251		11.4		
Банкови показатели (%)								
ROE	13.2	12.1	12.7	12.8	0.0	-0.5	0.7	
ROA	1.6	1.6	1.6	1.6	0.0	0.1	0.0	
Капиталова адекватност	n.a.	20.4	n.a.	n.a.	n.a	n.a	n.a	
Ликвидно покритие (%)	349.2	294.1	262.7	262.9	0.2	n.a	n.a	
Проблемни кредити	n.a.	7.6	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	
БВП	105 609 000	107 295 000	115 437 000	115 437 000				
EUR/BGN	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583				

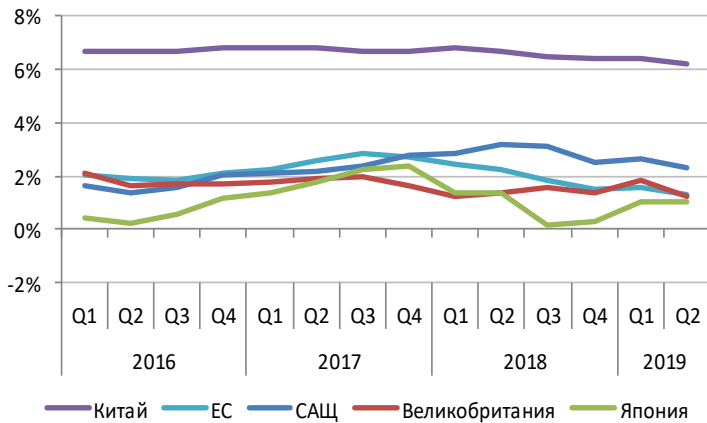
Източник: БНБ, МФ, Изчисления ОББ

Отношението на ликвидно покритие в края на август е 262,9% (при 262,7% към края на юли). На месечна база ликвидният буфер нараства с 403 млн. лв. (1,4%) до 28,8 млрд. лв., а нетните изходящи ликвидни потоци – със 148 млн. лв. (1,4%) до 11,0 млрд. лв. Собственият капитал в баланса на банковата система нараства с 1,2% на месечна база и с 15,4% на годишна база до 14,3 млрд. лева.

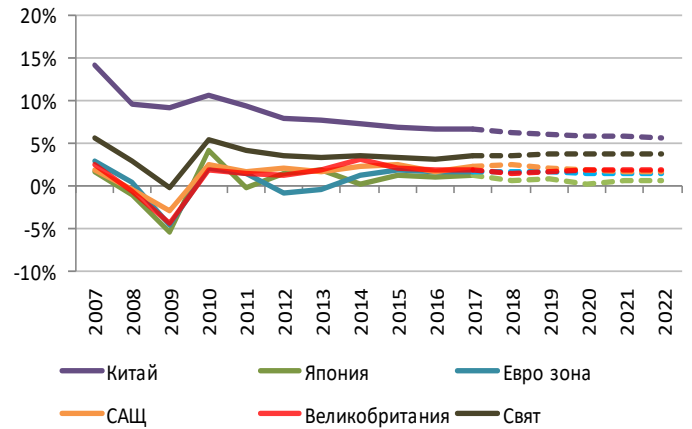
ПРИЛОЖЕНИЕ

НАПРЕДНАЛИ ИКОНОМИКИ: КЛЮЧОВИ ПОКАЗАТЕЛИ

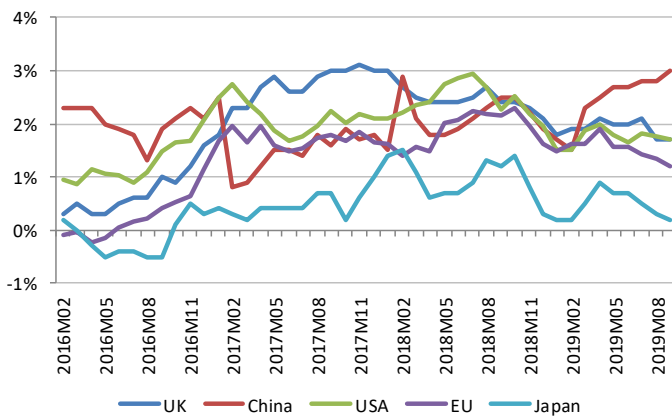
Напреднали икономики: Ръст на БВП спрямо съответното тримесечие на предходната година

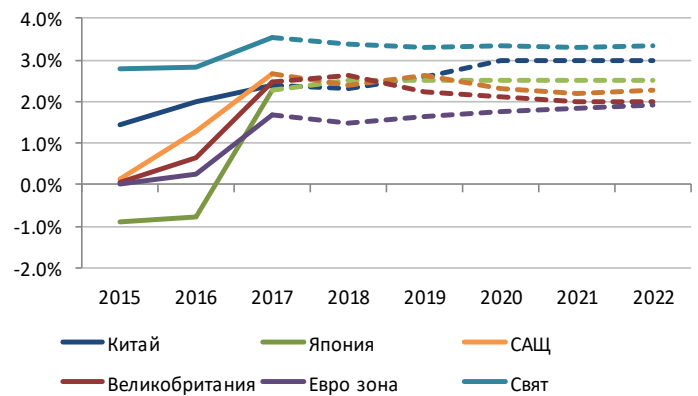
Напреднали икономики: Прогноза за ръста на реалния БВП (% на изменение на годишна база)

Advanced economies: Inflation by countries as of September 2019, Monthly on annual basis (%)

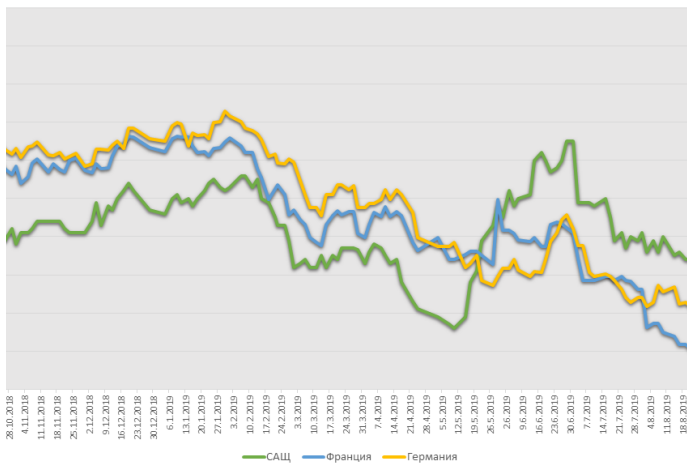
Напреднали икономики: Прогноза за инфлация на годишна база

Международни цени на зърнени култури

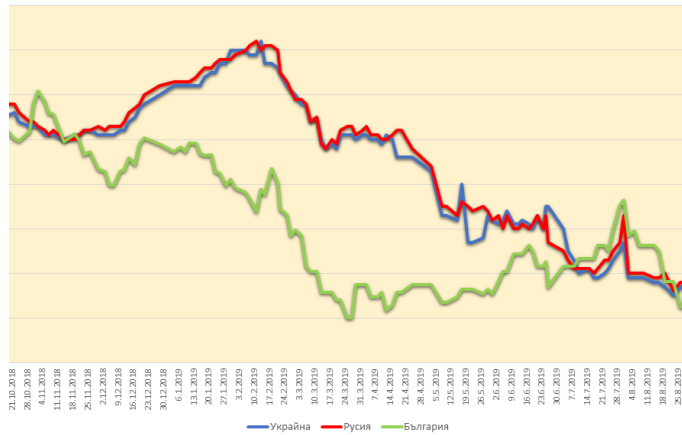
Софийска стокова борса АД

Движение на FOB цената на хлебна пшеница в САЩ, Франция и Германия
09.2018 - 09.2019 (USD/тон)

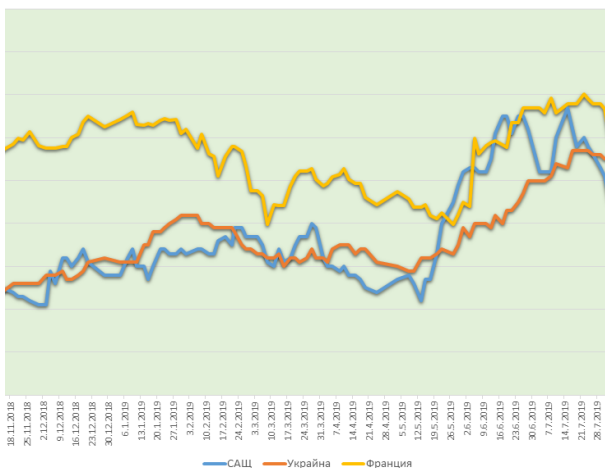
Софийска стокова борса АД

Движение на цената на хлебна пшеница - незабавна доставка
в България, Русия и Украйна 09.2018 - 09.2019 (USD/т)

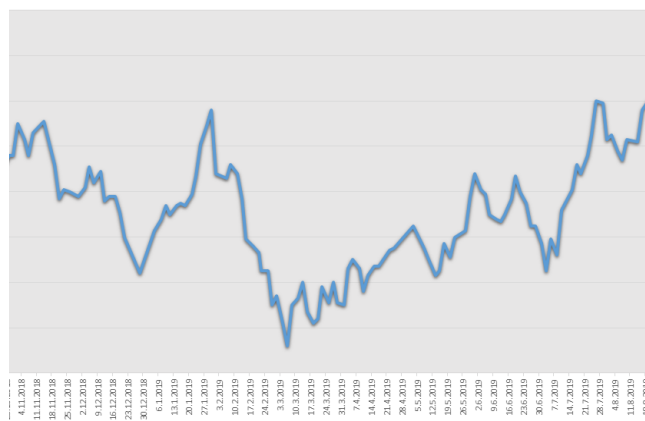
Софийска стокова борса АД

Движение на FOB цената на царевица в САЩ, Украйна и Франция
09.2018 - 09.2019 (USD/тон)

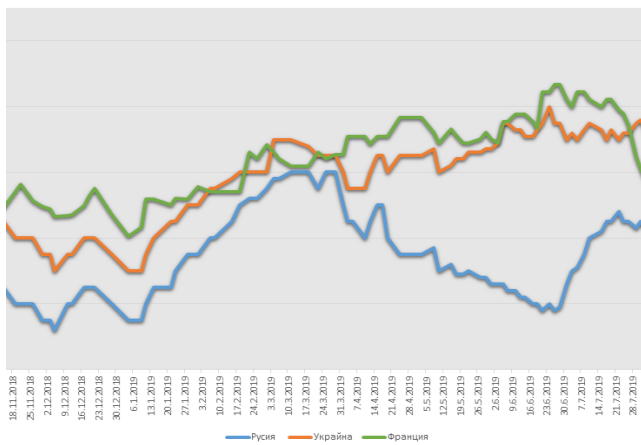
Софийска стокова борса АД

Движение на цената на рапично семе на борсата EURONEXT
09.2018 - 09.2019 (EUR/тон)

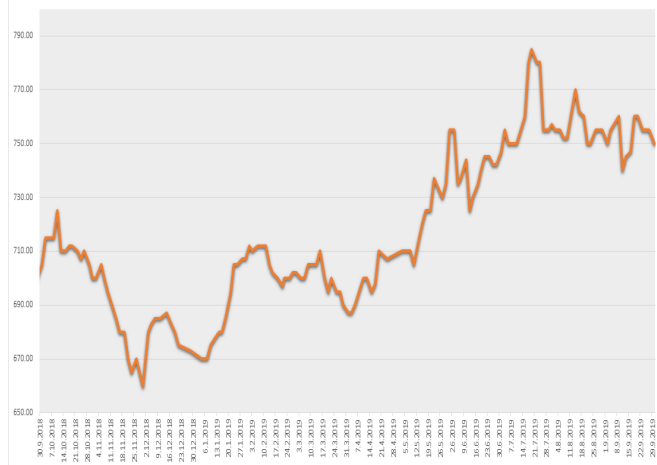
Софийска стокова борса АД

Движение на цената на маслодаен слънчоглед незабавна доставка
в Русия, Украйна и Франция
09.2018 - 09.2019 (USD/тон)

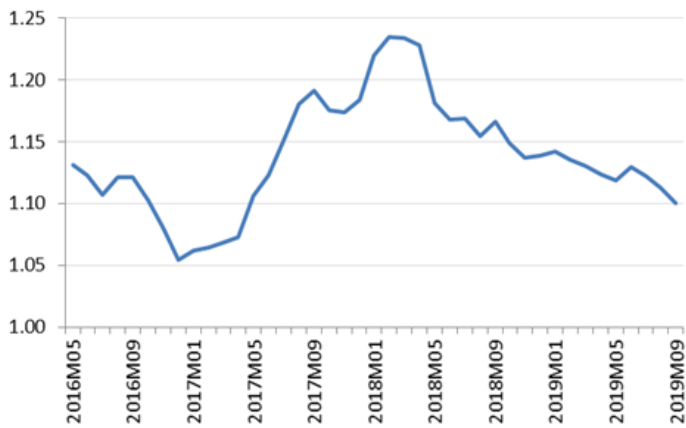
Софийска стокова борса АД

Движение на цената на сурово слънчогледово олио на борсата в Ротердам
09.2018 - 09.2019 (USD/тон)

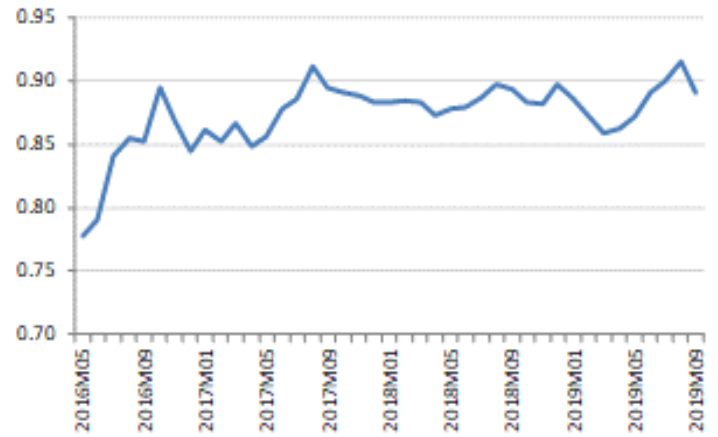

Международни валутни курсове

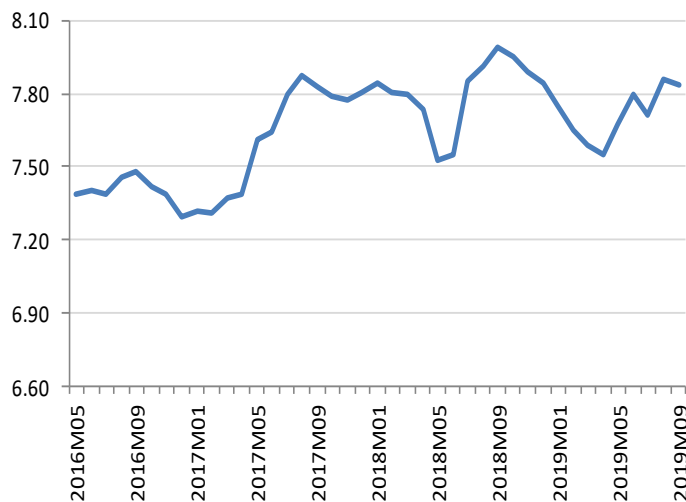
EUR/USD

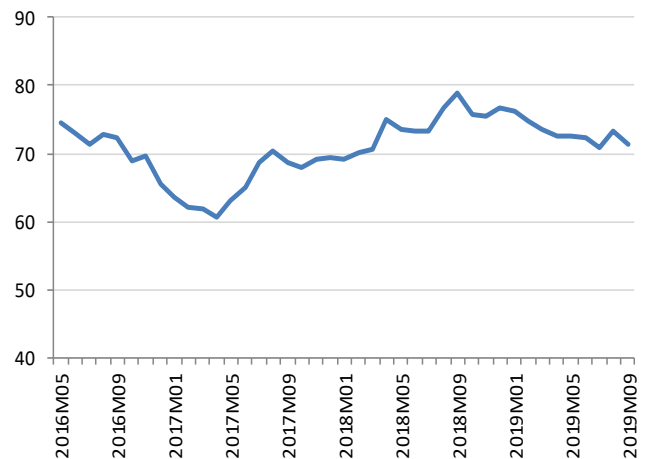
EUR/GBP

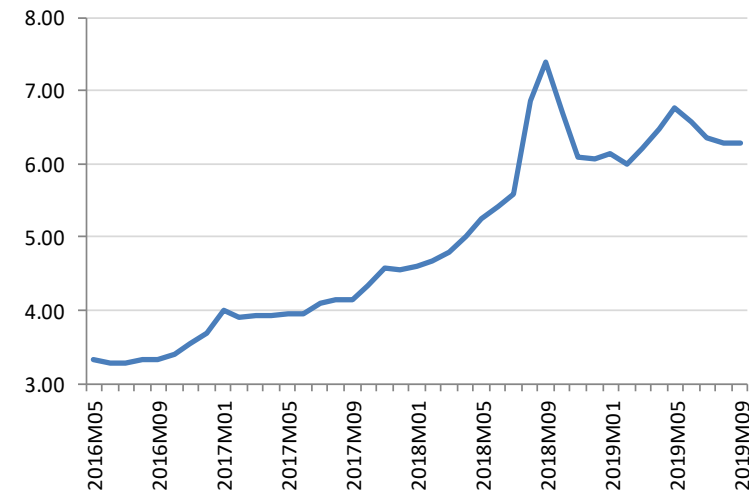
EUR/CNY

EUR/RUB

EUR/TRY

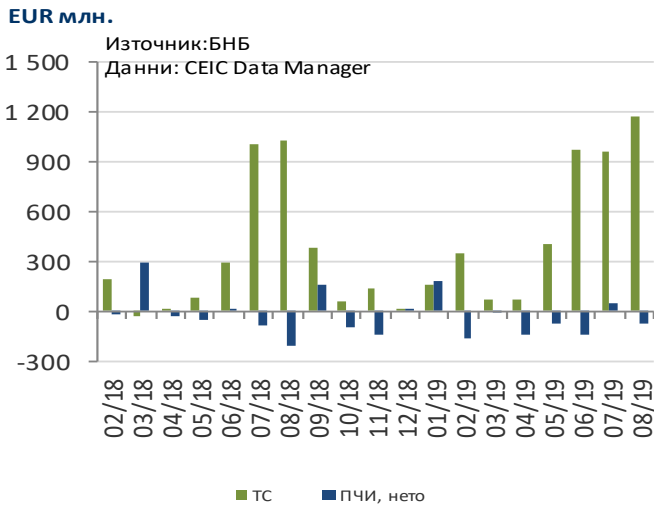

EUR/JPY

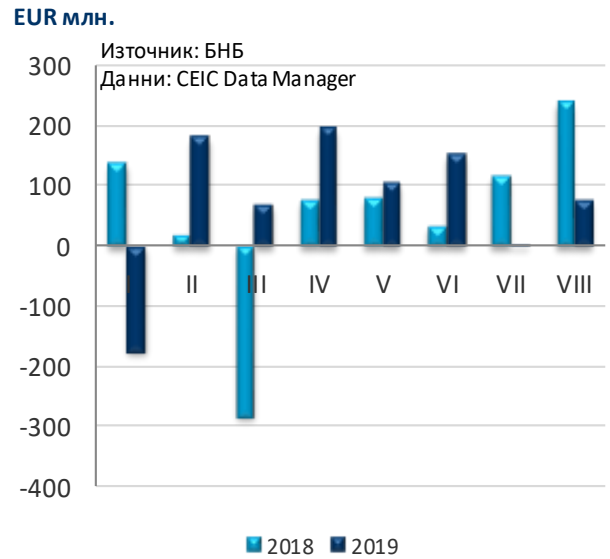

България: Външен сектор

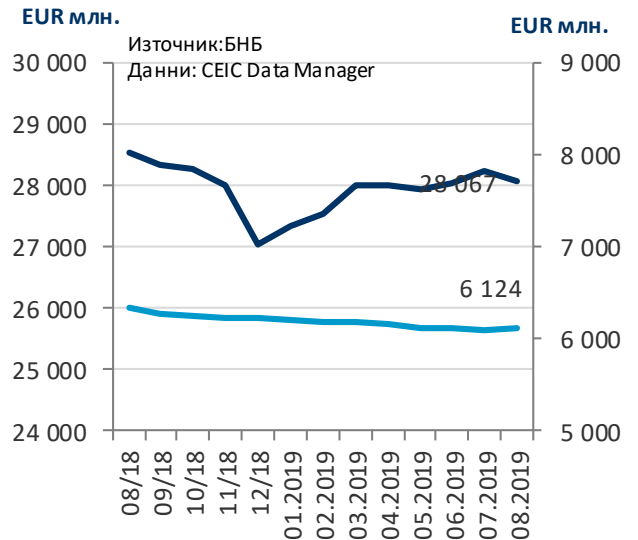
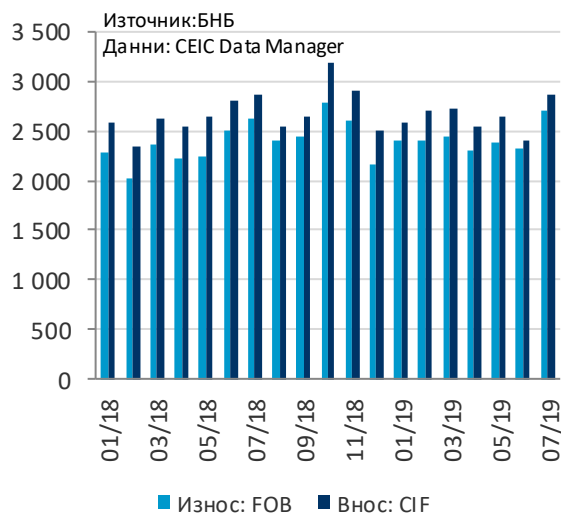
Платежен баланс

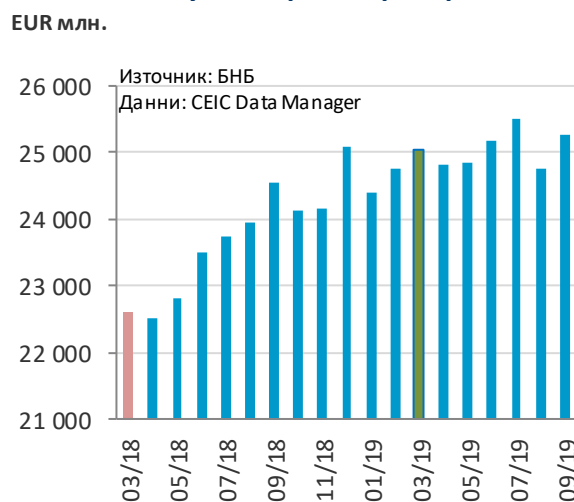
Преки инвестиции: Поток

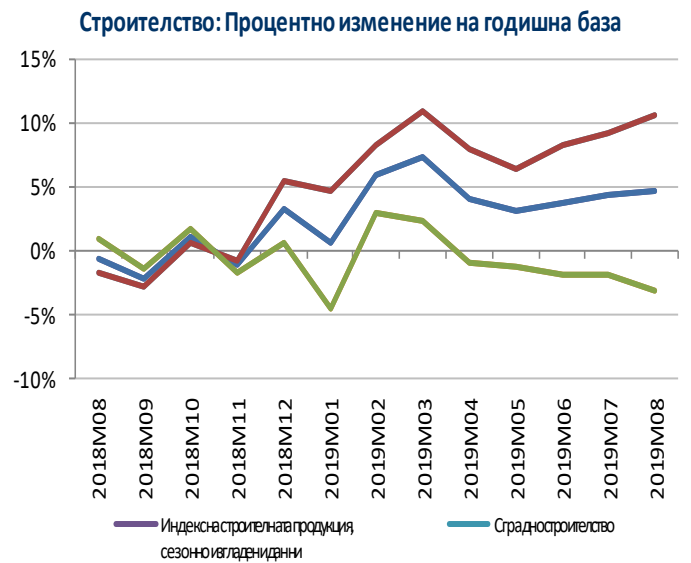
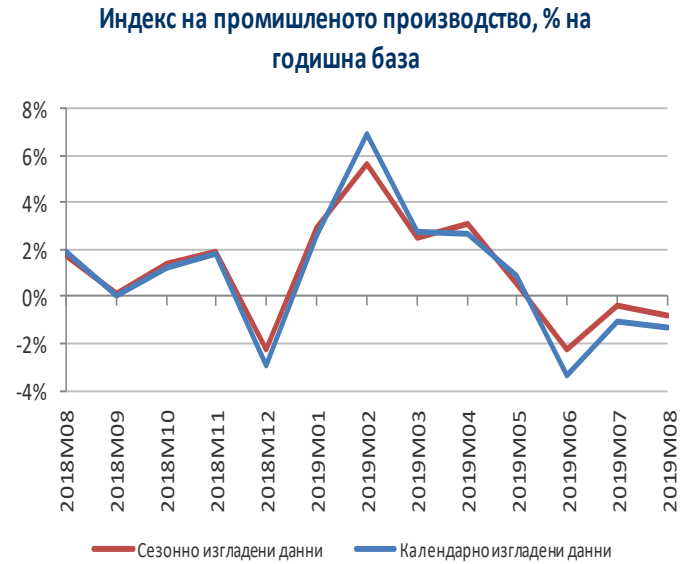
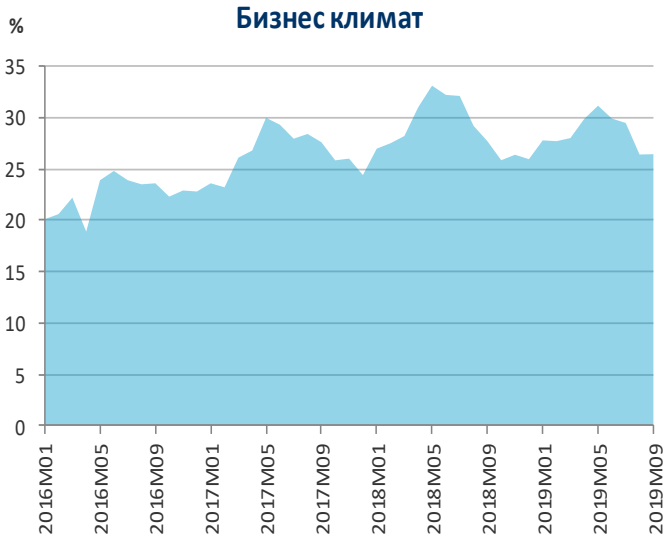
Външна търговия

Чуждестранни резерви

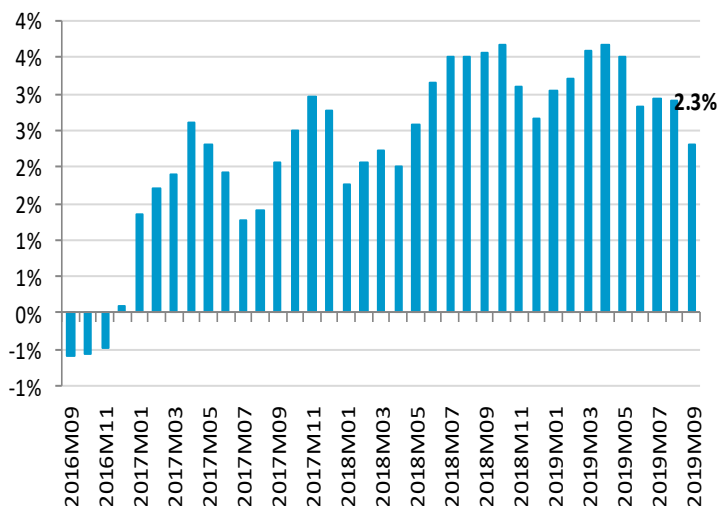

България: Реален сектор

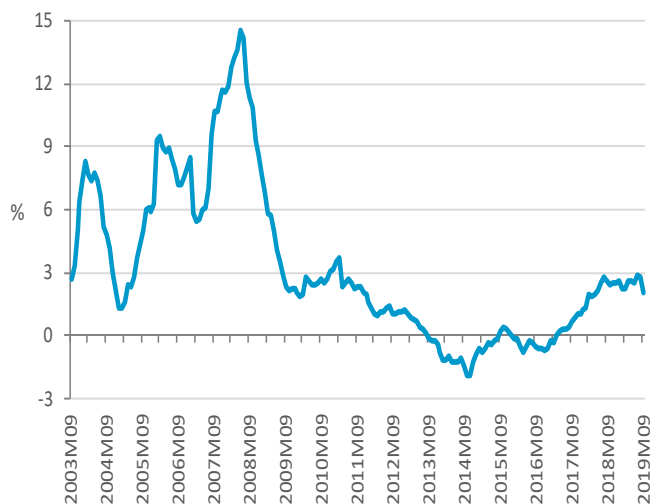

България: Цени в реалния сектор

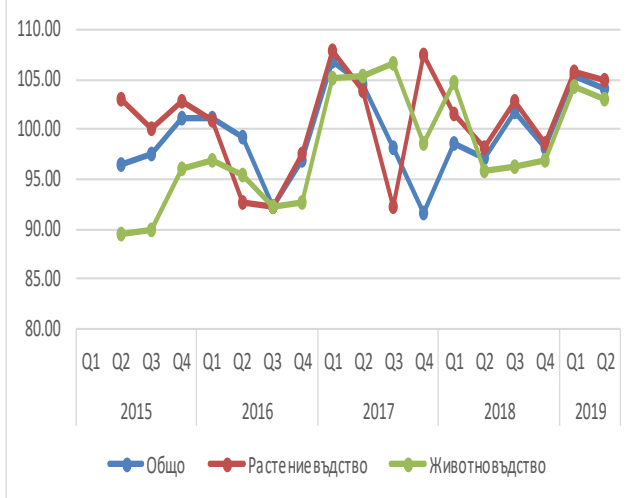
Инфлация на годишна база: 2016 - 2019

Базова инфлация, промяна в % ма годишна база

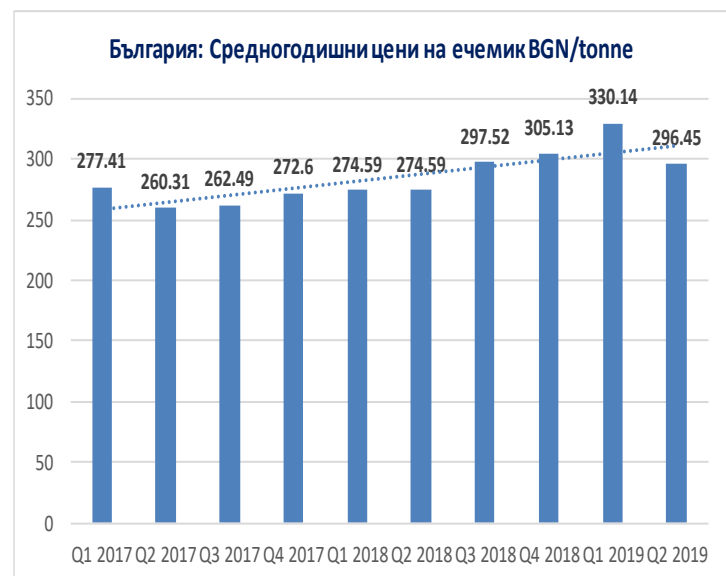
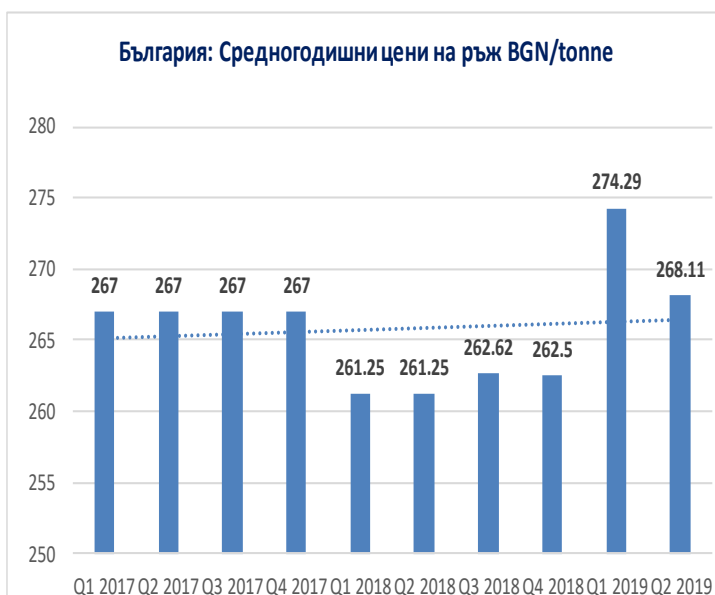
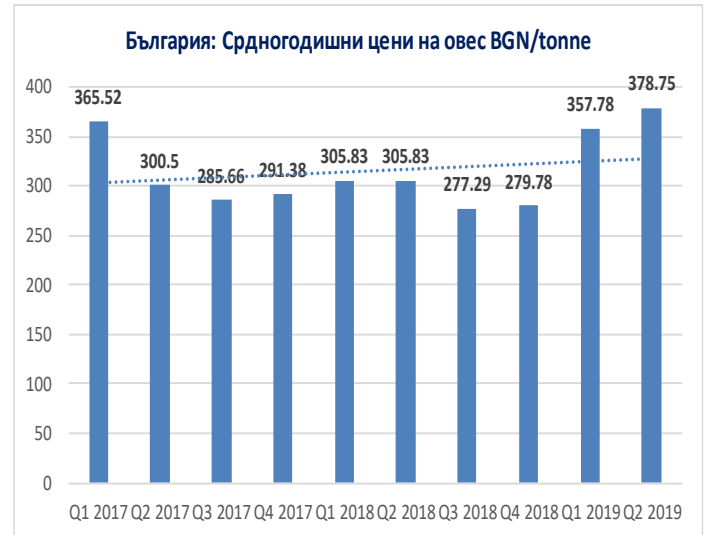
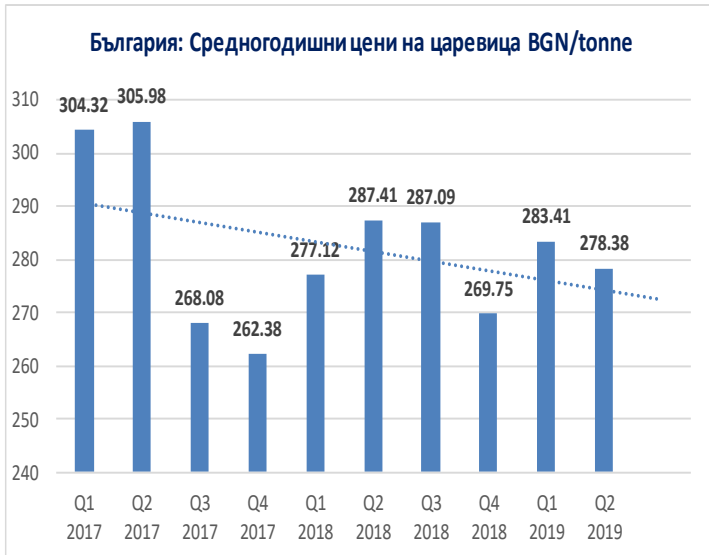
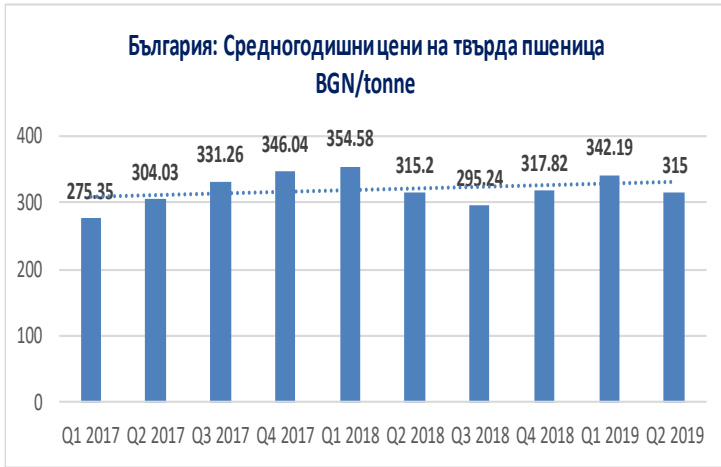
България: Индекси на цените в селското стопанство, предходна година=100

Индекс на цени производител и ИПЦ на вътрешния пазар, % изменение на годишна база

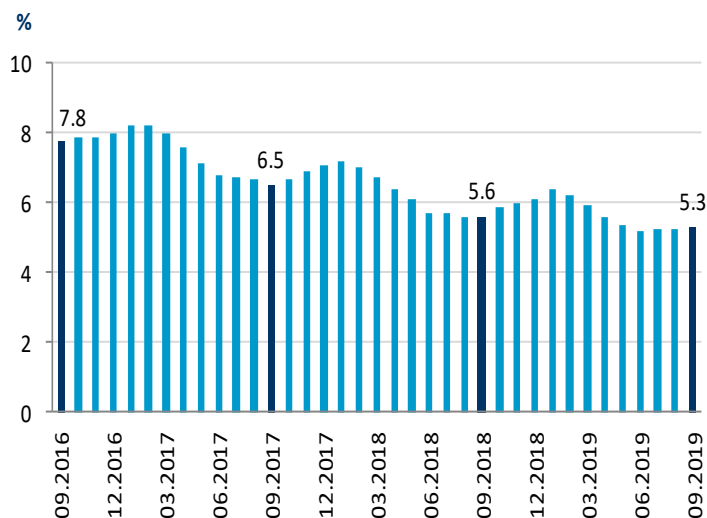

България: Цени на зърнени култури

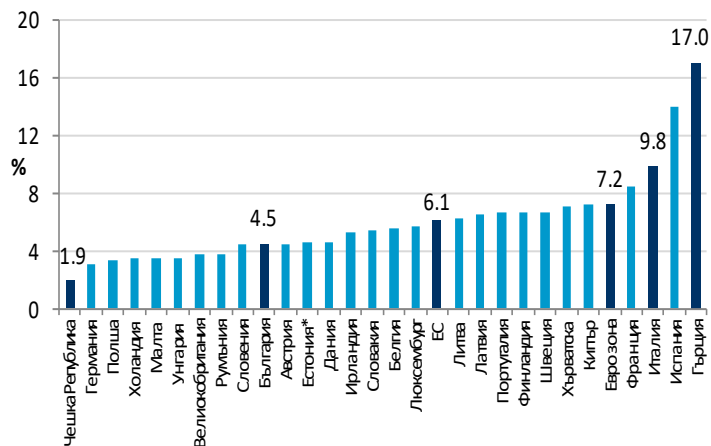

България: Пазар на труда

Равнище на безработица: Агенция по заетостта

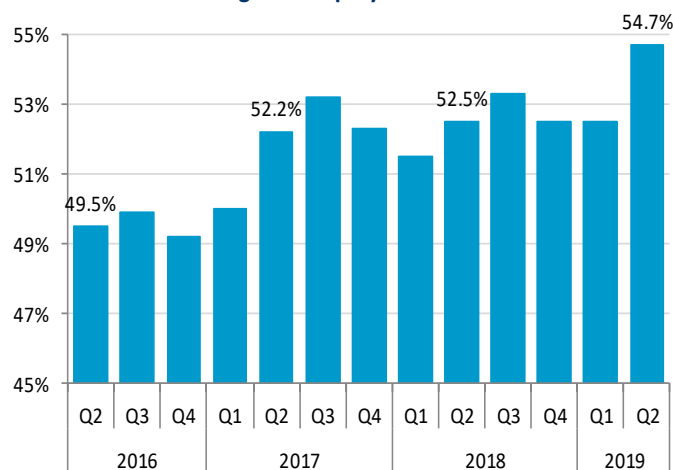
ЕС: Коэффициент на безработица, сезонно изгладени данни, по страни към Юли 2019г.

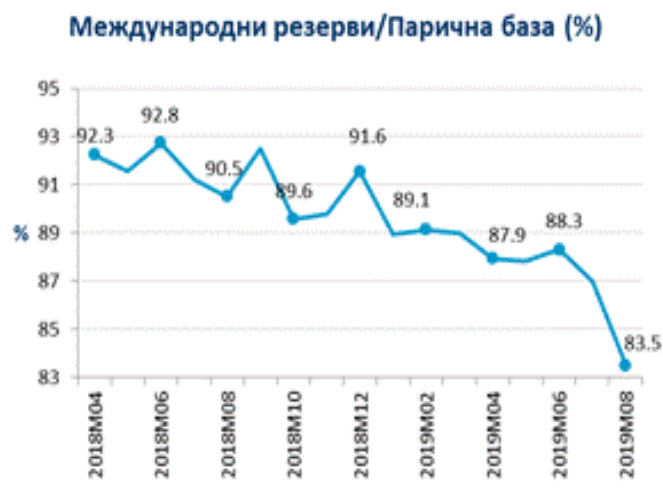
България: Наети лица

Bulgaria: Employment Rate

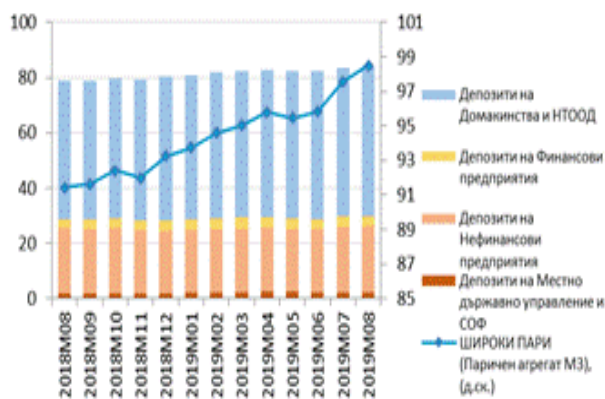

България: Паричен сектор

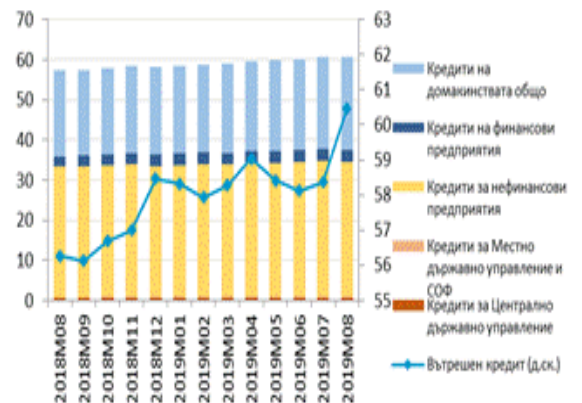

България: Паричен сектор

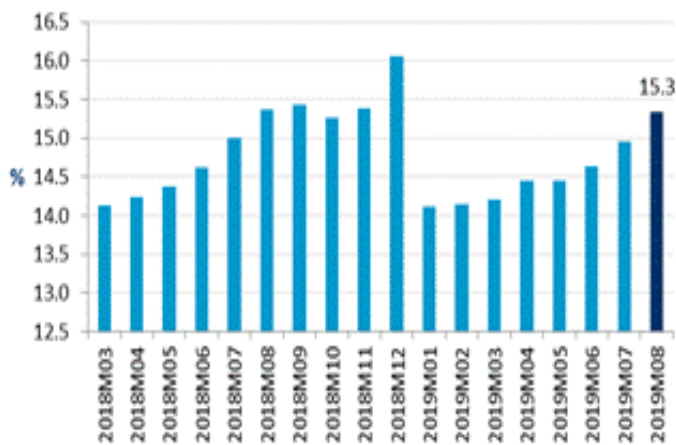
Депозити и широки пари (МЗ), (млрд. лв.)

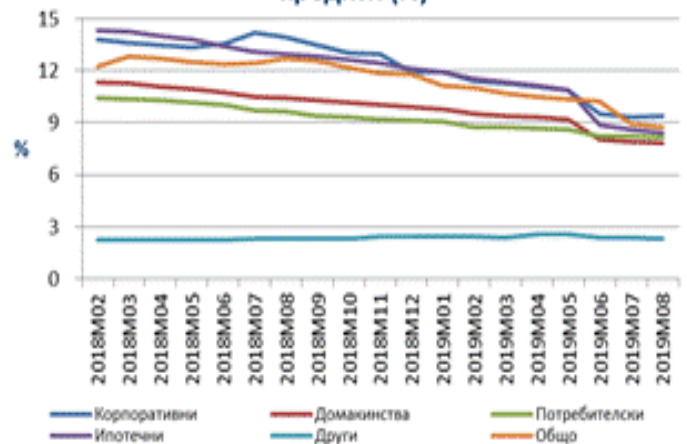
Кредити и вътрешен кредит (млрд. лв.)

Пари в обращение/БВП (%)

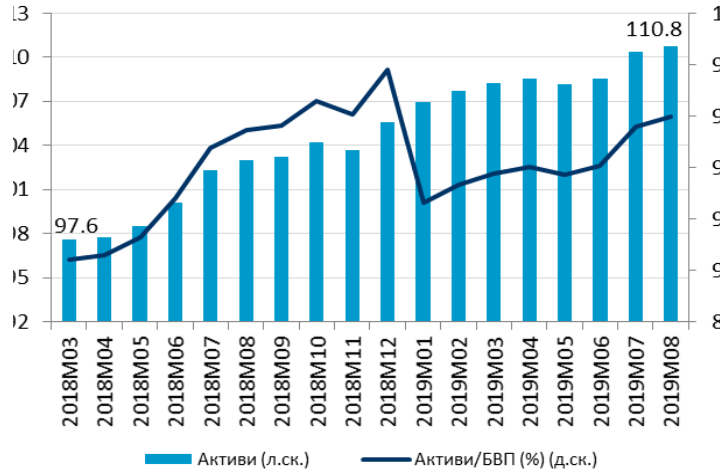

Банков сектор: Лоши и преструктурирани кредити (%)

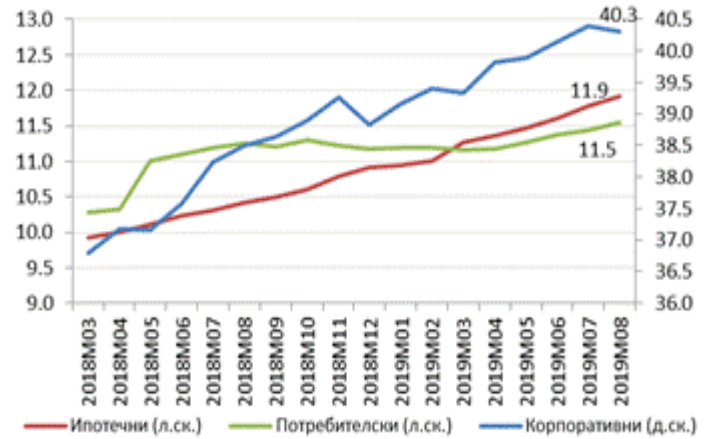

България: Банков сектор

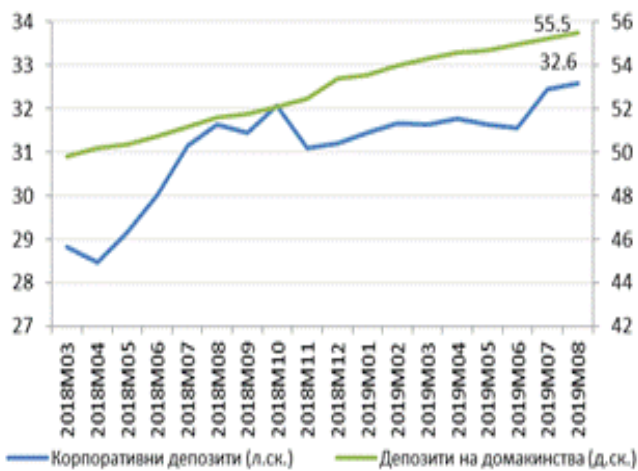
Активи

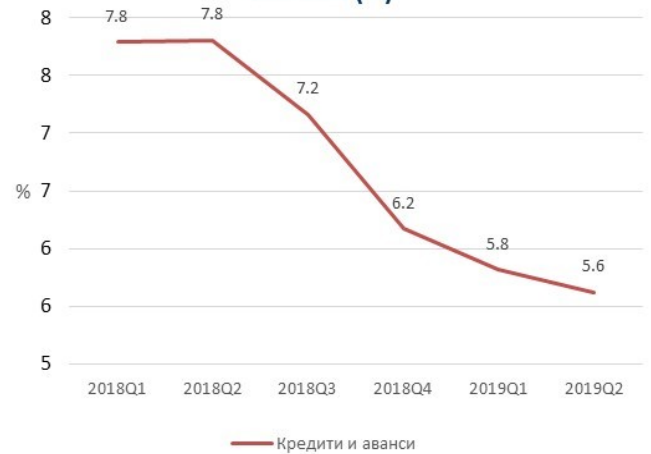
Кредити (BGN млрд)

Депозити (BGN млрд)

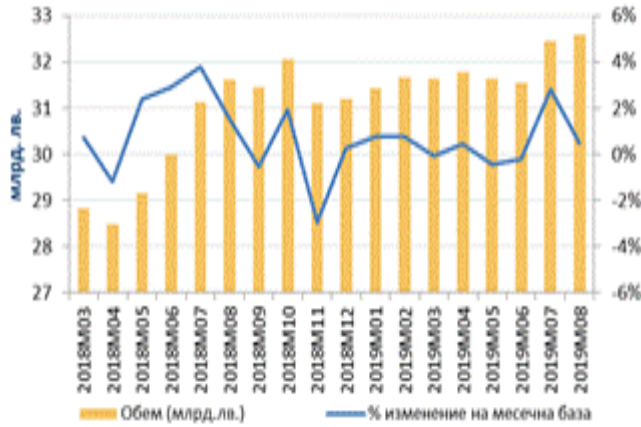

Необслужвани кредити в банковата система (%)

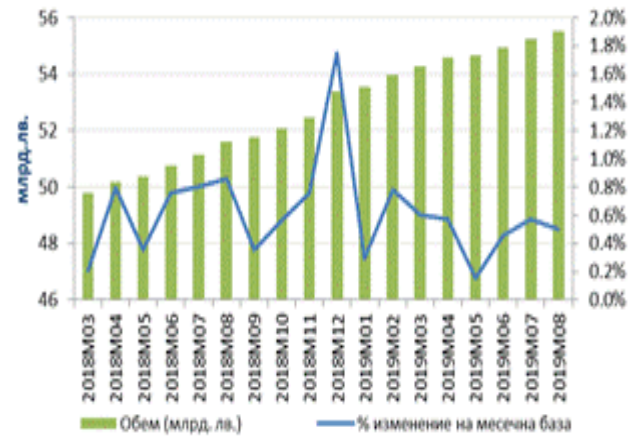

България: Банков сектор

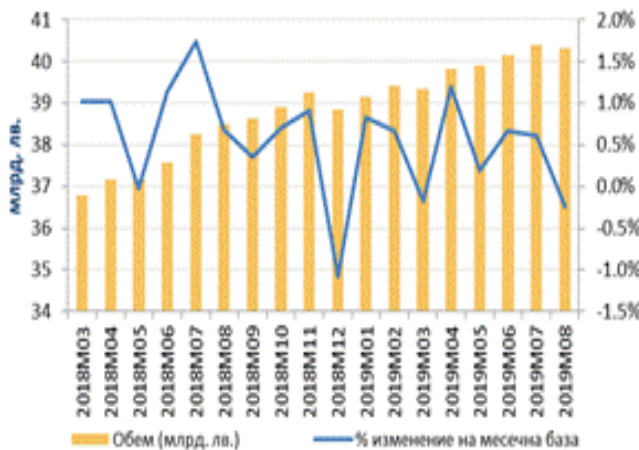
Корпоративни депозити

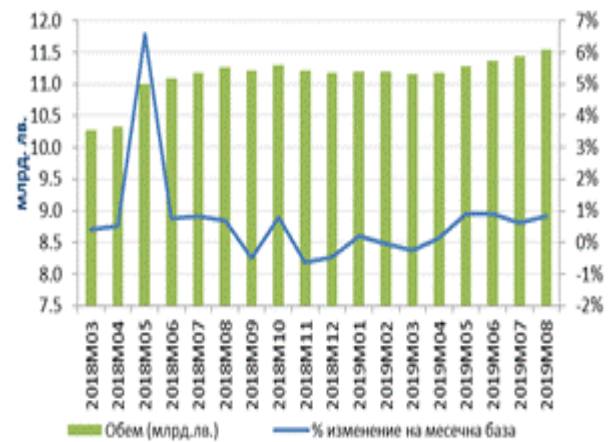
Депозити на домакинства

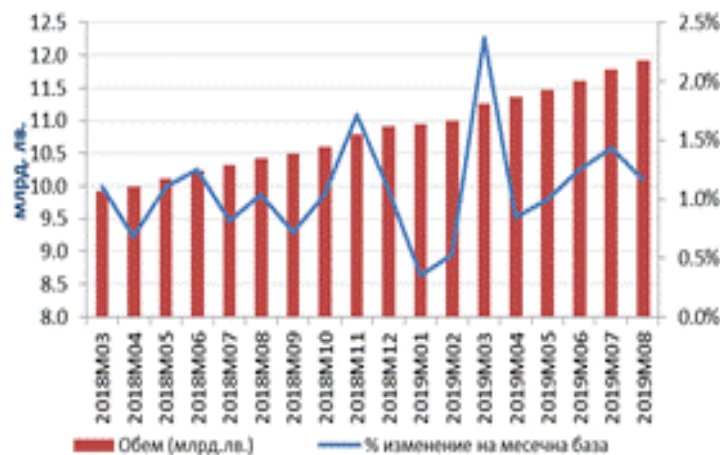
Корпоративни кредити

Потребителски кредити

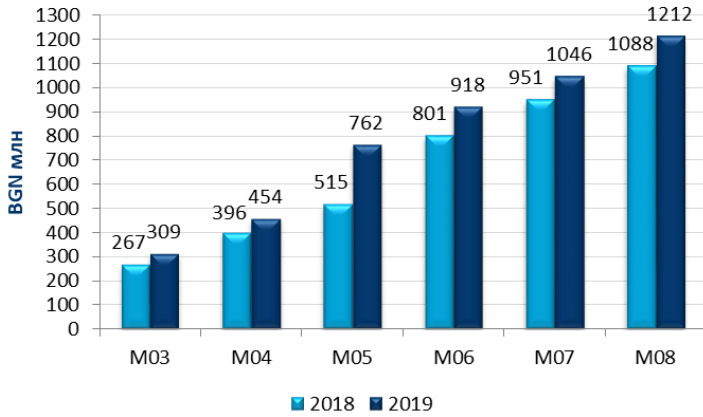

Ипотечни кредити

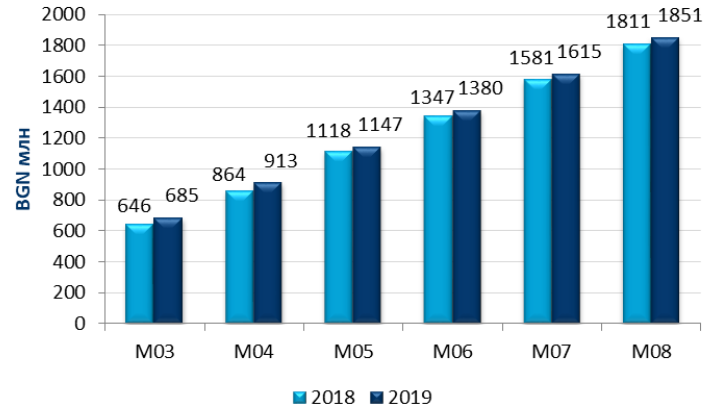

България: Банков сектор

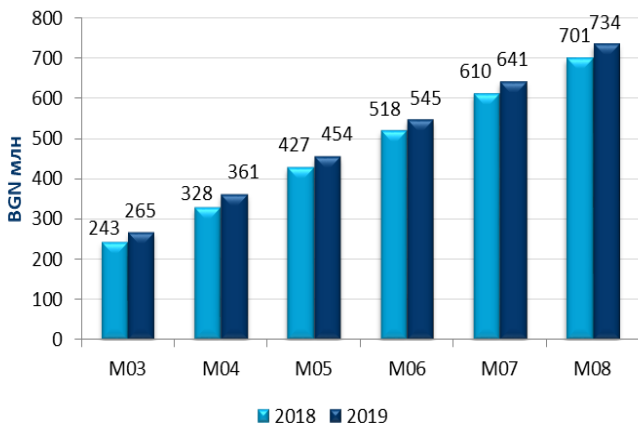
Нетна печалба

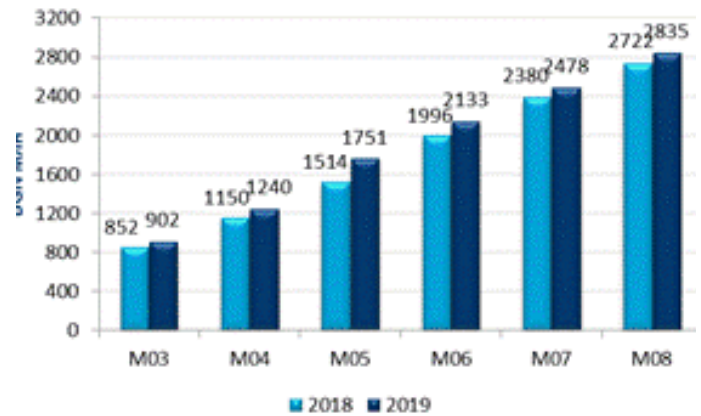
Нетен лихвен доход

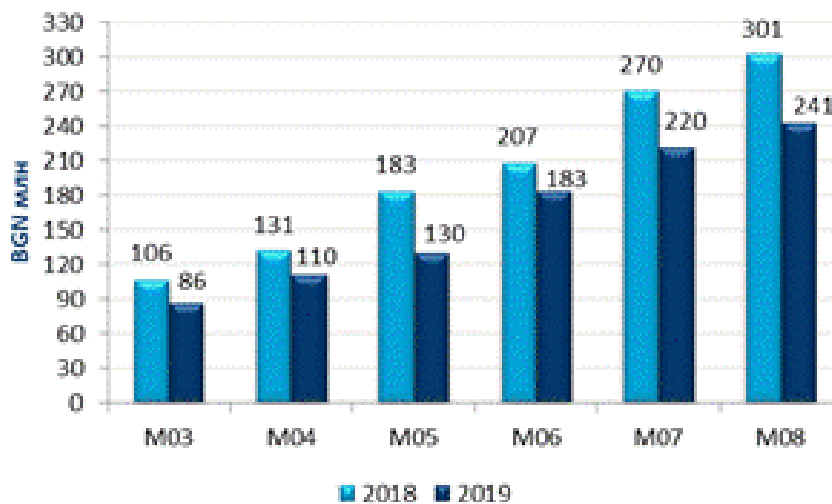
Нетен доход от такси

Нетен оперативен доход

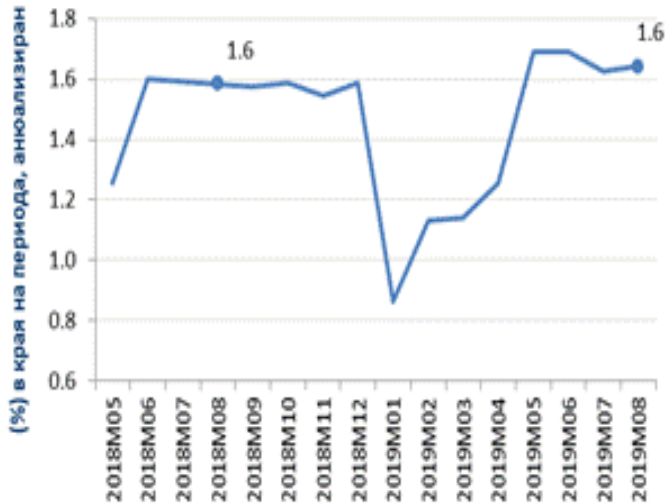

Обезценки

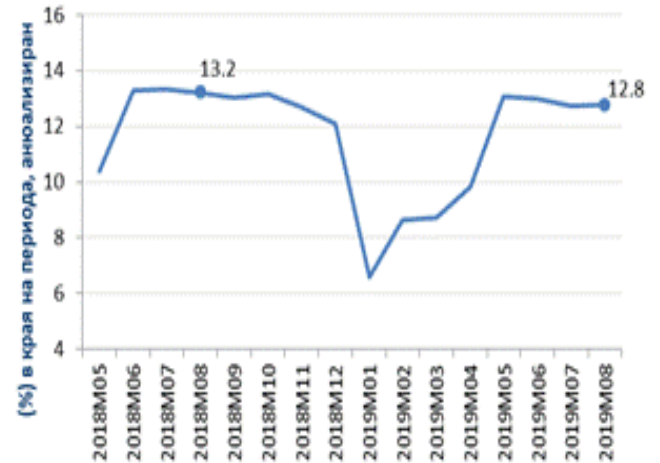

България: Банков сектор

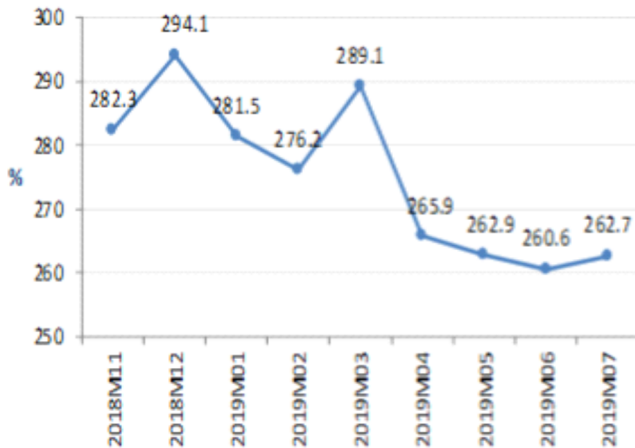
Възвръщаемост на активите (ROA)

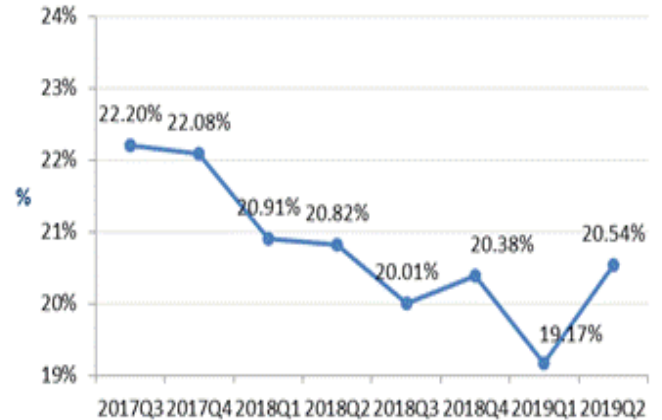
Възвръщаемост на капитала (ROE)

Коефициент на ликвидно покритие, %

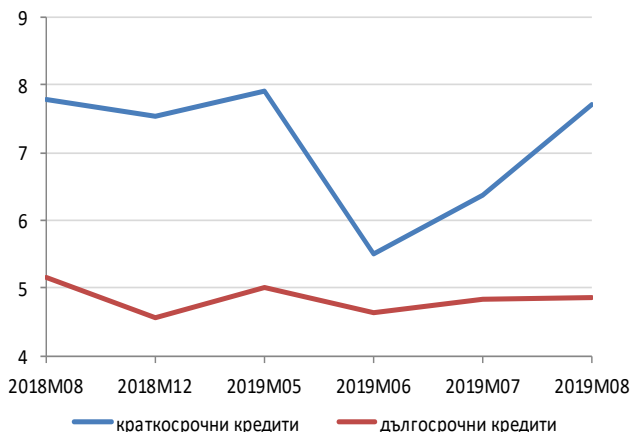

Съотношение на капиталова адекватност

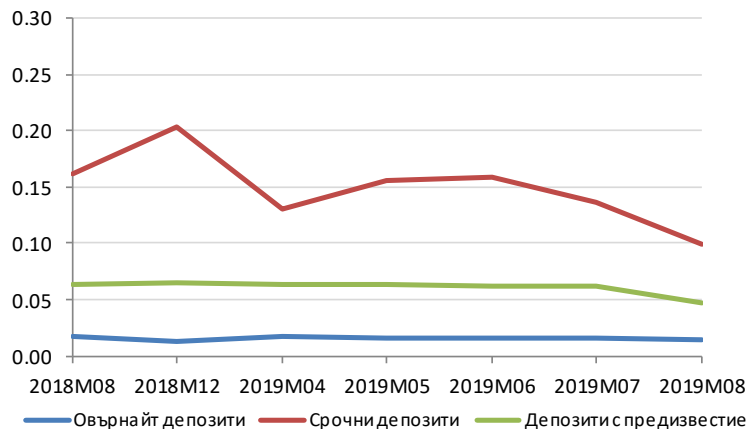

България: Лихвените проценти по нов бизнес по депозити и кредити

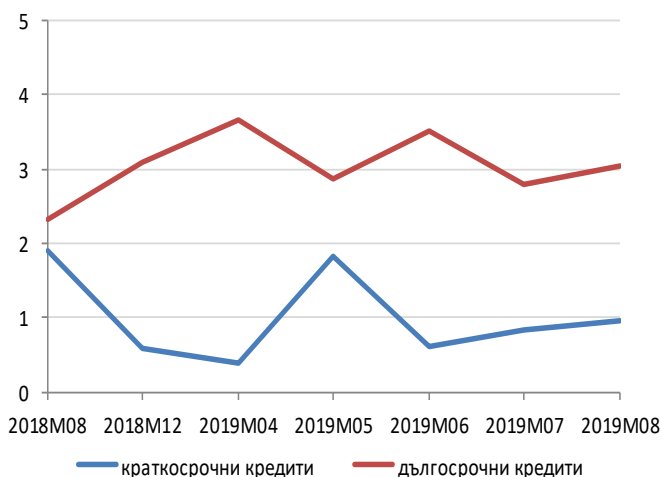
Лихвени проценти (%) в BGN

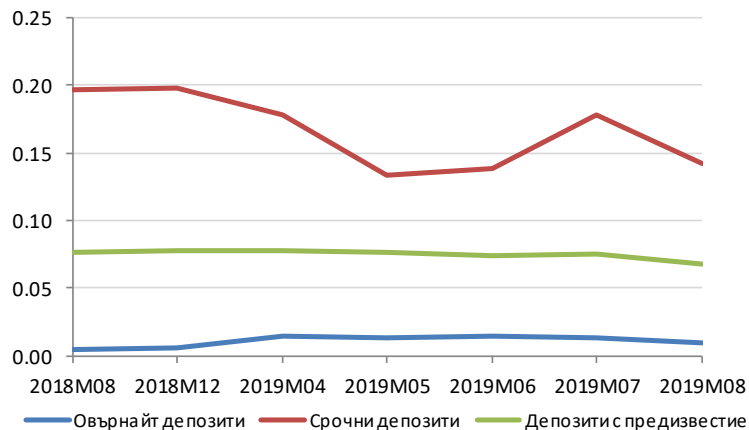
Лихвени проценти (%) в BGN

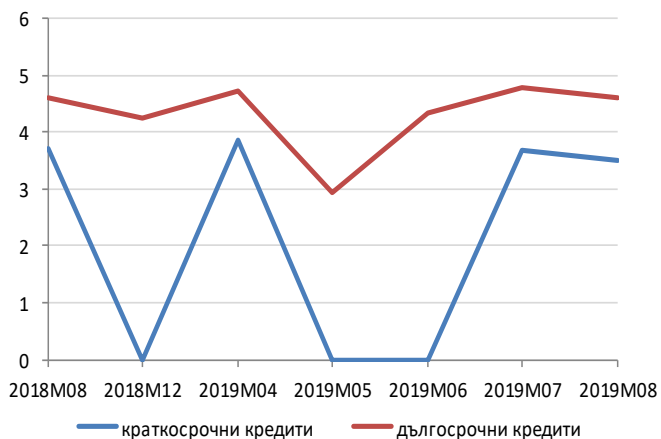
Лихвени проценти (%) в EUR

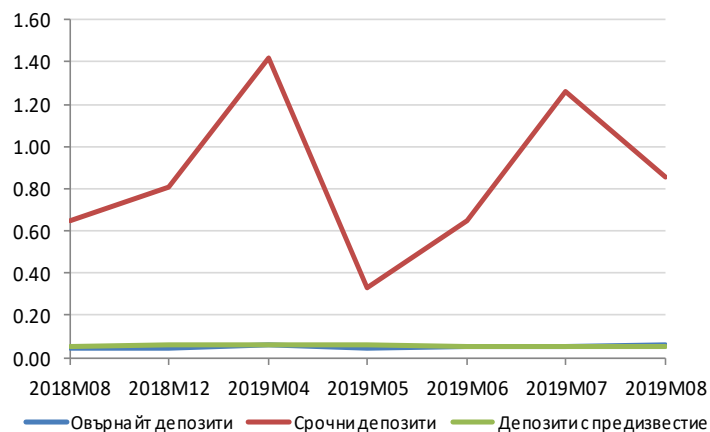
Лихвени проценти (%) в EUR

Лихвени проценти (%) в USD

Лихвени проценти (%) в USD

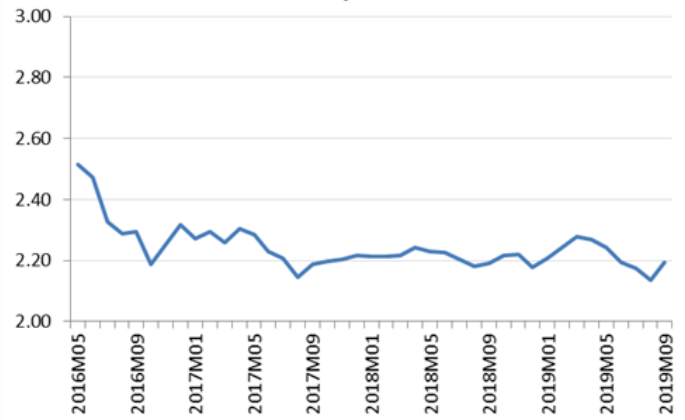

България: Валутни курсове

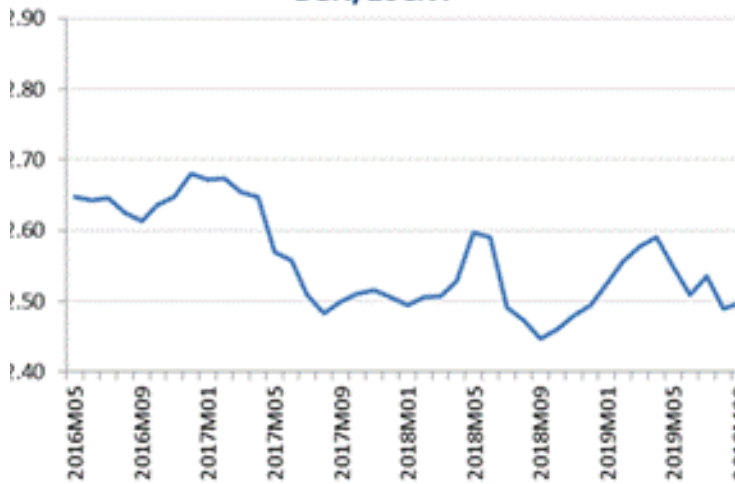
BGN/USD

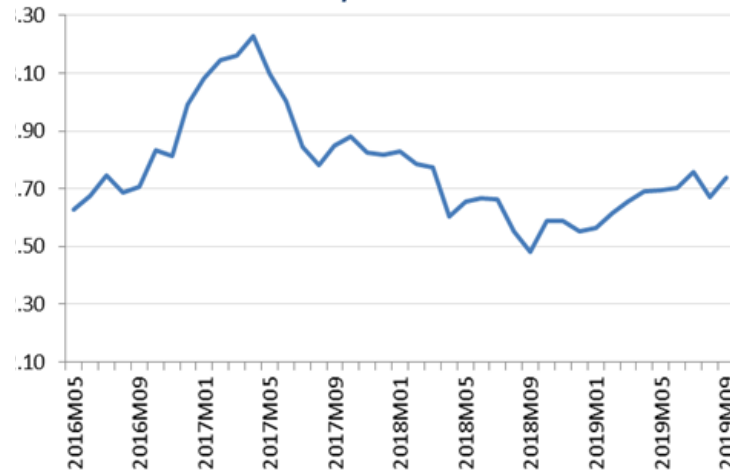
BGN/GBP

BGN/10CNY

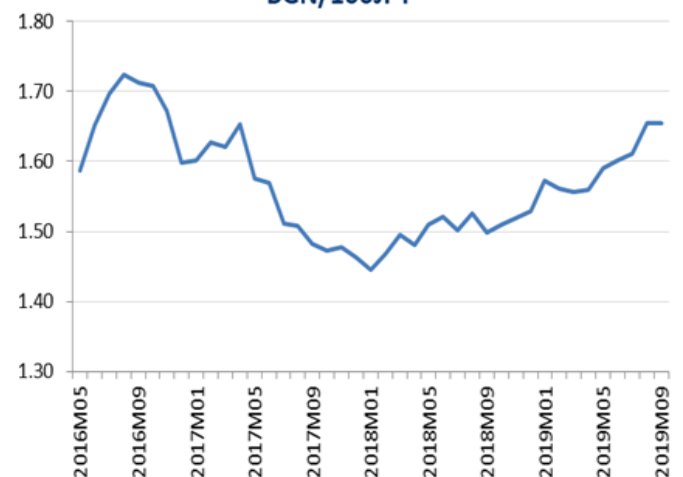
BGN/100RUB

BGN/10TRY

BGN/100JPY

ДЕФИНИЦИИ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Управителният съвет на ЕЦБ определя основните лихвени проценти за еврозоната, както следва: Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране (MRO), който осигуряват основната ликвидност на банковата система. Процентът на MRO определя цената, при която банките могат да получат заем от централната банка за период от една седмица. Процентът на депозитното улеснение, който банките могат да използват за овърнайт депозити в Евросистемата. Лихвеният процент на депозитното улеснение е един от трите лихвени процента, който ЕЦБ определя на всеки шест седмици като част от своята парична политика. Ставката определя лихвата, която банките получават за внасяне на пари в централната банка за една нощ. От юни 2014 г. този процент е отрицателен. Ставката на пределното кредитно улеснение, която предлага овърнайт кредит на банките от Евросистемата. Ако банките имат нужда от пари през нощта, те могат да заемат от пределното кредитно улеснение срещу по-висок процент.

ВЪНШЕН СЕКТОР

ТЕКУЩА СМЕТКА

От 17 април 2015 г. в съответствие с Календара за разпространение на статистически данни БНБ започна регулярното публикуване на месечни данни за платежния баланс, съставени по шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция (МВФ, 2008). В европейския съюз преминаването към новите методологически изисквания на шестото издание на Ръководството бе координирано от европейската система на централните банки и европейската статистическа система. С шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция (МВФ, 2008) се въвеждат съществени методологически промени в отчитането на търговията със стоки и на търговията с услуги. На основата на тяхната икономическа същност отделни подстатии се прекласифицират от статия Стоки (внос и износ) в статия Услуги (внос и износ), и обратно. Тези методологически промени водят до различия между данните за износа и вноса на стоки, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс, и тези съставяни от НСИ за статистиката на външната търговия. Поради това няма равенство между данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от НСИ, и данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс. Съгласно статистиката на външната търговия, износет на стоки за първите два месеца на 2015 г. е в размер на 3483,1 млн. EUR, като се увеличава с 249,1 млн. EUR (7,7 %) в сравнение със същия период на 2014 г. (3234 млн. EUR). Вносет на стоки за януари – февруари 2015 г. възлиза на 3856,9 млн. EUR, като се повишава с 58,9 млн. EUR (1,6 %) спрямо същия период на 2014 г. (3797,9 млн. EUR). За отчетния период на 2015 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 373,8 млн. EUR (0,9 % от БВП), като дефицитът намалява със 190,2 млн. EUR спрямо януари – февруари 2014 г. (дефицит в размер на 564 млн. EUR, 1,3 % от БВП). Предвид аналитичното значение на данните за износа и вноса на стоки от статистиката на външната търговия БНБ ще продължи практиката да подготвя кратък текст за динамиката на външната търговия, както и поддържането на съответните серии от данни. Тези материали се съдържат в публикацията Платежен баланс и са публикувани на интернет страницата на БНБ. По-подробна информация за тези методологически промени има в материала Съставяне на статистиката на платежния баланс съгласно методологията на шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция. По отношение на преките инвестиции с шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция се въвежда съществено различен принцип при представянето им в платежния баланс – принципът Актив/Пасив. Предвид аналитичното значение на досегашното представяне – на база на принципа на първоначалната посока на инвестицията, в приложението Преки инвестиции към публикацията Платежен баланс и в таблиците за преките инвестиции данните ще продължат да бъдат представяни и в съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията. В съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията, преките чуждестранни инвестиции в страната за февруари възлизат на 53,9 млн. EUR (при 94,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките чуждестранни инвестиции в страната са в размер на 128,2 млн. EUR (при 137,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). Преките инвестиции в чужбина за февруари възлизат на 9,4 млн. EUR (при 5,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките инвестиции в чужбина са отрицателни в размер на 16,6 млн. EUR (при положителни в размер на 108,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). По-подробна информация за преките инвестиции има в приложението Преки инвестиции (януари – февруари 2015 г.) на публикацията Платежен баланс, а данни – в таблица 10 – Преки инвестиции на публика-

цията. Текущата сметка обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, доход и текущи трансфери между страната и останалия свят. Потоците, записани в кредитната страна, представляват тази част на brutния вътрешен продукт, предоставени на останалия свят (износ на стоки и услуги), както и предоставянето на фактори на производство, изразени чрез получен (или който следва да бъде получен) доход – компенсации на наетите и инвестиционен доход (лихви, дивиденди и др.). Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно получени реални и финансови ресурси (трансфери). Потоците в дебитната страна представляват brutния продукт, създаден в останалата част на света и придобит от националната икономика (внос на стоки и услуги), както и придобиването на фактори на производство, изразени чрез платен (или който следва да се плати) доход. Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно предоставени реални и финансови ресурси. Статията Стоки в текущата сметка на платежния баланс обхваща преносими стоки, за които е налице смяна на собствеността между резиденти и нерезиденти. Данните за вноса и износа FOB (Free on board) са базирани на митнически декларации като кодовете, използвани в тях са по „Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките“, на Световната митническа организация, въведена през 1988 и допълнена през 1992. Считано с данните за януари 2006 Българската народна банка и Националният статистически институт съвместно прилагат разработена от тях методология за оценка на вноса по цени fob и на приходите и разходите за товарен транспорт. Методологията се базира на анализ на съотношенията cif – fob при вноса на стоки в зависимост от различните видове доставки по вноса, както и от използвания транспорт и националност на превозвача. При представяне на географското разпределение на данните за износа и вноса в платежния баланс на страната се следват следните правила:

Съгласно EURпейските Регламенти, при търговия със страни членки на ЕС:

- при пристигания - страната партньор е страната членка, от която стоките се изпращат за България.
- при изпращания - страната партньор е страната членка, за която се изпращат стоките.

При данните за търговията със страни извън ЕС:

- при внос - страната партньор е тази, която е произвела стоката, наречена “страна на произход”.
- при износа - страната партньор е тази, която ще потребява стоките наречена “страна на потребление”.

Статията Услуги обхваща транспортни, туристически и други услуги.

Българската народна банка извлича данните за товарния транспорт от данните за външната търговия и за пътническия транспорт от данните за туризма на базата на оценки. Считано с данните за м. януари 2006 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за товарен транспорт. Приходите от товарен транспорт се формират от оценката на приходите на местни превозвачи свързани с износа на стоки на страната. Разходите се калкулират като оценка на разходите направени от местни лица в полза на чуждестранни превозвачи, свързани с вноса на стоки в страната. Приходите и разходите се оценяват по типове транспорт и националност на превозвача. С въвеждането на системата „ИНТРАСТАТ“, от януари 2007 настъпиха промени и в начина на оценяване на приходите и разходите от товарен транспорт на България с останалите страни – членки на ЕС. Поради по-големия срок за получаване от НСИ на подробни данни за търговията на България с останалите страни – членки на ЕС, към датата на публикуване на първоначалния отчет за платежния баланс за съответния месец (42 дни след края на отчетния период) предварителната оценка за приходите и разходите от товарен транспорт е изчислена на база на данните от предходни години. Тези оценки подлежат на ревизия след получаване на предварителните подробни данни (с детайли по страни и стоки) за търговията с останалите страни – членки на ЕС за отчетния месец.

Статия Пътувания обхваща стоки и услуги, включително тези, свързани със здравни и образователни услуги, предоставени на туристи, пътуващи служебно или лично. До края на 2006 данните за туризма се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на туристите, пресекли границата, както и на оценки на разходите, извършени от един турист на база на методология за оценяване на приходите и разходите от туристически услуги – „Методология за оценка на приходите и разходите от пътувания и туризъм в платежния баланс на България“ (Българска народна банка, Министерство на търговията и туризма, 18 ноември 1999). От началото на 2007 данните за броя на чуждестранните граждани, посетили страната се базират на информация от НСГП и дооценки на НСИ. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за пътувания и пътнически транспорт. Най-общо моделът за оценка на статия Пътувания се базира на производението на броя на презграничните пътувания по размера на направените разходите за едно пътуване от съответния тип (за по-подробна информация виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, “Пътнически транспорт” и “Компенсация на наетите - кредит” на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010)). Оценките за броя и структурата на презграничните пътувания се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на пресичанията на държавната граница и дооценки на Национал-

ният статистически институт. Оценка на размера на разходите, направени по време на едно пътуване са построени в резултат на данните събрани от проведеното от БНБ Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (юли 2007 – август 2008). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

Статията Други услуги обхваща постъпленията и плащанията по всички останали категории услуги, различни от тези, свързани с транспорт или пътувания (съобщителни, строително-монтажни, финансови, застрахователни, лизингови, услуги в областта на науката, културата и спорта и др.). Източници на информация по тази статия до края на 2009 са отчетите на банките за извършения от тях и техните клиенти износ и внос на нефакторни услуги и на фирмите, които предоставят тримесечна информация за сметките си в чужбина. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От началото на 2010 БНБ провежда регулярно тримесечно проучване на постъпленията и плащанията между местни и чуждестранни лица във връзка с получаването и предоставянето на услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездните постъпления и плащания, които се включват в текущата сметка на платежния баланс. На база на данните събрани от това проучване, с данните за януари 2011 са публикувани ревизирани данни за месеците на 2010 За целите на месечното отчитане на платежния баланс се използват данните от банките за постъпленията и плащанията, свързани с износ и внос на услуги над прага от 100 000 BGN, както и дооценки на БНБ за постъпления и плащания под прага от 100 000 BGN След получаване на тримесечните данни от проучването сред предприятията извършващи внос и износ на други услуги данните подлежат на ревизия.

Статията Доход включва две категории: (1) компенсация на наетите и (2) инвестиционен доход. Компенсациите на наетите обхващат надници, заплати и други плащания към нерезиденти, работещи в страната, или получени от резидентите, работещи в чужбина. Компенсациите на наетите обхващат и доход реализиран в резултат на неофициална заетост. За периода от април 2001 до декември 2006 БНБ оценява този поток съгласно "Методология за оценка на потоците, дължащи се на неофициална заетост", 14 март 2006. С данните за януари 2010 бе въведена нова методология за оценка на кредитната страна на статия Компенсациите на наетите (виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, „Пътнически транспорт“ и „Компенсация на наетите - кредит“ на платежния баланс на България” (Българска народна банка, март 2010). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009. Инвестиционният доход покрива постъпления и плащания на доход, свързан с външни финансови активи и пасиви – по директни инвестиции (дивиденди и реинвестирана печалба), портфейлни инвестиции, други инвестиции и по резервни активи.

Трансфери са всички реални ресурси и финансови средства, предоставени безвъзмездно от една икономика на друга. Текущите трансфери засягат пряко нивото на разполагаемия доход на една икономика и потреблението на стоки и услу-

ги. В този смисъл, текущите трансфери намаляват дохода и потребителските възможности на страната донор и увеличават дохода и потребителските възможности на страната получател. В Текущи трансфери се включват постъпилите средства по предприсъединителните и присъединителните фондове на европейския съюз, парични преводи от частни лица, както и дарения, помощи, наследство, печалби от лотарии, пенсии, данъци, вноски за социални осигуровки и др. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова Методология за оценка на статия „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“.

Статията „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“ е подстатия на статията „Текущи трансфери, кредит“ в текущата сметка на платежния баланс и е балансираща статия за безвъзмездно получени ресурси в брой или в натура. Въвеждането на новата методология за отчитане на тези потоци се налага основно поради промяна в официалния праг на отчитане на търговските банки и поради необходимост от обхващане на трансферите, извършени не само по официален път, но и по неофициални канали. Оценка на емигрантските преводи се базира на умножението на броя български емигранти, превеждащи пари към техни близки, по сума на средния трансфер. Тези изчисления се правят съответно за официалния и неофициалния канал на трансфериране. Сумирането на средствата трансферирани по двата канала представлява общата сума на преводите от български емигранти. Данните за броя на българските емигранти се базира на информация от Държавната агенция за българите в чужбина, българските посолства в чужбина и данни на EURстат. Данните за процента на български емигранти, трансфериращи към техни близки в страната, за дела на трансфериращи по официален канал и неофициален канал и за средния трансфер за всеки от трансферните канали се базира на данни от Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (август 2007– юли 2008), проведено от БНБ чрез външен изпълнител. С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

КАПИТАЛОВА СМЕТКА

Капиталовата сметка включва две категории: (1) капиталови трансфери и (2) придобиване или предоставяне на нематериални, нефинансови активи. Когато са в натура, капиталовите трансфери включват (1) прехвърляне на собственост на основни средства, или (2) безвъзмездно опрощаване на пасив от страна на кредитора. Когато е налице плащане, един трансфер е капиталов, когато е свързан със или зависим от придобиване или предоставяне на основни средства (например инвестиционни субсидии).

ФИНАНСОВА СМЕТКА

Финансовата сметка обхваща всички транзакции (реално извършени и начислени) във външните финансови активи и пасиви на една икономика. Външните активи и пасиви са класифицирани основно според типа на инвестицията. Финансовата сметка включва (1) преки инвестиции, (2) портфейлни инвестиции и (3) други инвестиции. Преки инвестиции включва преки инвестиции в чужбина, преки инвестиции в страната и сливания и придобивания. Пряка инвестиция е категория в международните инвестиции, при която резидент на една икономика – директен инвеститор – придобива дълготраен интерес (поне 10 % от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в друга икономика – директно инвестиционно предприятие. Директната инвестиция включва както първоначалната транзакция, чрез която се установява отношението между директния инвеститор и директното инвестиционно предприятие, така и всички последващи транзакции между тях. Транзакциите могат да касаят промяна в участието на директния инвеститор в капитала на инвестиционното предприятие, промяна във вътрешнофирмената задлъжнялост, както и дела на директния инвеститор в неразпределената печалба/загуба на предприятието за отчетния период. Преките инвестиции в чужбина се отчитат като актив, преките инвестиции в страната – като пасив

В подстатията Сливания и придобивания се отразяват всички сделки по сливания и придобивания, с цел да се елиминира тяхното влияние върху отчитаните данни за преките инвестиции в страната. Международната практика показва, че извършването на такива транзакции като цяло не води до увеличаване на производствените мощности и на заетостта, както и че направените изводи от анализа на данните за преките инвестиции в които са включени данните за сделки по сливане и придобиване могат да бъдат неточни относно размера на инвестициите, тяхната динамика, отраслова и географска структура. (Виж “European Central Bank, Eurostat, Foreign Direct Investment Task Force Report”, March 2004, para.332).

Портфейлни инвестиции включва портфейлни инвестиции, активи и портфейлни инвестиции, пасиви. Портфейлните инвестиции са вложения в акции, когато техният размер не надвишава 10 % от дяловия/акционерен капитал на дружеството, вложения в облигации, бонове, инструменти на паричния пазар или други търгуеми ценни книжа.

Други инвестиции включва търговски кредити, заеми, валутни депозити и други активи и пасиви.

В платежния баланс под търговски кредит се разбират вземания между партньори по търговска сделка, които не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа.

Статия Заеми включва получени и изплатени главници по дългосрочни и краткосрочни заеми между резидент и нерезидент, които заеми не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа. От статия Заеми, пасиви се изключват транзакциите, свързани с получаване или погасяване на главници по кредити, отпуснати от МВФ, както и получаването на главници по заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс. Последните се записват в съответните статии на група Д. Резерви и друго финансиране.

Статията Валута и депозити представя в актива си измененията във валутните депозити на резиденти в чужбина, а в пасива си – измененията в задълженията на банките, опериращи на територията на България към нерезиденти в местна и чужда валута. Съгласно основните принципи, залегнали в „Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), при отчитане на промените във валутните депозити, Българската народна банка елиминира промените в тях, дължащи се на валутно-курсови разлики.

Статиите Други активи и Други пасиви включват осъществените транзакции по разни разчети, непокрити в останалите категории и натрупаните просрочия на дъл

Грешки и пропуски (нето) е компенсаторна статия. Тя съществува в представянето на платежния баланс, защото системата за набиране на данни, която Българската народна банка използва, не е затворена, а представлява комбинация от различни източници на информация. За разлика от други статистически отчети, като например паричната статистика, набирането на информацията, необходима за съставяне на платежния баланс, не може да се ограничи само до използването на счетоводните отчети на банките като единствен източник на данни. Колебанията в Грешки и пропуски (нето), както в знака, така и в размера, се дължат главно на: (1) ревизии на данните за вноса и износа (2) усъвършенстване на методологията за компилиране на отделните статии на платежния баланс и (3) съществуването на обективни ограничения при събиране на информацията по отделни статии на баланса.

РЕЗЕРВИ И ДРУГО ФИНАНСИРАНЕ

Резервните активи включват тези външни активи, които са на разположение и са контролирани от централната банка (правителството), и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс. Резервните активи включват монетарно злато, специалните права на тираж, резервната позиция при МВФ, валутните активи (включващи валутни депозити и ценни книжа) и други вземания. Записванията в тази категория се отнасят до транзакциите по активите на управление „Емисионно“ на БНБ. Данните за промените в резервните активи се включват в платежния баланс, като се изчистват от промените, предизвикани от валутно-курсовите разлики и ценовата преоценка.

Тази група в аналитичното представяне на платежния баланс включва също и Ползвани кредити от МВФ и статията Извънредно финансиране. Извънредното финансиране обхваща кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс, както и отсрочени/преструктурирани плащания и плащания на просрочия, произтичащи от проблеми с платежния баланс. В съответствие с методологията за отчитане на операциите по извънредното финансиране („Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), т. 454), платените главници по кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс се отразяват във Финансовата сметка в позицията Други инвестиции – Пасиви – Заеми – Държавно управление.

РЕАЛЕН СЕКТОР

БВП – производствен метод - национално ниво

Брутният вътрешен продукт, изчислен по производствения метод, характеризира крайния резултат от икономическата дейност и се измерва с добавената стойност, създадена при производството на стоки и услуги от единиците, резиденти на икономическата територия на страната. По производствения метод БВП по пазарни цени се изчислява като сума от брутната добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху

продуктите, неприпадаем данък върху добавената стойност и мита върху вноса.

БВП - Метод на доходите - национално ниво

Методът на доходите е съставна част от сметките за първично разпределение на доходите. Чрез метода се отразяват доходите като елементи на добавената стойност създадена в процеса на производство. Балансова позиция на метода на доходите е брутният опериращ излишък/брутен смесен доход.

БВП - Разходи за крайно потребление - национално ниво

БВП по метода на крайното използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление (вкл. крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на нетърговските организации, обслужващи домакинствата, крайни разходи на правителството за индивидуално потребление), колективното потребление (крайните разходи на правителството за колективно потребление, които задоволяват потребностите на обществото като цяло), бруто образуване на основен капитал (направените инвестиции за дълготрайни активи), изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги (разликата между износа и вноса на стоки и услуги).

Наблюдение на бизнес тенденциите в промишлеността, строителството, търговията и услугите

Бизнес наблюденията в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите събират информация за мненията на предприемачите по отношение на състоянието и развитието на техния бизнес. Отговорите на въпросите, включени в отделните анкетни карти са представени в тристепенна категорийна скала. Резултати са под формата на баланси, които от своя страна се получават като разлика между позитивните и негативните варианти за отговор. Изчисляват се и така наречените съставни показатели, като: показател на доверието (средна аритметична от балансите на мненията на определени показатели), показател на бизнес климата (средна геометрична на балансите за настоящата и очаквана бизнес ситуация). Част от показателите представляват числова оценка, например осигуреност на производството с поръчки (брой месеци), натоварване на мощностите (%) и други.

Наблюдение на потребителите

Изследването е част от хармонизираната програма на Европейския съюз за наблюдения на бизнес тенденциите и наблюдение на потребителите и е представително за населението на 16 и повече години.

Обект на изследването са лицата на 16 и повече години, методът на подбор - случаен, гнездови и пропорционален на населението по райони, в т.ч. селско/градско население (154 гнезда с по 8 лица в гнездо). Методът на анкетиране е интервю - лице в лице. Анкетата съдържа стандартизирани въпроси, свързани с финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или кола. Предлаганите варианти на отговор създават възможност за степенуването им от оптимистични през неутрални към песимистични. Балансът на мненията се получава като разлика между относителните дялове на положителните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0,5.

С резултатите от наблюденията се цели да се улови посоката на изменение на изследваните променливи, в т.ч. в „нивото на доверие“ на потребителите, което, от своя страна, дава възможност да се изследват тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления.

Показателят на доверие на потребителите е средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, спестяванията на домакинствата и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

Инвестиционна активност в промишлеността

Наблюдението събира информация за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията. Анкетиранието на мениджърите се провежда два пъти в годината - през м. март и м. октомври, като въпросниците имат различно съдържание. На базата на резултатите от мартенското наблюдение се изчислява очакваното процентно изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната. Въз основа на данните, получени от октомвриското наблюдение, се изчислява процентното изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната, както и прогнозните инвестиции през следващата спрямо инвестициите през текущата.

Индекси на промишленото производство, индекси на оборота в промишлеността

Индексът на промишленото производство е най-важният краткосрочен икономически бизнес показател, който има за цел да измери месечните изменения в промишленото производство в продължение на дълъг период от време. Месечното наблюдение позволява да се проследи икономическото развитие в най-ранния му стадий т.е. навременният индекс на промишленото производство е подходящ за краткосрочно наблюдение на развитието на икономиката. Индексът на оборота отразява развитието на пазара на стоки и услуги, като измерва изменението в приходите от продажби на предприятията, включително приходите от продажби на стоки (купени и препродадени без допълнителна обработка) и приходите от услуги, предоставени на трети страни. Месечните индекси на производството и оборота измерват измененията в произведената продукция и оборота на промишлените предприятия. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват действителното равнище на производството, а оценяват средното изменение на производството между два времеви периода.

Туризм

При наблюдението и разработката на данните за туризма Националният статистически институт (НСИ) е възприел дефинициите, препоръчани от Световната организация по туризъм и Методологическото ръководство на Евростат. Съгласно тези дефиниции международен турист е всеки посетител, пристигащ в друга страна, която не е страната на неговото постоянно местоживее, поне за 24 часа, но за не повече от една година, и чиято основна цел не е извършване на дейност срещу заплащане.

Целите на посещение в дадена страна могат да бъдат:

- екскурзия, почивка или развлечения (посещения на културни или исторически забележителности, спортни мероприятия и др.);
- гостуване (при близки или познати);
- служебна цел (командировки, участие в конференции, конгреси и симпозиуми и др.);
- други (образование, лечение и др.).

Статистическите данни за пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България са получени на базата на месечна информация от Министерството на вътрешните работи (МВР) и извадково изследване на НСИ сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Данните за броя на пътуванията на граждани от Европейския съюз представляват оценки на базата на информация от МВР и летищните власти. Данните за влезлите в страната граждани на „трети страни“ са получени директно от МВР. Данните за целите на пътуванията са получени въз основа на регулярно провежданото от НСИ месечно извадково изследване сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Индекси на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизирани индекси на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година.

Индекси на цени на производител на вътрешния и на международния пазар в промишлеността

Индексите на цени на производител са един от основните краткосрочни икономически показатели, характеризиращи икономическата конюнктура в страната. Индексите измерват средното изменение на цените на промишлените продукти, произвеждани и продавани от българските предприятия на базата на постоянна извадка от групи продукти, произведени от дейността и продадени на вътрешния пазар или директно изнесени на международния пазар, която е представителна за цялото производство.

Нетни чуждестранни активи – получават се като разлика между brutните чуждестранни активи и пасиви на банковия сектор. Brutните чуждестранни активи са представени по инструменти и включват международните валутни резерви на страната и други чуждестранни активи на БНБ и търговските банки. Brutните чуждестранни пасиви отразяват задълженията на БНБ и търговските банки към външния сектор.

Индекси на цените на производител в селското стопанство

Изследванията за цените в селското стопанство се провеждат в съответствие с основните изисквания за Методологията на Евростат за индексите на селскостопанските цени (Handbook for Agricultural Price Indices). По този начин се постига хармонизация в областта на статистиката на цените и индексите в селското стопанство с практиката в ЕС по отношение на:

- използваните дефиниции;
- механизмите за регистрация на цените;
- типа на изчисляваните индекси;
- периодичността при провеждане на наблюденията;
- използваните номенклатури;
- дефинирането на подбраните продукти чрез качествени, количествени, видови и други ценообразуващи характеристики.

Обект на наблюдение са цените на производител на произведените от земеделските стопанства растителни и животински продукти и селскостопански животни и на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство.

Цената на производител в селското стопанство е цената, която земеделското стопанство получава за продадените от него селскостопански продукти/живи животни. Тя се отчита на първия пазарен етап от движението на стоките - „цена от производителя за пазара”. Цената на производител не включва получените от стопанството субсидии върху селскостопанските продукти/животни, транспортните разходи и данъците. ДДС също се изключва при формирането на цената.

Изследването за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство (Input I), се осъществява чрез провеждането на пет наблюдения, в рамките на които се наблюдават цените на:

- минералните торове;
- фуражите;
- продуктите за растителна защита;
- ветеринарномедицинските продукти;

- посевния и посадъчния материал.

Наблюдаваната цена е цената, която купувачът действително е платил за средствата за закупуването на стоките и услугите за текущо потребление. Тя включва данъците и таксите и изключва субсидиите (ако има такива) и приспадаемия ДДС.

Единици на наблюдение

Единиците за наблюдение в рамките на изследванията на селскостопанските цени са земеделските стопанства - юридически и физически лица, и селскостопанските и ветеринарните аптеки. За всяко от наблюденията се формира списък от респонденти, като през годините се поддържа стабилен брой регистрации на цени по продукти/категории животни и средства за производство.

Наблюденията са изчерпателни и включват всички единици над определен стойностен праг. Критерий за подбора е стойността на продажбите на селскостопански продукти/животни - за цените на производител в селското стопанство, и стойността на разходите за покупки на стоки и услуги за междинно потребление - за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство. За осигуряване на представителност на цените освен поддържането на определен брой регистрации в отчетния период се осигурява обхват на поне 50 % от стойността на продажбите за всеки отделен продукт/категория животни или от стойността на покупките на стоки и услуги за междинно потребление за съответната година.

Източници на информация

Източник на информация са еднократни статистически формуляри за събиране на данни за качествените и количествените характеристики на селскостопанските продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление и тримесечни въпросници за цените на производител на селскостопанските продукти/живите животни и за цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство.

С еднократните въпросници се осигурява информация за изграждането на номенклатура на наблюденията. Актуализация на номенклатурите се извършва периодично - обикновено в годините, завършващи на 0 и на 5, при смяна на базата на Евростат.

С тримесечните въпросници се осигурява регулярно информация за цените на включените в номенклатурите на наблюденията селскостопански продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление в селското стопанство.

Изчисляване на средни цени

В рамките на тримесечните изследвания се изчисляват средни месечни и тримесечни цени. Месечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от всички регистрирани цени. Тримесечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от месечните.

Изчисляване на индекси

Изчисляването на ценовите индекси се извършва по формулата на Ласпер. Този тип индекс има постоянна теглова структура, като базисният период за теглата и цените е един и същ. Като тегла за изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство се използват стойностите на продажбите на селскостопанска продукция, а за индексите на цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство - стойностите на покупките на междинно потребление. Теглата се изчисляват в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство.

Индексите се изчисляват при три бази: предходна година, съответно тримесечие на предходната година и година, завършваща на 0 или 5 (база на Евростат).

За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите за текущо потребление (Input 1) освен индексите, изчислени за всяка от петте групи продукти, се използват и индекси на стоки и услуги, наблюдавани в рамките на наблюдението на потребителските цени.

Използвани класификации

За изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство е използвана Националната класификация на продукцията в селското, горското и рибното стопанство в България (ПРОДАГРО). Класификацията ПРОДАГРО се използва като база за разпад на продуктите за наблюдение съгласно техните качествени и количествени характеристики. За наблюденията на цените на стоките и услугите за текущо потребление се използват собствени класификации, изградени в рамките на еднократните проучвания за съставяне на списък с представителните продукти. За изчисляване и предоставяне на Евростат на хармонизирани индекси на цените в селското стопанство се използва класификацията PRAG (класификация на селскостопанските цени в базата данни на Евростат New CRONOS).

Отчитане на влиянието на качеството върху цените на селскостопанските продукти

За да бъдат елиминирани различията в цените, свързани с измененията в качеството, вида, количеството и опаковките, подобрите продукти са дефинирани чрез качествени, количествени, видови и други характеристики, които оказват влияние върху изменението на цените. Когато даден конкретен продукт отпада от изследването, той се заменя с нов, с близки характеристики на отпадналия от изследването. Новият продукт също трябва да бъде представителен.

Изчисляване на индекси на стоките и услугите с инвестиционно предназначение, използвани в селското стопанство (Input II)

Изчисляването на ценови индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство също се извършва по формулата на Ласпер, като използваните тегла са стойностите на направените от земеделските стопанства покупки на стоки и услуги с инвестиционно предназначение, изчислени в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство. За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се използва информация от изследвания, провеждани от НСИ в областта на статистиката на потребителските цени, външната търговия и краткосрочната бизнес статистика.

На базата на изчислените индекси на стоките и услугите за текущо потребление и на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се изчислява общ индекс на цените на средствата за производство в селското стопанство (Total Input).

ПАРИЧНИ АГРЕГАТИ

Вътрешен кредит – обединява кредита за консолидирания сектор държавно управление и за неправителствения сектор. Кредитът за консолидирания сектор държавно управление обхваща нетните вземания от централното държавно управление и брунтните вземания от местното държавно управление и социално-осигурителните фондове. Кредитът за неправителствения сектор включва брунтните вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД.

Широки пари (парично предлагане) – състоят се от пасиви с паричен характер на банките към резидентния сектор с изключение на тези към централното държавно управление и банковия сектор (сектори, притежаващи пари). Инструментите в паричните агрегати са групирани по степен на ликвидност и са представени по валута и по сектори. Използват се следните парични агрегати: М1, М2 и М3. Агрегат М1, известен като тесни пари, включва най-бързо ликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън банките и овърнайт депозити в левове и чуждестранна валута). Квазипарите и паричният агрегат М1 съставят паричния агрегат М2. Квазипарите се състоят от депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. спестовни депозити) до 3 месеца. Най-ниско ликвидните финансови инструменти са репосделките и издадените дългови ценни книжа до 2 години. Те са в левове и чуждестранна валута и заедно с паричния агрегат М2 формират най-широкия паричен агрегат М3, който е известен като парично предлагане (широки пари).

Дългосрочни пасиви на парично-финансовите институции – дългосрочните финансови пасиви включват пасивите на парично-финансовите институции с матуритет над 2 години или период на предизвестие над 3 месеца, както и капитала и резервите. Капитал и резерви включва основния капитал на банковата система; резервите и финансовия резултат.

Паричното предлагане се основава на мултиплицирането на паричната база (пари извън банките и банковите резерви) от търговските банки. За неговото определяне се използват паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричната база (резервните пари) се състои от парите извън банките и средствата на търговските банки (банковите резерви). Последните включват депозитите на търговските банки в БНБ и парите в касите им. Депозитите на търговските банки обхващат задължителните минимални резерви и свръхрезервите (овърнайт и депозити с договорен матуритет). Динамиката на резервите зависи от размера на задължителните резерви (които са фиксирана част от депозитите) и от свръхрезервите. Размерът на задължителните резерви се определя от УС на БНБ и е единственият инструмент на паричната политика на централната банка в условията на паричен съвет. Равнището на свръхрезервите отразява ликвидното състояние на търговските банки и склонността им към по-голяма сигурност.

Механизъм на паричното предлагане

Паричното предлагане (М3) може да се представя като произведение на паричната база и променливата паричен мултипликатор.

Паричен мултипликатор – характеризира степента на мултипликационния ефект от дейността на търговските банки. Измерва се чрез съотношенията на широки пари (М3) или на отделните агрегати (М1 и М2) към резервните пари. Парич-

ният мултипликатор е функция на съотношението пари извън банките / депозити и на банковите резерви към депозитите, известни като фактори за определяне на паричното предлагане. Съотношението между парите извън банките и депозитите зависи преди всичко от поведението на широката публика, а съотношението между банковите резерви и депозитите е резултат от поведението на търговските банки.

Източници на резервните пари

При стабилен паричен мултипликатор чрез въздействие върху източниците на резервните пари може да се повлияе върху общото предлагане на пари.

Чуждестранни активи (нето) – те отразяват увеличението/намалението на валутния резерв на страната. В условията на паричния съвет изменението на валутните резерви, когато е за сметка на депозитите на правителството, не влияе пряко върху паричната база и автоматично се стерилизира.

Вземания от централното държавно управление (нето) – нетната позиция се получава в резултат от нетиране на активите на централното държавно управление (салдата по левови заеми, отпуснати преди юни 1997 по силата на тогава действащия Закон за БНБ, и по валутните заеми съгласно чл. 45 на Закона за БНБ) с неговите пасиви.

Вземания от търговските банки – в баланса се отчитат салда по разрешени преди юни 1997 кредити и непогасените лихви по тях. Останали позиции (нето) включват неклаифицирани към някоя от останалите позиции активи и пасиви.

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Индекс SOFIX: Базисна дата: 20 октомври 2000; Базисна стойност: 100. SOFIX е индекс, базиран на пазарната капитализация на включените емисии обикновени акции, коригирана с фрий-флоута на всяка от тях. Индексът се състои от 15-те емисии акции, отговарящи на общите изисквания при избор на емисии, които са с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута. Емисия, включена в изчислението на SOFIX, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 40 000 000 (четиредесет милиона) BGN и фрий-флоут не е по-малък от 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията, или пазарна стойност на фрий-флоута не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; броят акционери, притежатели на емисията, да не е по-малък от 500 (петстотин); 3) реализираният оборот през последната една да не е по-малък от 2 000 000 (два милиона) BGN; 4) броят на сключените сделки през последната една да не е по-малък от 750 (седемстотин и петдесет). * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на SOFIX се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто.

Индекс BG REIT: Базисна дата: 03 септември 2007; Базисна стойност: 100

BG REIT е индекс, базиран на пазарната капитализация, коригирана с фрий-флоута и се състои от 7-те емисии обикновени акции на дружества със специална инвестиционна цел за секюритизация на недвижими имоти или земя с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута и най-висока медианна стойност на седмичния оборот за последните 6 месеца. Двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания при избор на емисии, емисия, включена в изчисляването на BG REIT, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 5 000 000 (пет милиона) BGN; 3) фрий-флоутът да е равен на поне 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията; * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на BG REIT се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто;

Индекс BG 40: Базисна дата: 01 февруари 2005; Базисна стойност: 100

BG 40 е индекс, базиран на изменението на цената на емисиите и се състои от 40-те емисии обикновени акции на дружествата с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот за последните 6 месеца, като двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания емисия, включена в изчисляването на BG 40, трябва да отговаря и на следното допълнително условие: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата не по-малко от

3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема датата ѝ на първа котировка; 2) При повече от три компании от една икономическа група, отговарящи на допълнителното условие по-горе, до класацията се допускат само трите емисии на компании от дадена икономическа група с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот. Ако в резултат на класирането се окаже, че две или повече емисии на компании от дадена икономическа група заемат едно и също място в него, приоритет при включването имат тези с по-голям брой сделки за последните 6 месеца.

Индекс BG TR30 : Базисна дата: 03 Септември 2007; Базисна стойност: 1000

BG TR30 е индекс, базиран на промяната на цените на обикновените акции, включени в него, като всяка една от участващите емисии е с равно тегло. Емисиите, включени в изчисляването на BG TR30, трябва да отговарят на следните условия: 1) да имат пазарна капитализация, не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; 2) фрий-флоутът (общият брой акции в акционери, притежаващи не повече от 5 (пет) на сто от гласовете в общото събрание на емитента), да е равен на поне 10 (десет) на сто от размера на емисията; 3) броя акции от емисията да е не по-малък от 250 000 (двеста и петдесет хиляди) акции. Всички емисии, които отговарят на горепосочените условия се класират по следните критерии, имащи еднаква тежест: 1) Пазарна капитализация; 2) Брой сделки за последните шест месеца; 3) Оборот за последните шест месеца; 4) Фрий-флоут.

Отказ от права: Този документ е само за информация. Анализиранията цифрова информация е осигурена от надеждни, институционални източници като KBC, HSI, МФ, БНБ, ОИСР, ЕЦБ, ЕК, ЕБВР, МВФ, СБ, EMIS Internet Securities-Bulgaria, CEIC Internet Securities-Bulgaria, EMD Holdings LLC. Обединена Българска Банка (ОББ) приема официално прецизността и пълнотата на изготвените от тях данни. Нито степенята, в която хипотезите, рисковете и прогнозите в този материал отразяват пазарните очаквания, нито техните реални шансове могат да бъдат гарантирани. Прогнозите са индикативни. Данните в тази публикация са от общ характер и е само за информационни цели. Тази публикация не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти и ценни книжа и не представлява предложение или проспектен по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти или други сходни регулаторни актове, включително чуждестранни. ОББ и KBC не носят отговорност за точността и пълнотата на тази информация. Повече информация по темите можете да получите при допълнително поискване.